

**EKOLOGICZNY ZWIĄZEK
GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI
Z SIEDZIBĄ W RZĘDOWIE
RZĘDÓW 40, 28-142 TUCZĘPY**

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA EKOLOGICZNEGO ZWIĄZKU GOSPODARKI
ODPADAMI KOMUNALNYMI Z SIEDZIBĄ
W RZĘDOWIE NA LATA 2022 – 2025
Z PERSPEKTYWĄ DO 2029 R.
*Projekt***

Lublin 2022 r.

Autorzy opracowania:

„EKO-GEO” Pracownia Geologii
i Ochrony Środowiska w Lublinie

mgr inż. Anna Majka – Smuszkiewicz
z zespołem

EKO-GEO Pracownia Geologii i Ochrony Środowiska

Anna Majka - Smuszkiewicz

Adres biura: 20 - 069 Lublin, ul. Leszczyńskiego 6/1

tel./fax 81 532 – 77 - 32; 81 532 – 80 - 74

email: info@ekogeo.com.pl, www.ekogeo.com.pl

SPIS TREŚCI

1.	WYKAZ SKRÓTÓW	4
2.	WSTĘP.....	5
3.	STRESZCZENIE.....	6
4.	HISTORIA EZGOK.....	11
5.	REALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA EKOLOGICZNEGO ZWIĄZKU GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI	15
6.	OCENA STANU ŚRODOWISKA.....	22
6.1.	POWIETRZE	22
6.2.	ZAGROŻENIE HAŁASEM	34
6.3.	POLE ELEKTROMAGNETYCZNE	39
6.4.	GOSPODAROWANIE WODAMI.....	42
6.5.	GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA	59
6.6.	ZASOBY GEOLOGICZNE	64
6.7.	GLEBY.....	66
6.8.	GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW.....	71
6.9.	ZASOBY PRZYRODNICZE	78
6.10.	ZAGROŻENIE POWAŻNYMI AWARIAMI	105
6.11.	ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU I NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA	107
6.12.	EDUKACJA EKOLOGICZNA	108
7.	CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA I ICH FINANSOWANIE.....	109
8.	SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	127
8.1.	SYSTEM INSTYTUCJI ZAANGAŻOWANYCH W REALIZACJĘ PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	127
8.2.	WYKAZ INTERESARIUSZY ZAANGAŻOWANYCH W PRACĘ NAD PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA	127
8.3.	UWARUNKOWANIA REALIZACYJNE PROGRAMU	127
8.4.	PROCEDURY MONITORINGU, PRZEGLĄDU STOPNIA REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	129
9.	SPIS TABEL.....	131
10.	SPIS RYSUNKÓW	133

1. WYKAZ SKRÓTÓW

BaP benzo(a)piren

CO tlenek węgla

CO₂ dwutlenek węgla

EZGOK Ekologiczny Związek Gospodarki Odpadami Komunalnymi

GDOŚ Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska

GUS Główny Urząd Statystyczny

GZWP główny zbiornik wód podziemnych

JCWP jednolite części wód powierzchniowych

JCWpd jednolite części wód podziemnych

KZGW Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej

MBP mechaniczno-biologiczne przetwarzanie odpadów

MPGK Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej

mpzp miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

MRP mapa ryzyka powodziowego

MŚ Ministerstwo Środowiska

MZP mapa zagrożenia powodziowego

OZE odnawialne źródła energii

PEM pole elektromagnetyczne

PGKiM Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej

PIG Państwowy Instytut Geologiczny

PM10 pył zawieszony o średnicy ziaren do 10 mikrometra

PM2,5 pył zawieszony o średnicy ziaren do 2,5 mikrometrów

POŚ program ochrony środowiska

PSZOK punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.

PZO Plan zadań ochronnych

RDOŚ Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska

RCEE Regionalne Centrum Edukacji Ekologicznej

RIPOK regionalna instalacja do przetwarzania odpadów komunalnych

RZGW Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej

ŚZDW Świątokrzyski Zarząd Dróg Wojewódzkich

WFOŚiGW Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

WIOŚ Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

ZDR zakład dużego ryzyka wystąpienia awarii przemysłowej

ZZR zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej

2. WSTĘP

Podstawą prawną opracowania Programu Ochrony Środowiska dla Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi z siedzibą w Rzędowie na lata 2022 – 2025 z perspektywą do 2029 jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2021 poz. 1973, z późn. zm.). Zgodnie z art. 17 ww. ustawy organy wykonawcze województw, powiatów, gmin zostały zobowiązane do sporządzania programów ochrony środowiska, uwzględniając wymagania, o których mowa w art. 14.

Dotychczas obowiązującym dokumentem był Program ochrony środowiska dla Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Rzędowie, opracowany w roku 2017 r. i dotyczył lat 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2025. W roku 2020 opracowano Program Ochrony Środowiska dla EZGOK na lata 2021 – 2024 z perspektywą do 2028 r., który nie został uchwalony w roku 2021. W celu dostosowania Programu, tak aby początek jego obowiązywania pokrywał się z rokiem jego uchwalenia opracowano niniejszy dokument, który obejmuje lata 2022 – 2025 z perspektywą do 2029 r.

Program ochrony środowiska stanowi podstawowe narzędzie prowadzenia polityki ochrony środowiska w gminach przynależnych do EZGOK, ustala cele i zadania środowiskowe, usystematyzowane według priorytetów. Realizacja Programu ma doprowadzić do poprawy stanu środowiska przyrodniczego oraz efektywnego zarządzania środowiskowego.

Program ochrony środowiska został opracowany w oparciu o Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska (Ministerstwo Środowiska, 2 września 2015 r.). Wytyczne MŚ systematyzują główne elementy, które powinny zostać ujęte w POŚ. Określają one główne zasady tworzenia POŚ, jego strukturę, szczególnie zwracając uwagę na dziesięć podstawowych obszarów interwencji: (1) ochrona klimatu i jakości powietrza, (2) zagrożenia hałasem, (3) pola elektromagnetyczne, (4) gospodarowanie wodami, (5) gospodarka wodno-ściekowa, (6) zasoby geologiczne, (7) gleby, (8) gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, (9) zasoby przyrodnicze, (10) zagrożenia poważnymi awariami; w ramach których będą realizowane zadania z zakresu ochrony środowiska. Uwzględniono również adaptacje do zmian klimatu i nadzwyczajne zagrożenia środowiska.

Wytyczne MŚ zawierają także listę proponowanych wskaźników monitorowania postępów wdrażania POŚ, które zostały wykorzystane w ramach niniejszej aktualizacji. Wytyczne MŚ zalecają ponadto przedstawienie typów zadań, które będą realizowane

w ramach POŚ, wg podstawowych kierunków interwencji przyporządkowanych do celów ochrony środowiska w poszczególnych dziesięciu obszarach ochrony środowiska.

3. STRESZCZENIE

Opracowanie Programu ochrony środowiska wynika z art. 17 ust.1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2021 poz. 1973, z późn. zm.). Dla Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi z siedzibą w Rzędowie jest podstawowym instrumentem do realizacji zadań własnych i koordynowanych w zakresie ochrony środowiska, które będą w całości lub w części finansowane ze środków będących w dyspozycji Gmin. Program oparty jest na wielu strategiach, programach, politykach, na podstawie których prowadzona jest polityka rozwoju.

W niniejszym opracowaniu przeanalizowano istniejący stan środowiska obszaru gmin należących do EZGOK w zakresie takich obszarów interwencji jak: klimat i powietrze, klimat akustyczny, pole elektromagnetyczne, zasoby i jakość wód, gospodarka wodno-ściekowa, zasoby geologiczne, gleby, gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, zasoby przyrodnicze, zagadnienia horyzontalne: adaptacja do zmian klimatu, nadzwyczajne zagrożenia środowiska, działania edukacyjne oraz monitoring środowiska. Analizy tej dokonano na podstawie materiałów literaturowych, danych dostępnych na stronach internetowych oraz informacji uzyskanych od poszczególnych jednostek (Główny Urząd Statystyczny, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach, RZGW Kraków, PGW Wody Polskie itp.). Program zawiera analizę SWOT – słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń gmin. Przedstawia również propozycje zadań niezbędnych do kompleksowego rozwiązania problemów ochrony środowiska z omawianego terenu, ze wskazaniem rozwiązań dla tych proponowanych działań.

- Mieszkańcy gmin korzystają z sieci wodociągowych, których łączna długość wynosi 772,8 km (13 912 przyłączy).

- Długość sieci kanalizacyjnej wynosi 392,7 km, ilość przyłączy – 6 525 szt.

- Na terenie gmin należących do EZGOK łączna długość sieci gazowej wynosi 379 086 m, natomiast ilość przyłączy – 5 525 szt.,

- Głównym problemem w zakresie zanieczyszczenia powietrza na omawianym terenie jest tzw. „emisja niska”, związana ze stosowaniem paliw o niskiej jakości w paleniskach domowych. Na terenie gminy Połaniec znajduje się zakład Enea Elektrownia Połaniec S.A., który emituje największą ilość gazów i pyłów do powietrza w województwie świętokrzyskim. W strefie świętokrzyskiej, do której zaliczane są gminy należące do EZGOK, wystąpiły przekroczenia stężenia benzo(a)piranu oraz poziomu docelowego ozonu (wg kryterium ochrony zdrowia).

– Głównymi ciekami na omawianym terenie są rzeki Wisła oraz Czarna Staszowska, Wschodnia i Kanał – Strumień, które wraz z dopływami tworzą dobrze rozwiniętą sieć hydrologiczną. Według Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły w obrębie gmin należących do EZGOK występują zlewnie 32 jednolitych części wód powierzchniowych JCWP. Wszystkie JCWP występują w obrębie regionu wodnego Górnej Wisły. Zarządza nimi Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie. 22 JCWP to cieki o statusie naturalnej części wód, 9 z nich to cieki o statusie silnie zmienionej części wód oraz 1 JCWP o statusie sztucznej części wody. Wszystkie JCWP charakteryzują się złym stanem wód. Według oceny ryzyka, nieosiągnięcie celów środowiskowych dotyczy 21 JCWP, których zlewnie występują w obrębie gmin należących do EZGOK.

Na terenie gmin należących do EZGOK znajdują się 22 zbiorniki, pełniące funkcje rekreacyjne, p.poż. oraz stawy hodowlane. Na terenie gminy Szydłów znajduje się południowa część Zalewu Chańcza, będącego największym zbiornikiem wodnym w województwie świętokrzyskim

Na terenie gmin: Oleśnica, Pacanów, Połaniec i Staszów występują strefy zalewów wód powierzchniowych (powodzi).

Na omawianym terenie funkcjonuje 12 oczyszczalni ścieków oraz 878 przydomowych oczyszczalni.

– Wody podziemne gmin przynależnych do EZGOK zlokalizowane są w obrębie JCWPd 115 i 116. Wody podziemne obu JCWPd charakteryzują się dobrym stanem ilościowym. Stan chemiczny JCWPd 116 określono jako dobry, natomiast JCWPd 115 – słaby. Dla JCWPd 115 termin osiągnięcia celu został przedłużony do roku 2027. Na terenie gminy Staszów znajduje się GZWP nr 423 Subzbiornik Staszów.

– Głównymi czynnikami mającymi wpływ na poziom hałasu komunikacyjnego są: natężenie ruchu i udział transportu ciężkiego w strumieniu wszystkich pojazdów, stan techniczny pojazdów, rodzaj nawierzchni dróg oraz organizacja ruchu drogowego. Przez gminy przebiegają drogi krajowe nr 73 i 79 oraz drogi wojewódzkie: 754, 756, 757, 764 i 765. Przez gminy: Staszów, Tuczępy i Połaniec przebiegają linie kolejowe.

– Na podstawie przeprowadzonych pomiarów WIOŚ w Kielcach nie stwierdził na terenie województwa świętokrzyskiego istnienia obszarów z przekroczeniami dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

– Surowce mineralne gmin należących do EZGOK związane są z utworami kredy, trzeciorzędu i czwartorzędu. Surowce mineralne kredy to utwory węglanowe – wapienie i margle. Surowce związane z trzeciorzędem to siarka rodzima, wapienie detrytyczne oraz surowce ilaste ceramiki budowlanej – ility krakowieckie. Osady czwartorzędowe występujące na omawianym terenie to kruszywo naturalne – piasek. Na omawianym terenie

udokumentowanych jest 26 złóż. Obecnie eksploatowane są: 3 złoża kruszywa naturalnego i 1 złożo surowców ilastych ceramiki budowlanej.

– Pokrywa glebowa gmin należących do EZGOK jest zróżnicowana. Gleby najwyższych klas bonitacyjnych znajdują się w gminie Pacanów, gdzie udział gleb klasy I - III wynosi 57% użytków rolnych. W gminie Tuczępy gleby wysokich klas zajmują ok. 20%, a w gminie Połaniec ok. 18%. W pozostałych gminach dominują grunty klasy IV.

– Powierzchnia lasów położonych na terenie gmin należących do EZGOK wynosi 13 982,6 ha. Lesistość omawianego obszaru wynosi około 17,6 %. Większość obszarów leśnych należy do Skarbu Państwa i podlega Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu – Nadleśnictwa Staszów, Chmielnik i Łagów.

– Na terenie gminy Tuczępy znajduje się ZGOK, który obsługuje 18 gmin.

– Na terenie Gmin należących do EZGOK występują następujące formy ochrony przyrody: Solecko – Pacanowski Obszar Chronionego Krajobrazu, Chmielnicko-Szydłowski Obszar Chronionego Krajobrazu, Jeleniowsko – Staszowski Obszar Chronionego Krajobrazu, obszar Natura 2000 – Ostoja Szaniecko-Solecka PLH260034, Ostoja Żyznów PLH260036, Kras Staszowski PLH260023, Tarnobrzaska Dolina Wisły PLH180049, Zespół Przyrodniczo – Krajobrazowy „Golejów” i Zespół Przyrodniczo – Krajobrazowy w Dobrowie oraz 26 pomników przyrody.

Uwzględniając powyższe analizy, stan środowiska, główne problemy środowiskowe, obowiązujące przepisy prawa polskiego i wspólnotowego, programy i strategie rządowe, regionalne i lokalne, a także uwarunkowania wynikające z opracowań gminnych, wyznaczono w niniejszym dokumencie cele i kierunki ochrony środowiska dla gmin należących do EZGOK.

Klimat i powietrze

Cel: Zmniejszenie niskiej emisji

Kierunki interwencji:

- Zmniejszenie niskiej emisji z transportu,
- Zmniejszenie niskiej emisji z budynków użyteczności publicznej oraz komunalnych,
- Zmniejszenie niskiej emisji z budynków mieszkalnych jednorodzinnych.

Cel: Kontrola nad wprowadzanymi zanieczyszczeniami do atmosfery

Kierunek interwencji:

- Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza.

Cel: Rozwój odnawialnych źródeł energii

Kierunek interwencji:

- Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Cel: Osiągnięcie wymaganych standardów jakości powietrza

Kierunki interwencji:

- Prowadzenie monitoringu powietrza,
- Poprawa jakości powietrza.

Klimat akustyczny

Cel: Zapewnienie mieszkańcom dobrego klimatu akustycznego

Kierunki interwencji:

- Zmniejszenie emisji hałasu z transportu drogowego,
- Wprowadzenie monitoringu hałasu zwłaszcza na terenach zagrożonych hałasem komunikacyjnym,
- Minimalizacja emisji hałasu komunikacyjnego,
- Uwzględnianie w planowaniu przestrzennym strefowania hałasu – rozgraniczania terenów o zróżnicowanej funkcji,
- Ograniczenie emisji hałasu pochodzącego z sektora gospodarczego.

Pole elektromagnetyczne

Cel: Minimalizacja oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego na zdrowie człowieka i środowisko

Kierunki interwencji:

- Prowadzenie monitoringu stanu środowiska pod kątem PEM,
- Prowadzenie bazy danych o urządzeniach będących emitorem PEM.

Gospodarka wodno-ściekowa

Cel: Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych

Kierunki interwencji:

- Poprawa jakości wód,
- Rozbudowa infrastruktury oczyszczania ścieków,
- Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki,
- Zmniejszenie zanieczyszczenia wód związkami organicznymi,
- Ochrona przed powodzią i podtopieniami.

Gleby

Cel: Racjonalne użytkowanie gruntów

Kierunki interwencji:

- Podniesienie poziomu wiedzy rolników w zakresie ochrony i racjonalnego użytkowania gleb,
- Dostosowanie upraw do specyfikacji gleb.

Gospodarka odpadami

Cel: Racjonalna gospodarka odpadami

Kierunki interwencji:

- Ograniczenie ilości odpadów trafiających bezpośrednio na składowisko oraz zmniejszenie uciążliwości odpadów,
- Prowadzenie monitoringu poeksploatacyjnego na zamkniętych składowiskach odpadów,
- Rekultywacja zamkniętych składowisk odpadów,
- Likwidacja azbestu,

Zasoby przyrodnicze

Cel: Ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych

Kierunki interwencji:

- Ochrona bioróżnorodności gminy,
- Wzrost bioróżnorodności biologicznej gminy oraz utrzymanie i kształtowanie terenów leśnych.

Zagrożenie poważnymi awariami

Cel: Przeciwdziałanie poważnym awariom

Kierunki interwencji:

- Ochrona przed skutkami poważnych awarii.

Adaptacja do zmian klimatu i nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Cel: Przeciwdziałanie nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska

Kierunki interwencji:

- Ochrona przeciwpowodziowa.

Edukacja ekologiczna

Cel: Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców gmin

Kierunek interwencji:

- Pobudzenie u mieszkańców odpowiedzialności za otaczające środowisko i wyeliminowanie negatywnych zachowań,
- Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców.

W celu realizacji przedstawionych celów z poszczególnych obszarów interwencji uwzględniono zadania przeznaczone do realizacji do roku 2025 z perspektywą do 2029 r., wskazując opis przedsięwzięcia, okres realizacji, jednostkę realizującą, prognozowane nakłady finansowe oraz źródło finansowania. Realizacja Programu odbywać się będzie poprzez wykorzystanie przez władze samorządowe instrumentów prawnych, ekonomiczno-finansowych i społecznych. Wdrażanie Programu ochrony środowiska będzie podlegało ocenie co dwa lata.

Wyznaczono wskaźniki monitoringu realizacji Programu ochrony środowiska, dzięki którym w kolejnych latach możliwe będzie określenie kierunku zmian zachodzących w środowisku. Wyniki oceny stanowiąc będą podstawę kolejnej aktualizacji Programu ochrony środowiska.

4. HISTORIA EZGOK

Związek działa na podstawie Ustawy z dnia 8 marca 1990 r o samorządzie gminnym. Siedzibą związku jest Rzędów, gmina Tuczępy, powiat buski, województwo świętokrzyskie. Zadaniem Związku jest rozwiązywanie problemu usuwania, składowania, utylizacji i zagospodarowania odpadów oraz surowców wtórnych pochodzących z terenu gmin tworzących Związek, a także prowadzenie usług w zakresie wyżej wymienionym dla innych jednostek.

Idea powstania Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi z siedzibą w Rzędowie zrodziła się w roku 2000. Zaplanowano utworzenie Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych na terenach Kopalni Siarki "Grzybów" w Rzędowie. Za lokalizacją Inwestycji w Rzędowie przemawiało wiele argumentów:

- wykorzystanie dużego obszaru poeksploatacyjnego (po wydobyciu siarki),
- korzystne „tło” ekologiczne,
- znaczna odległość od siedlisk ludzkich,
- kończące się terminy użytkowania składowisk gminnych.

Członkami Związku było 13 gmin województwa świętokrzyskiego: Bogoria, Lipnik, Łubnice, Nowy Korczyn, Oleśnica, Pacanów, Połaniec, Raków, Rytwiany, Solec Zdrój, Staszów, Szydłów, Tuczępy.

Związek międzygminny zarejestrowany został przez Ministra Spraw Wewnętrznych w Rejestrze Związków Międzygminnych poz. 204 z dnia 19 września 2000 r. Statut Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi z siedzibą w Rzędowie opublikowano w Dzienniku Urzędowym Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 19 października 2000 r, Nr 58 poz. 525.

W 2001 roku ze Związku wystąpiły gminy Bogoria i Lipnik, które taką samą działalność realizowały w ramach innego związku. W latach 2005 – 2007 nastąpiła próba poszerzenia Związku o gminy: Bejsce, Czarnocin, Kazimierza Wielka, Opatowiec, Kije, Pińczów, Wiślica.

Po podjęciu stosownych uchwał, przygotowano wniosek o wpisanie zmian do rejestru. Wniosek złożony do Wojewody Świętokrzyskiego został przez jego nadzór prawny przesłany do Ministerstwa. Na przełomie 2007/2008 MSWiA odmówiło rejestracji zmian

składu Związku, o czym Wojewoda poinformował pismem z 10.01.2008 znak NK.III-0713-141/07.

W celu realizacji projektu budowy zakładu gospodarki odpadami dla 18 gmin powołano w 2008 roku spółkę pod nazwą ZGOK Sp. z o.o. której właścicielami zostały: Łubnice, Nowy Korczyn, Oleśnica, Pacanów, Połaniec, Raków, Rytwiany, Solec Zdrój, Staszów, Szydłów, Tuczępy, Bejsce, Czarnocin, Kazimierza Wielka, Kije, Opatowiec, Pińczów, Wiślica oraz EZGOK.

Do roku 2013 ze związku wystąpiły gminy: Bejsce, Czarnocin, Kazimierza Wielka, Kije, Opatowiec, Pińczów, Rytwiany i Wiślica. W związku z tym podjęto prace związane z uregulowaniem statutu i składu Związku. Po podjęciu stosownych uchwał przygotowano i złożono stosowny wniosek oraz uzyskano wpis (Obwieszczenie z dnia 19 marca 2012 r. w sprawie ogłoszenia zmiany statutu Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi z siedzibą w Rzędowie, opublikowane w Dzienniku Urzędowym Wojewody Świętokrzyskiego poz. 944 z dnia 26 marca 2012 r.). W roku 2012 Członkami EZGOK zostały Gminy: Łubnice, Nowy Korczyn, Oleśnica, Pacanów, Połaniec, Raków, Rytwiany, Solec Zdrój, Staszów, Szydłów, Tuczępy.

W latach 2011 – 2013 kolejne gminy podejmowały uchwały o wystąpieniu ze Związku.

1. Rytwiany – 23.11- 2011 Uchwała Rady Gminy Nr XVII/99/2011,
2. Raków – 26.06.2013 Uchwała Rady Gminy Nr XXVI/168/13,
3. Łubnice – 24.06.2013 Uchwała Rady Gminy Nr XXXV/119/13,
4. Solec – Zdrój – 25.06.2013 Uchwała Rady Gminy Nr XXVI/147/2013.

Po podjęciu stosownych uchwał przygotowano i złożono wniosek, i uzyskano wpis (Obwieszczenie z dnia 28 stycznia 2015 r. w sprawie ogłoszenia zmiany statutu Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi z siedzibą w Rzędowie opublikowanego w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego pod poz. 380 w dniu 30 stycznia 2015 r.). Zgodnie z obwieszczeniem członkami Związku zostały gminy: Nowy Korczyn, Oleśnica, Pacanów, Połaniec, Staszów, Szydłów, Tuczępy.

W roku 2014 gmina Nowy Korczyn podjęła uchwałę o wystąpieniu ze związku (Uchwała Rady Gminy z dnia 18.06.2014 r., znak: Nr XLVIII/304/2014).

Aktualnymi członkami EZGOK, zgodnie z Obwieszczeniem w sprawie ogłoszenia zmiany statutu Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi z siedzibą w Rzędowie opublikowanego w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego pod poz.1611 w dniu 18 maja 2016 r. są:

1. Oleśnica,
2. Pacanów,

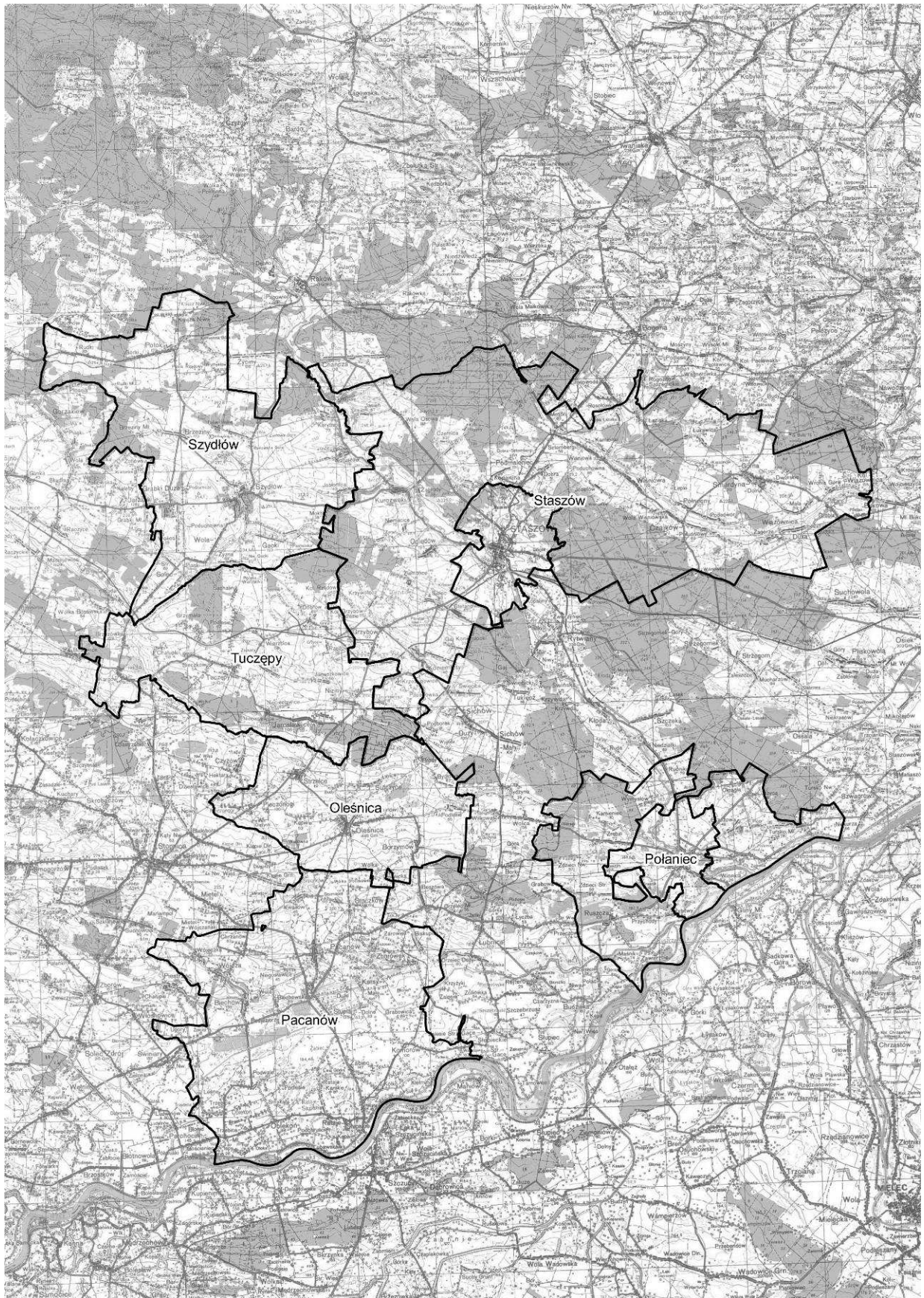
3. Połaniec,
4. Staszów,
5. Szydłów,
6. Tuczępy.

Gminy należące do EZGOK znajdują się w powiatach: staszowskim i buskim, które położone są w południowo – wschodniej części województwa świętokrzyskiego.

Gminy: Oleśnica, Połaniec, Staszów i Szydłów należą do powiatu staszowskiego. Gminy Szydłów i Staszów leżą w północnej części powiatu, gmina Oleśnica znajduje się w południowo – zachodniej części, a gmina Połaniec w południowej części powiatu staszowskiego. Gminy mają status gmin miejsko – wiejskich.

Gminy Pacanów i Tuczępy należą do powiatu buskiego. Gmina Tuczępy znajduje się w północno – wschodniej części, a gmina Pacanów w południowo- wschodniej części powiatu buskiego. Gmina Pacanów jest gminą miejsko – wiejską, a gmina Tuczępy – wiejską.

Lokalizację gmin należących do EZGOK przedstawiono na rys. 1.

Rysunek 1 Lokalizacja gmin należących do EZGOK

Źródło: opracowanie własne

5 REALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA EKOLOGICZNEGO ZWIĄZKU GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI

Poniżej przedstawiono ocenę realizacji zadań wskazanych w POŚ do roku 2020 na terenie gmin należących do EZGOK. Wymienione zadania prowadziły do eliminacji lub ograniczenia natężenia oddziaływania czynników zagrażających poszczególnym komponentom środowiska naturalnego.

Tabela 1. Ocena realizacji zadań wskazanych w POŚ

Priorytet	Gmina	Zrealizowane zadania	Rezultat
Klimat i powietrze	Oleśnica	Montaż 25 instalacji solarnych	Ograniczenie niskiej emisji Oszczędność kosztów przeznaczonych na energię Ograniczenie emisji pyłowo-gazowej do powietrza
		Montaż 30 mikroinstalacji fotowoltaicznych	
	Pacanów	Częściowa wymiana stolarki okiennej w Szkole Podstawowej w Ratajach Słupskich	
		Wymiana dachu na Przedszkolu w Wójczy	
		Ocieplenie budynku Ośrodka Zdrowia w Pacanowie	
		Zainstalowanie czujnika jakości powietrza w rynku w Pacanowie	
		Podpisanie przez Gminę porozumienia z WFOŚiGW w sprawie doradztwa w programie „Czyste powietrze”	
	Połaniec	Rozbudowa i termomodernizacja pływalni w Połańcu	
		Termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Zrębinie	
		Wymiana pieca węglowego na pompę ciepła w Szkole Podstawowej w Zrębinie	
		Modernizacja oświetlenia ulicznego – wymiana 10 szt. lamp w m-ści Winnica	
		Montaż zestawów solarnych i ogniw fotowoltaicznych na basenie w Połańcu	
		Montaż ogniw fotowoltaicznych w Szkole Podstawowej w Zrębinie	
		Wymiana energooszczędnej oświetlenia w UMiG w Połańcu	
		Ter modernizacja budynku UMiG w Połańcu	
		Budowa nowych przyłączy ciepłowniczych i modernizacja istniejącej sieci (ilość nowych odbiorców 9)	
		Rozbudowa sieci gazowej (dł. 322 m, ilość podłączonych nowych obiektów - 11)	
		Wymiana niskosprawnych źródeł spalania paliw na niskoemisyjne w obiektach sektora komunalno-bytowego, 17 szt.	
		Rozbudowa sieci ciepłowniczej oraz podłączenie nowych odbiorców z wymianą pieca, 14 szt.	
		„Budowa instalacji fotowoltaicznych na obiektach użyteczności publicznej Powiatu Staszowskiego i Gminy Połaniec” Zainstalowano na obiektach: Centrum Kultury i Sztuki; Publiczne Przedszkole; Przychodnia Zdrowia; Środowiskowy Dom Samopomocy; Świetlica Środowiskowa; Zespół Placówek Oświatowych w Ruszczy Szkoła podstawowa w Połańcu	
		Czyszczenie dróg i ulic na mokro na terenie miasta Połaniec, dł. czyszczonych odcinków dróg 36,46 km	
		Staszów	
	Rozbudowa budynku ZPO PSP i Przedszkole w Mostkach realizowana w ramach projektu pn.: „Rozbudowa i modernizacja placówek oświatowych na terenie Gminy Staszów w miejscowości Mostki i Staszów”.		

Priorytet	Gmina	Zrealizowane zadania	Rezultat
Klimat i powietrze	Staszów	Przebudowa oraz zmiana sposobu użytkowania budynku po byłym przedszkolu w Wiązownicy Kolonii z przeznaczeniem na lokale socjalne wraz z budynkiem gospodarczym	Ograniczenie niskiej emisji Oszczędność kosztów przeznaczonych na energię Ograniczenie emisji pyłowo-gazowej do powietrza
		Budowa, przebudowa i modernizacja infrastruktury służącej do wytworzenia energii elektrycznej i ciepłej ze źródeł odnawialnych w budownictwie indywidualnym - instalacje fotowoltaiczne na budynkach odbiorców indywidualnych zlokalizowanych na terenie Gminy Staszów - 194 jednostek wytwórczych	
		Budowa, przebudowa i modernizacja infrastruktury służącej do wytworzenia energii elektrycznej i ciepłej ze źródeł odnawialnych w budownictwie indywidualnym - instalacje solarne na budynkach odbiorców indywidualnych zlokalizowanych na terenie Gminy Staszów - 56 jednostek wytwórczych	
		Termomodernizacja budynku filii świetlicy „Jutrzenka” z siedzibą w Sielcu (modernizacja instalacji c.o., polegająca na wymianie kominka z płaszczem wodnym opalanego drewnem na kocioł kondensacyjny zasilany gazem ziemnym, docieplenie ścian, modernizacja instalacji c.o., montaż wentylacji mechanicznej z rekuperatorem, wymiana instalacji oświetlenia na energooszczędne, wymiana instalacji elektrycznej zasilającej, wykonanie instalacji gazowej w budynku.)	
		Termomodernizacja budynku świetlicy „Jutrzenka” z siedzibą w Wiązownicy Kolonii (modernizacja instalacji c.o., polegająca na wymianie kotłowni węglowej na kocioł zasilany gazem, docieplenie ścian, modernizacja instalacji c.o. i wodociągowej, wymiana instalacji elektrycznej i oświetlenia na energooszczędne, wymiana instalacji elektrycznej zasilającej, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, instalacja kolektorów słonecznych)	
		Termomodernizacja budynku świetlicy „Jutrzenka” w Staszowie z siedzibą przy ul. Szkolnej 14 (docieplenie ścian, modernizacja instalacji c.o., montaż wentylacji mechanicznej z rekuperatorem, wymiana instalacji elektrycznej i oświetlenia na energooszczędne, wymiana instalacji elektrycznej zasilającej, wymiana instalacji odgromowej i uziemiającej budynku, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej)	
		Termomodernizacja budynku strażnicy OSP w Koniemłotach (modernizacja instalacji c.o., wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, docieplenie ścian zewnętrznych, ocieplenie stropu, instalacja fotowoltaiczna, wymiana źródeł światła)	
		Termomodernizacja budynku strażnicy OSP w Łukawicy (modernizacja instalacji c.o., wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, docieplenie ścian zewnętrznych, ocieplenie stropu, instalacja fotowoltaiczna)	
		Termomodernizacja budynku strażnicy OSP w Niemścicach (modernizacja instalacji c.o., wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, docieplenie ścian zewnętrznych, ocieplenie stropu, instalacja fotowoltaiczna, przebudowano kotłownię na biomase)	
		Termomodernizacja budynku UMiG w Staszowie realizowana w ramach projektu pn: Głęboka termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej na terenie Miasta i Gminy Staszów	
Termomodernizacja budynku OSiR w Staszowie ul. Adama Mickiewicza realizowana w ramach projektu pn: Głęboka termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej na terenie Miasta i Gminy Staszów			
Termomodernizacja budynku Staszowskiego Ośrodka Kultury realizowana w ramach projektu pn: Głęboka			

Priorytet	Gmina	Zrealizowane zadania	Rezultat
Klimat i powietrze	Staszów	termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej na terenie Miasta i Gminy Staszów	Ograniczenie niskiej emisji Oszczędność kosztów przeznaczonych na energię Ograniczenie emisji pyłowo-gazowej do powietrza
	Szydłów	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej przy ul. Szkolnej	
		„Poprawa jakości powietrza poprzez zwiększenie udziału OZE w wytwarzaniu energii na terenie Gmin Raków i Szydłów” poprzez montaż zestawów fotowoltaicznych oraz zestawów kolektorów słonecznych w budynku będącym własnością właściciela	
		Modernizacja 595 lamp oświetlenia ulicznego w oparciu o zastosowanie energooszczędnych opraw typu LED	
		Wykonanie instalacji centralnego ogrzewania (gaz) budynku OSP w Gackach	
		przebudowa i termomodernizacja budynku SPZOZ w Szydłowie (wymiana okien, drzwi, ocieplenie, montaż paneli fotowoltaicznych, wymiana pieca CO	
Tuczepy	Termomodernizacja budynku OSP Januszkowice		
Ochrona wód	Oleśnica	Budowa odcinka sieci kanalizacji sanitarnej w Oleśnicy na działkach o nr ewid. 1081, 1055 i 1176, dł. 289 mb wraz z 22 studniami rewizyjno-przyłączeniowymi	Zmniejszenie zanieczyszczeń wód podziemnych i powierzchniowych ściekami komunalnymi Zmniejszenie skażenia wód substancjami ropopochodnymi
		Budowa odcinka sieci kanalizacji sanitarnej w Oleśnicy, ul. Wesoła, dł. 202 mb wraz z 8 studniami rewizyjno-przyłączeniowymi	
		Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków – 52 szt.	
	Pacanów	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków – 22 szt.	
		Opracowanie projektu: „Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w m. Słupia”	
	Połaniec	Rozbudowa i modernizacja istniejącego systemu kanalizacji ciśnieniowej wraz z modernizacją oczyszczalni ścieków w Łęgu	
	Staszów	Budowa oczyszczalni ścieków o przepustowości 400,0 m3/d w miejscowości Wiązownica Duża	
		Budowa kanalizacji sanitarnej w mieście Staszów na ul.: Opatowska, Słoneczna, Polna w systemie grawitacyjno-tłocznym z włączeniem do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej o długości około 1,5 km	
		Budowa sieci kanalizacji sanitarnej dla miejscowości: Czajków Południowy, Czajków Północny, Wola Wiśniowska, Wiązownica Duża, Wiązownica Mała, Smerdyna, Wiązownica Kolonia, Wiśniowa (część dotychczas nie skanalizowana) w systemie kanalizacji ciśnieniowej o długości około 33 km	
	Szydłów	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	
Wymiana odcinka kanalizacji sanitarnej w Grabkach Dużych			
Tuczepy	Wykonanie przyłącza kanalizacji sanitarnej w Szydłowie wraz z nawierzchnią drogi		
Gospodarowanie zasobami wodnymi	Oleśnica	Budowa odcinka sieci wodociągowej wzdłuż drogi usytuowanej na działce o nr ewid. 888 w m-ści Strzelce, dł. 318 mb	Poprawa zaopatrzenia mieszkańców w wodę Zapewnienie mieszkańcom dobrej jakości wody do picia
		Rozbudowa sieci wodociągowej w m-ści Borzymów, dł. 1 210 mb	
		Budowa sieci wodociągowej w Oleśnicy na działkach o nr ewid. 1081, 1055 i 1176, z 6 hydrantami ppoż., dł. 691 mb	
		Budowa sieci wodociągowej w Oleśnicy, ul. Wesoła, z 7 hydrantami ppoż., dł. 699 mb	
	Pacanów	Nie realizowano zadań z tego zakresu	
	Połaniec	Budowę siedmiu odcinków sieci wodociągowej na terenie Miasta i Gminy Połaniec	
	Staszów	Budowa 0,4 km sieci wodociągowej	
	Szydłów	Budowa odcinka sieci wodociągowej w Szydłowie w ramach zadania pn. Rozbudowa sieci wodociągowych na	

Priorytet	Gmina	Zrealizowane zadania	Rezultat
Gospodarowanie zasobami wodnymi	Szydłów	terenie gminy	Poprawa zaopatrzenia mieszkańców w wodę Zapewnienie mieszkańcom dobrej jakości wody do picia
		Wykonanie sieci wodociągowej na ul. Uroczej w Szydłowie	
		Wymiana wodociągu przy ul. Krakowskiej w Szydłowie	
		Przebudowa odcinka sieci wodociągowej w Szydłowie wraz z nawierzchnią drogi	
	Tuczępy	Budowa sieci wodociągowej Szydłów-Brzeziny	
		Budowa odcinka sieci wodociągowej w m-ści Jarosławice	
Pacanów	Usunięcie szkód powodziowych – usunięcie nieodpowiedniego stanu technicznego lewego wału rzeki Wisły od km 14+440 do km 14+250 w miejscowości Oblekoń	Ochrona przed powodzią	
Połaniec	Usunięcie szkód powodzi z maja 2019 r. na rzece Wiśle w km 0+250 – poprzez remont uszkodzonej śluzy wałowej w m-ści Rybitwy		
Klimat akustyczny	Oleśnica	Przebudowa drogi na działce o nr ewid. 400 w m-ści Brody, dł. 567 mb	Poprawa klimatu akustycznego Gmin Zmniejszenie zanieczyszczeń pochodzących z emisji liniowej
		Przebudowa dróg wewnętrznych w m-ści Strzelce, dł. 419 mb i 109 mb	
		Przebudowa dróg wewnętrznych w m-ści Borzymów, dł. 125 mb i 220 mb	
		Przebudowa drogi wewnętrznej w m-ści Oleśnica, dł. 140 mb	
		Przebudowa odcinka drogi gminnej Wólka Oleśnicka – Oleśnica, ul. Brzozowa, dł. 347 mb.	
		Przebudowa drogi dz .nr 1598,624 ul. Wrzosa od km 0+000 do km 0+530, dł. 530 mb (usuwanie skutków klęsk żywiołowych)	
		Przebudowa drogi dz. Nr 843 Borzymów koło stawu od km 0+000 do km 0+450, dł. 450 mb (usuwanie skutków klęsk żywiołowych)	
		Przebudowa drogi gminnej Bydlowa – Sadzyna w m-ści Podlesie od km 0+000 do km 0+455 wraz z mostem w km 0+370, dł. drogi 438,5 mb, dł. mostu 16,5 mb	
		Przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych o nr ewid. dz. 125 w m-ści Wojnów, dł. 400 mb	
		Przebudowa obwodnicy Oleśnicy – drogi gminnej od km 0+000 do km 2+666, dł. 2 666 mb	
		Budowa drogi od km 0+000 do km 0+750, dł. 750 mb	
		Budowa drogi od km 0+145 do km 0+180, dł. 35 mb	
		Przebudowa drogi od km 0+000 do km 0+354, dł. 354 mb	
		Pacanów	
	W 2019 r. przebudowa dróg na długości 5 km 8 m		
	W 2020 r. przebudowa na odcinku 500 m		
	Połaniec	Remont drogi gminnej nr 366019T w Połańcu odcinek od km 0+306 do km 0+549 (asfalt) oraz od km 0+549 do km 0+626 (tłuczeń)	
		Remont drogi gminnej nr 366021T w Połańcu od km 0+000 do km 0+348 (asfalt)	
		Remont drogi gminnej nr 366074T w Połańcu od km 0+720 do 1+040 (tłuczeń)	
		Remont drogi gminnej nr 366163T w Kraśniku od km 0+840 do km 1+100 (asfalt)	
		Remont drogi gminnej nr 366118T w Kamieńcu od km 0+307 do km 0+807 (tłuczeń)	
		Remont drogi gminnej nr 366080T w Rudnikach od km 0+900 do km 1+600 (asfalt)	
		Remont drogi gminnej nr 366081T w Rudnikach od km 0+850 do km 1+150 (asfalt)	
		Budowa dwóch ścieżek rowerowych: - przy ul. Jana Pawła II w Połańcu, o dł. 581 mb i szer. 2,5 m - ścieżka na Kopiec Kościuszki obok ul. Witosa w Połańcu o dł. 471 mb i szer. 2,0 m	
		Budowa drogi gminnej nr VKU1 o długości 702,20 mb w m-ści	

Priorytet	Gmina	Zrealizowane zadania	Rezultat	
Klimat akustyczny	Połaniec	Winnica (asfalt)	Poprawa klimatu akustycznego Gmin Zmniejszenie zanieczyszczeń pochodzących z emisji liniowej	
		Budowa drogi gminnej nr VKU4 o długości 195,60 mb w m-ści Winnica (asfalt)		
		Budowa drogi gminnej nr VKU5 o długości 188,00 mb w m-ści Winnica (asfalt)		
		Budowa drogi gminnej nr VKU2 o długości 207,15 mb w m-ści Winnica (asfalt)		
		Budowa drogi gminnej nr VKD14 o długości 68,82 mb w m-ści Winnica (asfalt)		
	Staszów	Przebudowa drogi gminnej ulica Koszarowa w Staszowie z betonu asfaltowego, dł. 288 mb		
		Przebudowa drogi gminnej nr 003828T (nowy nr 385111T) w Łukawicy od km 0+000 do km 0+533, dł. 533 mb		
		Przebudowa drogi gminnej nr 385010T w Krzczonowicach od km 2+002 do km 2+427 dł. 425 mb,		
		Przebudowa drogi gminnej nr 385064T w Czernicy od km 3+319 do km 4+001, dł. 682 mb		
		Przebudowa drogi gminnej dz. nr ewid. 524 i 193 w Łaziskach od km 0+000 do km 0+730, dł. 730 mb		
		Przebudowa drogi gminnej nr 385020T w Grzybowie od km 0+680 do km 0+800 oraz od km 0 + 800 do km 1 +390, dł. 710,00 mb		
		Rozbudowa ulic na Osiedlu Staszówek w Staszowie w zakresie ulicy Wiśniowej, Akacyjowej i Czereśniowej, dł. 650,00 mb		
		Remont drogi gminnej nr 385229T ul. Zagonie w Kurozwałkach od km 0+000 do km 0+655, dł. 650 mb		
		Przebudowa drogi gminnej wewnętrznej dz. nr ew.743 w Podmaleńcu od km 0+000 do km 0+370, dł. 370 mb		
		Przebudowa drogi gminnej nr 385007 T w Gaju Koniełockim od km 0+000 do km 0+653, dł. 650 mb		
		Przebudowa drogi gminnej dz. nr ewid. 2166/11, 2167/9 w Staszowie od km 0+000 do km 0+152, dł. 152 mb		
		Przebudowa drogi gminnej dz. nr ewid. 724, 723 w Ogłędowie od km 0+000 do km 0+150, dł. 150 mb		
		Remont drogi gminnej nr 385230T ul. Ponicka w Kurozwałkach od km 0+000 do km 0+150, dł. 150 mb		
		Remont drogi gminnej nr 385081T w Dobrej od km 0+115 do km 0+398, dł. 283 mb		
		Przebudowa ulicy Towarowa i Kościuszki w Staszowie (zadanie w trakcie realizacji)		
		Szydłów		Przebudowa drogi wewnętrznej dz. nr ewid. 388 w Solcu
				Remont drogi gminnej nr 390037T Szydłów - Gacki
	Remont gminnych dróg wewnętrznych			
	Remont nawierzchni dróg gminnych			
	Przebudowa odcinka drogi powiatowej nr 0033T Potok - Grabki Duże			
	Remont drogi gminnej nr 390007T Brzeziny-Brzeziny Podlesie			
	Remont drogi gminnej 390018T Grabki Duże przez wieś			
	Remont odcinka drogi gminnej nr 390030T ul. Uroczą w Szydłowie			
	Przebudowa drogi wewnętrznej nr ewid. 548 w Szydłowie			
	Rozbudowa drogi gminnej - ul. Armii Krajowej w Szydłowie			
	Przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych nr ewid. 2502			
	Utwardzenie przejścia dla pieszych przy działce nr ewid. 278/1 w Solcu			
	Przebudowa drogi gminnej nr 390006T Solec - Wola Podleśna przez wieś			
Udział gminy w budowę ścieżki rowerowej wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 756 odcinek Nowa Słupia-Szydłów				
Udział gminy w kosztach przebudowy odcinka drogi powiatowej nr 0022T Chmielnik - Życiny-Potok w m. Rudki				
Udział gminy w kosztach przebudowy drogi powiatowej nr				

Priorytet	Gmina	Zrealizowane zadania	Rezultat
Klimat akustyczny	Szydłów	0038T Grabki Duże - Solec w miejscowości Solec	Poprawa klimatu akustycznego Gmin Zmniejszenie zanieczyszczeń pochodzących z emisji liniowej
		Opracowanie dokumentacji projektowej oraz przebudowa odcinka drogi nr 390046T Solec-Wola Podleśna	
		Bieżący cząstkowy remont dróg wewnętrznych w Szydłowie	
	Tuczępy	Modernizacja drogi dojazdowej do pól w m. Nieciesławice	
		Przebudowa drogi gminnej Nr 1568014 Nieciesławice – Niziny od km 0+000 do km 1 + 000, dł. 1 000mb	
		Układanie kostki i roboty brukarskie przy drogach gminnych i na placu szkolnym	
Gleby	Oleśnica, Staszów, Tuczępy	Nie realizowano zadań z tego zakresu	Podniesienie poziomu wiedzy rolników w zakresie ochrony i racjonalnego użytkowania gleb
	Szydłów	Szkolenia chemiczne dla rolników, przynajmniej 1-2 razy w roku, organizowane przez firmy prywatne	
	Połaniec	Coroczne szkolenia dla rolników z zakresu użytkowania środków ochrony roślin wykonywane we współpracy z: Świętokrzyskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Modliszewicach	
	Pacanów	Coroczne szkolenia dla rolników z zakresu użytkowania środków ochrony roślin wykonywane we współpracy Regionalną Izbą Doradztwa Rolniczego oraz Świętokrzyską Izbą Rolniczą	
Gospodarka odpadami	Oleśnica	Usuwanie wyrobów zawierających azbest	Wydzielenie odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych
	Pacanów	Usuwanie wyrobów zawierających azbest	
	Połaniec	Usuwanie wyrobów zawierających azbest	
	Staszów	Usuwanie wyrobów zawierających azbest	Minimalizacja potencjalnego negatywnego oddziaływania na środowisko
		Rekultywacja kwatery 1 składowiska w Staszowie, ul. Pociuszka	
	Szydłów	Usuwanie wyrobów zawierających azbest	Wydzielenie odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych
	Tuczępy	Usuwanie wyrobów zawierających azbest	
		Rozbudowa Zakładu Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Rzędowie	
Zasoby przyrodnicze	Oleśnica	Utrzymanie istniejących terenów zieleni, będących własnością Gminy	Zachowanie najcenniejszych walorów przyrodniczych gmin Ochrona bioróżnorodności Wzrost różnorodności biologicznej gmin Poprawa estetyki Utrzymanie ciągłości ekosystemów w obszarach zurbanizowanych
	Pacanów	Coroczne nasadzenia zieleni w parku w Pacanowie oraz nasadzeń kwiatów w Rynku	
		Przeprowadzenie prac pielęgnacyjnych w obrębie drzewa będącego pomnikiem przyrody	
	Połaniec	Utworzenie obszarów zagospodarowania zielenią w formie łąk kwietnych, rabat, trawników, sadzenie drzew i krzewów na terenie miasta Połaniec (powierzchnia terenu zielonego objęta zadaniem 3,22 ha)	
		Rozwój terenów zieleni na obszarze miasta Połaniec, etap II Podstawowym celem inwestycji było stworzenie na terenie miasta Połaniec obszaru zieleni urządzonej z odpowiednio dobranymi do warunków glebowych, zharmonizowanymi z otoczeniem z uwzględnieniem walorów estetycznych, różnorodnymi biologicznie gatunkami roślin wzbogacających przestrzeń publiczną. Zadanie obejmuje: wykonanie nasadzeń krzewów bylin i traw w formie rabat. (powierzchnia terenów zielonych objętych zadaniem 0,61 ha)	
Staszów	Ustanowienie 7 pomników przyrody, zniesienie 1 formy		

Priorytet	Gmina	Zrealizowane zadania	Rezultat
Zasoby przyrodnicze		ochrony	Zachowanie najcenniejszych walorów przyrodniczych gmin Ochrona bioróżnorodności biologicznej gmin Poprawa estetyki Utrzymanie ciągłości ekosystemów w obszarach zurbanizowanych
		Nasadzenia drzew i krzewów: 2017r – 158 drzew + 286 szt. krzewów i bylin 2018r. - 102 drzewa + 1616 szt. krzewów i bylin 2019r. - 116 drzew + 625 drzew (Park Górników Siarkowych) = 741 drzew + 40 000 szt. krzewów (Park Górników Siarkowych) 2020r. - 59 drzew + ok. 370 szt. krzewów i bylin	
		Bieżące utrzymanie terenów zielonych, będących własnością Gminy Staszów	
		Zagospodarowanie terenów zieleni miejskiej przy ul. Jana Pawła II i ul. Spokojnej w Staszowie	
		Zagospodarowanie terenów zielonych w miejscowości Dobra, Wiśniowa i Kurozwięki	
		Kompleksowe zagospodarowanie obszarów zielonych na terenie miasta Staszów: - 12,56 ha powierzchni całkowitej, w tym łąki kwietne - 625 posadzonych drzew - 40 000 posadzonych krzewów	
		Zielone przystanki na terenie miasta Staszowa	
		Promocja produkcji żywności ekologicznej przez nasadzenia drzew miododajnych, sposobem na ochronę i poprawę jakości środowiska oraz bioróżnorodności w województwie świętokrzyskim	
	Szydłów	Utrzymanie istniejącej zieleni miejskiej w zabytkowej części Szydłowa	
Tuczępy	Nasadzenia kwiatów , ochrona istniejących drzew na skwerku, utrzymanie terenów zielonych w czystości		
Edukacja ekologiczna	Oleśnica	Coroczna akcja „Sprzątanie Świata”, artykuł w gminnej gazetce, spektakle teatralne	Wzrost świadomości ekologicznej dzieci i młodzieży; Kształtowanie postawy proekologicznej Przyzwyczajanie dzieci do ładu i porządku w swoim najbliższym środowisku
	Pacanów	Dostarczanie ulotek, dotyczących prawidłowej segregacji odpadów komunalnych	
		Coroczna akcja „Sprzątanie świata” przy wsparciu szkół	
	Połaniec	Akcja „Czysta Gmina-Wiosenne Sprzątanie”: - prelekcje tematyczne, -akcja sprzątania gminy, -edukacja ekologiczna na lekcjach, -audycje tematyczne nadawane przez radiowęzeł szkolny, -Obchody Dnia Ziemi -Obchody Dnia Ochrony Środowiska - Wielka zbiórka makulatury, nakrętek i baterii Coroczny konkurs ekologiczny, organizowany przez ZGOK Tuczępy „Ziemia nie da sobie rady, segregujmy więc odpady” (zbiórka makulatury, plastiku i szkła); Zbiórka baterii „Chronimy środowisko – zbieramy baterie”; Wewnątrzszkolny całoroczny konkurs międzyklasowy „Chronimy lasy zbierając makulaturę”; Konkursy plastyczne wewnętrzne i zewnętrzne związane z ochroną przyrody i dbaniem o środowisko; Uroczystości i przedstawienia ekologiczne „Chrońmy przyrodę” w ramach „Dnia Ziemi”; Sprzątanie wraz z nauczycielami WF najbliższej okolicy	
	Staszów	Spotkania edukacyjne (przy współpracy z Zakładem Gospodarowania Odpadami Komunalnymi w Rzędowie) w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami. Spotkania zorganizowano na terenie wszystkich miejscowości zlokalizowanych na terenie gminy oraz na terenie osiedli miasta Staszów. Przeprowadzono 3 cykle spotkań w każdej miejscowości. Tematyką spotkań było m. in.: - zasady segregowania odpadów komunalnych; - obowiązki mieszkańców i gminy wynikające z ustawy „śmieciowej”;	

Priorytet	Gmina	Zrealizowane zadania	Rezultat
Edukacja ekologiczna		<ul style="list-style-type: none"> - ograniczanie zanieczyszczania powietrza poprzez zakaz spalania odpadów; - przykłady recyklingu i praktyczna nauka segregacji Konkursy z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, przeprowadzone w placówkach oświatowych na terenie gminy Staszów Wsparcie zaplecza dydaktycznego oraz infrastruktury służącej edukacji ekologicznej: <ul style="list-style-type: none"> - Pracownia edukacyjna w Publicznej Szkole Podstawowej nr 2 w Staszowie - Wyposażenie pracowni przyrodniczej w Publicznej Szkole Podstawowej im. Papieża Jana Pawła II w Czajkowie. - Wyposażenie pracowni przyrodniczej w Zespole Placówek Oświatowych - Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 im. Tadeusza Kościuszki i Przedszkole nr 4 im. Tadeusza Kościuszki w Staszowie 	Wzrost świadomości ekologicznej dzieci i młodzieży; Kształtowanie postawy proekologicznej Przyzwyczajanie dzieci do ładu i porządku w swoim najbliższym środowisku
	Szydłów	Edukacja ekologiczna w SP polegająca na (organizowanie konkursów ekologicznych Eko –torba, Eko-rzeźba, Eko-plakat, oraz akcja sprzątnięcia świata) - Wyjazdy przedszkolaków i uczniów szkoły podstawowej do EZGOK w Rzędowie - Coroczna zbiórka makulatury, zużytych baterii, nakrętek plastikowych. - Udział gimnazjalistów w powiatowym konkursie wiedzy ekologicznej - Udział w warsztatach „Energetyczny Autobus” – odnawialne źródła energii .	
	Tuczępy	Pracowania edukacyjna w szkole podstawowej – Czyste powietrze, woda, gleba oraz odnawialne źródła energii Konkursy Plastyczne, konkursy organizowane przez ZGOK Rzędów – segregowanie odpadów, sprzątnięcie świata, zbieranie baterii, nakrętek Program edukacyjno-ekologiczny pn. „Ziemia dla człowieka, człowiek dla Ziemi” realizowany na terenie Powiatu Buskiego w roku szkolnym 2012/2013	

Źródło: Urzędy Gmin

6. OCENA STANU ŚRODOWISKA

6.1. POWIETRZE

Charakterystyka obszaru przyszłej interwencji

Roczna ocena jakości powietrza, dokonywana przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, jest prowadzona w odniesieniu do wszystkich substancji, dla których obowiązek taki wynika z rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz.U. 2020,poz. 2279).

Są to równocześnie substancje, dla których w prawie krajowym (rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu) i w dyrektywach UE (2008/50/WE i 2004/107/WE) określono normatywne stężenia w postaci poziomów dopuszczalnych/docelowych/celu długoterminowego w powietrzu, ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ochronę roślin.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu oceny dokonuje się w strefach. Gminy należące do EZGOK zaliczane są do strefy świętokrzyskiej.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz.U. 2020, poz. 2279) ocenie podlegają następujące substancje:

– dwutlenek siarki SO₂, dwutlenek azotu NO₂, tlenek węgla CO, benzen C₆H₆, ozon O₃, pył PM₁₀, pył PM_{2,5}, ołów Pb w PM₁₀, arsen As w PM₁₀, kadm Cd w PM₁₀, nikiel Ni w PM₁₀, benzo/a/piren B(a)P w PM₁₀ względu na ochronę zdrowia,

– dwutlenek siarki SO₂, tlenki azotu NO_x, ozon O₃ ze względu na ochronę roślin.

Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń dla strefy świętokrzyskiej, uzyskane w ocenach rocznych dokonanych z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia przedstawiono w tabeli 2, a dla kryterium ochrony roślin w tabeli 3.

Tabela 2 Klasyfikacja strefy świętokrzyskiej wg kryterium ochrony zdrowia

Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru strefy świętokrzyskiej											
SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃	PM ₁₀	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM _{2,5} ²⁾
A	A	A	A	A ¹⁾	A	A	A	A	A	C	A1

Źródło: GIOŚ

¹⁾ Dla ozonu – poziom celu długoterminowego strefa świętokrzyska uzyskała klasę D2

²⁾ Dla pyłu PM_{2,5} – poziom dopuszczalny I faza strefa świętokrzyska uzyskała klasę A

Jak widać w powyższej tabeli dla większości badanych zanieczyszczeń w strefie świętokrzyskiej wg kryterium ochrony zdrowia, nie odnotowano przekroczeń i stwierdzono dla nich klasę wynikową A. Jedynie dla benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀ stwierdzono niższą klasę wynikową – C. Stężenia pyłu PM_{2,5} sprawdzane były w dwóch kategoriach – dotrzymania poziomu dopuszczalnego faza I i faza II. Z uwagi na brak przekroczeń strefę świętokrzyską według poziomu dopuszczalnego dla fazy I zaliczono do klasy A. Według dodatkowej klasyfikacji dla fazy II (ostrzejszego kryterium obowiązującego od 2020 r.) strefa świętokrzyska uzyskała klasę A1.

Pod względem zanieczyszczenia ozonem wg kryterium ochrony zdrowia strefa świętokrzyska, z uwagi na brak przekroczeń poziomu docelowego została zaliczona do klasy A. Nastąpiło natomiast przekroczenie poziomu celu długoterminowego ozonu wg kryterium ochrony zdrowia i z tego względu strefa świętokrzyska została zaliczona do klasy D2.

Największym problemem w skali województwa pozostaje zanieczyszczenie powietrza benzo/a/pirenem, obserwowane szczególnie w sezonie grzewczym. Benzo/a/piren występuje w dymie podczas spalania niecałkowitego, w smogu powstającym w wyniku niskiej emisji – przede wszystkim wskutek spalania węgla oraz częściowo jako emisje transportowe. Główną

przyczyną występowania przekroczeń jest emisja z systemów indywidualnego ogrzewania budynków oraz niekorzystne warunki meteorologiczne, głównie w sezonie zimowym. Inne przyczyny występowania przekroczeń to m.in. emisja zanieczyszczeń z transportu drogowego.

Tabela 3. Klasyfikacja strefy świętokrzyskiej wg kryterium ochrony roślin

Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru strefy świętokrzyskiej		
SO ₂	NO _x	O ₃ ¹⁾
A	A	A

Źródło: GIOŚ

¹⁾ Dla ozonu – poziom celu długoterminowego strefa świętokrzyska uzyskała klasę D2

W roku 2020, wg kryteriów ochrony roślin, dotrzymane zostały poziomy dopuszczalne określone dla tlenków azotu, dwutlenku siarki oraz poziomu docelowego O₃ i strefę świętokrzyską zaliczono do klasy A. Z uwagi na przekroczenie poziomu celu długoterminowego ozonu, strefę świętokrzyską zaliczono do klasy D2.

Klasyfikacja strefy świętokrzyskiej pod względem ochrony zdrowia za 2020 rok zmieniła się w porównaniu do roku 2019 w zakresie pyłu zawieszonego PM10. Dla tego zanieczyszczenia nastąpiło polepszenie sytuacji, gdyż w 2019 roku strefa świętokrzyska uzyskała klasę C, a rok 2020 skutkował brakiem przekroczeń dla PM10.

Ponadto polepszenie sytuacji nastąpiło w zakresie ochrony roślin dla zanieczyszczenia ozonem, który w 2019 roku uzyskał klasę C z racji przekraczania poziomu docelowego, a w 2020 roku klasa polepszyła się do statusu A.

Dla pozostałych zanieczyszczeń i kryteriów klasy stref nie uległy zmianie. W zakresie benzo(a)pirenu całe województwo nadal znajduje się w klasie C. W województwie utrzymuje się również klasa D2, którą strefa uzyskała z racji przekraczania poziomu celu długoterminowego ozonu. W przypadku ozonu poprawą na lepsze jest jedynie mniejszy obszar przekroczenia ozonu niż w latach poprzednich.

Na jakość powietrza wpływ mają:

- emisja punktowa – emisja ze źródeł energetycznych i technologicznych, odprowadzających substancje do powietrza emitorem (kominem) w sposób zorganizowany,
- emisja powierzchniowa – emisja związana z ogrzewaniem mieszkań w sektorze komunalno – bytowym,
- emisja liniowa – emisja ze źródeł ruchomych związanych z transportem pojazdów samochodowych i paliwami.

W województwie świętokrzyskim w emisji zanieczyszczeń gazowych SO_x i NO_x największy udział mają źródła punktowe. W przypadku zanieczyszczeń pyłowych: pyłu PM₁₀, PM_{2,5} oraz B(a)P największy udział ma emisja pochodząca ze źródeł komunalno – bytowych. Znaczącym źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza (głównie NO_x oraz pyłu PM₁₀) jest transport drogowy. Największa emisja występuje w sąsiedztwie głównych dróg.

Emisja punktowa

Gminy należące do EZGOK mają charakter przede wszystkim rolniczy, udział przemysłu na ich terenie nie jest znaczący, chociaż na terenie gminy Połaniec znajduje się zakład Enea Elektrownia Połaniec S.A., charakteryzujący się największą emisją gazów i pyłów do powietrza w województwie świętokrzyskim. Listę większych zakładów gospodarczych, funkcjonujących na terenie gmin należących do EZGOK, przedstawiono w rozdziale 6.4. W poniższej tabeli przedstawiono wielkość emisji pyłowych i gazowych, z zakładów szczególnie uciążliwych (w roku 2019), znajdujących się na terenie gmin należących do EZGOK.

Tabela 4. Wielkość emisji pyłowych i gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych

Emisja zanieczyszczeń gazowych (t/r.)						Emisja zanieczyszczeń pyłowych (t/r.)		
SO ₂	NO _x	CO	CO ₂	ogółem (bez CO ₂)	ogółem	ze spalania paliw	ogółem na 1 km ² powierzchni	ogółem
Gmina Oleśnica								
11	32	329	58 444	374	58 818	3	0,17	9
Gmina Połaniec								
5 896	6 453	865	6 751 791	13 966	6 765 757	484	6,52	489
Gmina Staszów								
45	18	14	14 077	77	14 154	4	0,02	5
Gmina Tuczępy								
30	44	1	7 573	77	7 650	-	-	-

Źródło: GUS (stan na 2019 r.)

Emisja powierzchniowa

Na jakość powietrza znaczący wpływ ma emisja powierzchniowa. Jej cechą charakterystyczną jest to, iż powodowana jest przez liczne, rozproszone źródła, z emitorów o niewielkiej wysokości. Zanieczyszczenia gromadzą się wokół miejsca powstawania, bardzo często na obszarach o zwartej zabudowie mieszkaniowej, co powoduje utrudniony proces rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń.

W sieć ciepłowniczą wyposażone są tylko dwie gminy: Połaniec i Staszów. W pozostałych gminach, ze względu na specyfikę zabudowy: mieszkaniowo-usługową lub mieszkaniową (w tym siedliskowo – zagrodową), mieszkańcy zaopatrują się w energię ciepłą indywidualnie. Budynki użyteczności publicznej oraz zakłady przemysłowe przeważnie posiadają własne kotłownie.

Wszystkie gminy należące do EZGOK posiadają sieć gazową. Dane odnośnie sieci gazowej przedstawiono w tabeli 5.

Tabela 5. Sieć gazowa na terenie gmin należących do EZGOK

Gmina	Długość czynnej sieci rozdzielczej (m)	Ilość przyłączy (szt.)	Ilość odbiorców ogrzewających mieszkania gazem (gospodarstw)
Oleśnica	43 917	846	326
Pacanów	54 872	705	281
Połaniec	17 421	137	126
Staszów	145 475	2 525	1 549
Szydłów	18 462	329	115
Tuczepy	98 939	983	193

Źródło: GUS (stan na 2020 r.)

Problemy związane z niską emisją wynikają przede wszystkim ze stosowania w mieszkalnictwie komunalnym i indywidualnym niskosprawnych urządzeń grzewczych, spalania słabej jakości paliw energetycznych i złego stanu technicznego urządzeń i instalacji kotłowych. Lokalne systemy ogrzewania i piece domowe najczęściej nie posiadają urządzeń ochrony powietrza. Powodują one pogorszenie stanu środowiska atmosferycznego i są przyczyną występowania przekroczeń dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń w powietrzu.

Zauważa się stopniowe eliminowanie kotłowni opalanych paliwem stałym i przejście na czyste ekologicznie nośniki ciepła jakimi są: olej, gaz bądź niekonwencjonalne źródła energii.

Gospodarka niskoemisyjna

W celu poprawy jakości powietrza, w gminach należących do EZGOK, przyjęto Plany Gospodarki Niskoemisyjnej. Są to dokumenty strategiczne, opisujące kierunki działań zmierzających do osiągnięcia celów pakietu klimatyczno-energetycznego tj. redukcji gazów cieplarnianych, zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, zwiększenia efektywności energetycznej, poprawy jakości powietrza oraz zmiany postaw konsumpcyjnych użytkowników energii. Realizacja ww. celów wymaga podjęcia szeregu różnorodnych i szeroko zakrojonych działań, nie tylko bezpośrednio sprzyjających ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych i zanieczyszczeń, ale również tych, które wpływają na redukcję w sposób pośredni, sprzyjając zmniejszeniu zużyciu paliw i energii.

W działaniach związanych z przejściem na gospodarkę niskoemisyjną, największego potencjału upatruje się w:

- działaniach termomodernizacyjnych obiektów,
- odnawialnych źródłach energii, które zastąpić mogą wysokoemisyjne źródła konwencjonalne,
- modernizacji komunalnej infrastruktury ciepłowniczej oraz wodno-kanalizacyjnej,
- modernizacji oświetlenia ulic,

- ograniczeniu emisji zanieczyszczeń powstających ze spalania paliw na potrzeby c.o. oraz c.w.u. obiektów mieszkalnych,
- wzroście konkurencyjności lokalnej przedsiębiorczości poprzez wdrożenie inwestycji proekologicznych,
- modernizacji oraz budowie dróg lokalnych,
- tworzeniu infrastruktury technicznej dla rozwoju turystyki rekreacyjnej,
- rozwój transportu niskoemisyjnego.

Odnawialne źródła energii

Odnawialne źródła energii, które mogą być wykorzystywane na terenie objętym opracowaniem, to: energia promieniowania słonecznego, energia otrzymywana z biomasy oraz energia geotermalna.

Energia promieniowania słonecznego

Energię słoneczną wykorzystuje się do produkcji energii elektrycznej z promieniowania słonecznego przy wykorzystaniu zjawiska fotoelektrycznego oraz do produkcji energii cieplnej.

Instalacje fotowoltaiczne mogą być wykorzystywane zarówno jako duże obiekty komercyjne (tzw. farmy fotowoltaiczne), jak i lokalne – rozproszone źródła energii o mocy kilku kilowatów, wykorzystywane do zasilenia domów i obiektów komercyjnych. Wdrożenie planowanych inwestycji przyczyni się nie tylko do znacznej redukcji emisji dwutlenku węgla, ale również spowoduje odciążenia sieci elektroenergetycznej lokalnych operatorów dystrybucyjnych. Istotnym kryterium wyboru lokalizacji instalacji elektrowni fotowoltaicznej jest ukształtowanie terenu, jego pokrycie oraz czystość powietrza. Ważne jest, aby powierzchnia absorbująca energię słoneczną (panele fotowoltaiczne lub kolektory słoneczne) była wystawiona w jak najdłuższym czasie na oddziaływanie słońca oraz aby na drodze promieni słonecznych nie znajdowały się przeszkody rzucające cień. Preferowane są lokalizacje na stokach, z dala od przeszkód terenowych, takich jak budynki, drzewa lub inne wzniesienia. Niewskazane są natomiast lokalizacje na obszarach o znacznym zapyleniu powietrza, które zmniejsza ilość promieniowania słonecznego docierającego do powierzchni Ziemi.

Energia słoneczna może zostać również wykorzystana za pośrednictwem instalacji kolektorów słonecznych do podgrzewania ciepłej wody użytkowej oraz wspomagania systemów ogrzewania.

Na terenie gmin planuje się zainstalowanie paneli słonecznych i ogniw fotowoltaicznych na obiektach użyteczności publicznej, małych przedsiębiorstwach, zakładach produkcyjnych, a także obiektach mieszkalnych. Ponadto projektuje się budowę instalacji fotowoltaicznej o mocy np. 1 MW na terenie gminy Tuczępy.

Instalacje niewielkich rozmiarów wykorzystujące zasoby energii słonecznej lokalizowane w obrębie posesji, głównie na dachach budynków, wykorzystywane na potrzeby odbiorców indywidualnych nie stwarzają zagrożenia dla środowiska, gdyż na etapie eksploatacji nie emitują żadnych szkodliwych substancji. Pewne uciążliwości natomiast mogą być związane z dużymi instalacjami, np. elektrowniami słonecznymi, lokalizowanymi w terenie otwartym i zajmującymi znaczne powierzchnie. Instalacje te mogą negatywnie wpływać na krajobraz wywołując uczucie niepokoju optycznego, co ma szczególne znaczenie na terenach ochrony krajobrazowej.

Jednym z czynników, który znacznie zdynamizował rozwój energetyki prosumenckiej jest program Mój Prąd. Celem programu Mój Prąd jest zwiększenie mikroinstalacji fotowoltaicznych i zachęcenie polskich gospodarstw domowych (szczególnie tych znajdujących się na terenach słabiej zurbanizowanych) do produkcji własnej energii. Program skierowany jest do osób fizycznych wytwarzających energię elektryczną na własne potrzeby, które mają zawartą umowę kompleksową (z Operatorem Sieci Dystrybucyjnej – OSD, zakładem energetycznym) regulującą kwestie związane z wprowadzeniem do sieci energii elektrycznej wytworzonej w mikroinstalacji.

Planuje się, że w pierwszych dniach kwietnia 2022 r. zostanie uruchomiona czwarta już edycja programu dopłat. W Mój Prąd 4.0 priorytetem mają być rozwiązania zwiększające autokonsumpcję w miejscu wytwarzania energii. To oznacza, że program obejmować będzie nie tylko instalacje PV, ale również magazyny energii/ciepła, chłodu, ładowarki do samochodów elektrycznych i systemy zarządzania energią..

Energia wiatru

Decydujące znaczenie dla oceny opłacalności inwestycji elektrowni wiatrowych ma oszacowanie zasobów energetycznych wiatru. Energia wiatru może zostać wykorzystana w północno-wschodniej części powiatu staszowskiego, czyli poza omawianym terenem.

Należy przyjąć, że obszar objęty opracowaniem nie należy do predysponowanych do rozwoju energetyki wiatrowej. Elektrownie wiatrowe, wbrew potocznemu określeniu zielona energia, nie są inwestycjami całkowicie obojętnymi dla środowiska. Praca elektrowni wiatrowych jest źródłem hałasu, migotań oraz infradźwięków mających wpływ na organizmy żywe. Ruch łopat wiatraków stanowi zagrożenie dla ptaków oraz nietoperzy, a sama inwestycja oddziałuje silnie na krajobraz. Regulacje dotyczące elektrowni wiatrowych zawiera ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz.U. 2021 poz. 724).

Energia otrzymywana z biomasy

Biomasę można stosować do produkcji bioenergii w formie biogazu, ciepła, energii elektrycznej lub łącznego wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej. Do produkcji tego rodzaju energii można wykorzystywać stałe i ciekłe odpady rolnicze, wióry drzewne, osady ściekowe, uprawy roślin energetycznych, biomasę przemysłową. W wyniku przetwarzania biomasy otrzymuje się trzy rodzaje biopaliw wykorzystywanych do produkcji energii:

- biopaliwa gazowe (biogaz rolniczy, biogaz z oczyszczalni ścieków, gaz wysypiskowy, gaz drzewny);
- biopaliwa ciekłe (estry oleju rzepakowego, alkohol);
- biopaliwa stałe (przetworzone i nieprzetworzone: drewno, słoma, ziarno zbóż i inne).

Omawiany obszar zaliczyć można do obszarów o średnim potencjale do pozyskiwania biomasy do produkcji biogazu i średnim potencjale do pozyskiwania biomasy do spalania.

Na terenie gmin należących do EZGOK produkcja bioenergii prowadzona może być głównie w biogazowniach. Wynika to z dużej dostępności substratów używanych do procesu fermentacji tj. biomasy roślinnej (roślin uprawnych, wykorzystywanych przede wszystkim, jako surowce żywnościowe), odchodów zwierzęcych, odpadów organicznych (na przykład z przemysłu spożywczego), odpadów poubojowych lub osadu biologicznego ze ścieków. Często do produkcji biogazu wykorzystuje się celowe uprawy energetyczne (rzepak i inne rośliny oleiste, kukurydza, zboża). Nie jest to korzystne zjawisko – podstawowym zadaniem rolnictwa jest zaspokojenie potrzeb żywnościowych i z tego względu dla celów energetycznych w pierwszej kolejności powinny być wykorzystane lokalnie dostępne produkty uboczne pochodzące z rolnictwa i odpadowe z przemysłu rolno-spożywczego oraz płynne i stałe odchody zwierzęce.

Biogazownie mogą być potencjalnym źródłem uciążliwości dla otoczenia, szczególnie uciążliwości odorowej. Potencjalnymi źródłami odorów są głównie substraty używane do procesu fermentacji, ale także nie szczelność zbiorników, składowanie masy pofermentacyjnej bez przykrycia czy też nieprawidłowości w funkcjonowaniu instalacji. Z tego względu przy lokalizacji biogazowni należy zachować odpowiednią odległość od zabudowy mieszkaniowej

Energia geotermalna

Energia geotermalna może być pobierana za pomocą gruntowych pomp ciepła lub głębszych odwiertów, które z reguły służą eksploatacji głęboko położonych warstw wodonośnych z gorącą wodą. Na terenie gmin należących do EZGOK brak jest korzystnych

warunków do wykorzystania wód geotermalnych, natomiast korzystnym może być wykonanie gruntowych pomp ciepła.

W drugim kwartale 2022 roku ma ruszyć nowy program dopłat do pomp ciepła – „Moje Ciepło”. Do tej pory z dofinansowania do pomp ciepła mogły skorzystać wyłącznie osoby, planujące inwestycję związaną z wymianą starych i nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe. Możliwość ubiegania się o dotację nie mieli natomiast właściciele nowych domów. Dopłaty w ramach programu „Moje ciepło” dotyczyć mają zakupu i montażu pomp ciepła w nowych budynkach o podwyższonym standardzie energetycznym, dzięki czemu będzie on komplementarny wobec programu „Czyste Powietrze”.

Termomodernizacja

Pośrednio na jakość powietrza wpływa również energochłonność obiektów. Ilość emitowanych zanieczyszczeń powietrza jest zależna od ilości spalanej paliwa. To z kolei jest uzależnione od ilości ciepła potrzebnego do osiągnięcia wymaganej temperatury w pomieszczeniach. Zapotrzebowanie ciepła ma ścisły związek z temperaturą zewnętrzną oraz izolacyjnością ścian zewnętrznych i okien. Im mniejsza ilość zużywanych paliw, tym mniejsze generowanie zanieczyszczeń do powietrza.

Termomodernizacja obejmuje zmiany zarówno w systemach ogrzewania i wentylacji, jak i strukturze budynku oraz instalacjach doprowadzających ciepłą wodę. Zakres termomodernizacji, podobnie jak jej parametry techniczne i ekonomiczne, określane są poprzez przeprowadzenie audytu energetycznego. Najczęściej przeprowadzane działania to:

- docieplenie ścian zewnętrznych i stropów,
- wymiana okien, drzwi zewnętrznych,
- wymiana lub modernizacja systemów grzewczych.

Na terenie gmin należących do EZGOK planuje się realizację programu termomodernizacji budynków użyteczności publicznej (budynki oświatowe, kulturowe), a także termomodernizację budynków mieszkalnych.

Prace związane z termomodernizacją budynków powinny być poprzedzone nie tylko audytem energetycznym, konieczne jest również przeprowadzenie inwentaryzacji przyrodniczej lub monitoringu na etapie planowania konkretnego przedsięwzięcia. Prowadzenie prac termomodernizacyjnych wiąże się z wypełnieniem materiałem docieplającym otworów, szczelin w budynkach, co powoduje ograniczenie dostępnych dla awifauny schronień. W przypadku stwierdzenia obecności gatunków chronionych należy, zgodnie z zapisami ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2014 roku (Dz.U. 2022 poz. 1098, z późn.zm.), wystąpić do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska o wydanie zezwolenia na odstępstwa od zakazów, tj. zezwolenia na zniszczenie siedlisk chronionych gatunków.

Wszelkie prace remontowe oraz izolacja termiczna budynków powinny uwzględniać okres lęgowy, okres karmienia i wyprowadzania piskląt itp. W przypadku stwierdzenia obecności gniazd chronionych gatunków ptaków prace remontowe nie powinny być prowadzone w okresie lęgowym (marzec – sierpień), a w przypadku stwierdzenia stanowisk nietoperzy prace należy prowadzić poza sezonem hibernacji (listopad – marzec).

Od września 2018 został wdrożony program nazwany „Czyste Powietrze”, który przeznaczony jest dla osób fizycznych, będących właścicielami bądź współwłaścicielami domów jednorodzinnych. Jest to kompleksowy program, którego celem jest zmniejszenie lub uniknięcie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń wprowadzanych do atmosfery przez domy jednorodzinne. Program skupia się na wymianie starych pieców i kotłów na paliwo stałe oraz termomodernizacji budynków jednorodzinnych by efektywnie zarządzać energią. Działania te nie tylko pomogą chronić środowisko, ale dodatkowo zwiększą domowy budżet, dzięki oszczędnościom finansowym. W 2022 ruszyła III część programu „Czyste Powietrze”, Od 1.01.2022 r. wycofano możliwość dofinansowania zakupu i montażu kotłów węglowych.

Na poprawę bezpieczeństwa energetycznego i zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska (prócz w/w zadań działań) wpłynie planowana modernizacja oświetlenia ulicznego i wymiana energochłonnego oświetlenia w obiektach publicznych. Modernizacja oświetlenia ulicznego polegać będzie na wymianie opraw na oprawy typu LED lub montażu hybrydowego oświetlenia ulic. Oświetlenie półprzewodnikowe LED jest najbardziej innowacyjną technologią dostępną komercyjnie w technice świetlnej – wykorzystywaną szczególnie często w ramach modernizowanego oświetlenia drogowego i ulicznego. Hybrydowe światła uliczne działają w oparciu o elektryczność powstałą poprzez przechwytywanie energii słonecznej za pomocą paneli słonecznych oraz energii wiatru przy użyciu silników wiatrowych. Wymierne korzyści może przynieść wymiana energochłonnego oświetlenia w obiektach publicznych. Oświetlenie stanowi ważny punkt w budżetach wielu budynków użyteczności publicznych na terenie powiatu. Oświetlenie tego typu budynków bardzo często jest przestarzałe, niskiej jakości i wymaga modernizacji. Planuje się zainstalowanie energooszczędnych świetlówek i opraw, które pozwalają zmniejszyć koszt oświetlenia budynków i podnoszą komfort pracy ludzi.

Do kierunków działań związanych z ochroną powietrza zalicza się również modernizację i budowę nowych ulic. Poprawa płynności ruchu pojazdów oraz lepszy stan nawierzchni spowoduje zmniejszenie ilości emitowanych spalin i pyłów, co w konsekwencji doprowadzi do zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza.

Emisja liniowa

Na wielkość emisji zanieczyszczeń ze źródeł liniowych ma wpływ cały szereg czynników, w tym struktura i natężenie ruchu pojazdów, organizacja ruchu samochodowego,

płynność ruchu pojazdów na drodze, stan techniczny dróg i pojazdów. Największe natężenie ruchu panuje na drogach krajowych i wojewódzkich i w ich sąsiedztwie należy spodziewać się zwiększonej emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych.

Do kierunków działań związanych z ochroną powietrza zaliczyć należy modernizację i budowę nowych ulic i obwodnic miast.

Kierunki interwencji

W celu poprawy jakości powietrza, należy w dalszym ciągu realizować zapisy Planów Gospodarki Niskoemisyjnej, przyjętych uchwałami samorządów.

W zakresie ochrony jakości powietrza gminy należące do EZGOK objęte są Programem Ochrony Powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych, przyjętego uchwałą Nr XXII/291/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 czerwca 2020 r. W POP wskazane zostały działania naprawcze oraz plan działań krótkoterminowych.

Działania naprawcze zaproponowane w POP mają na celu poprawę jakości powietrza i umożliwienie dotrzymania norm. Są one skoncentrowane głównie na ograniczeniu emisji zanieczyszczeń, które obejmuje źródła powierzchniowe, w tym niską emisję ze źródeł komunalno-bytowych, źródła liniowe – związane z transportem samochodowym. Część działań ma na celu dekoncentrację obecnych źródeł i przeniesienie ich poza obszary o dużej gęstości zaludnienia w celu zmniejszenia liczby narażonej ludności (źródła liniowe).

W planie działań krótkoterminowych ustalono działania mające na celu zmniejszenie ryzyka wystąpienia przekroczeń poziomów dopuszczalnych, docelowych, informowania społeczeństwa lub alarmowych, oraz ograniczenie skutków i czasu trwania zaistniałych przekroczeń.

Korzystnie na jakość powietrza wpłynie również inna uchwała (Nr XXII/292/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 czerwca 2020 r.), która wprowadza na terenie województwa świętokrzyskiego ograniczenia i zakazy w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw stałych. Zgodnie z ww. uchwałą głównym jest wyeliminowanie nieekologicznych kotłów opalanych paliwem stałym, co skutkować będzie poprawą jakości powietrza. Od 1 lipca 2026 r. na terenie województwa świętokrzyskiego, będzie można użytkować tylko odnawialne, bądź niskoemisyjne źródła ciepła takie jak: ciepło z sieci miejskiej, kotły na gaz lub olej opałowy, pompy ciepła lub ogrzewanie elektryczne. Jedynie w sytuacji braku możliwości podłączenia budynku do sieci miejskiej, bądź sieci gazowej, dopuszczalne będzie spalanie paliw stałych w kotłach, które spełniają wymagania dyrektywy Ekoprojektu.

Tabela 6. Analiza SWOT, obszar interwencji – powietrze

Mocne strony (czynniki wewnętrzne)	Słabe strony (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> rozbudowana sieć gazowa, rozwijająca się energetyka bazująca na źródłach odnawialnych, rozbudowana sieć tras rowerowych, uchwalone Plany gospodarki niskoemisyjnej, duża świadomość mieszkańców o stanie powietrza. 	<ul style="list-style-type: none"> przekroczenia dopuszczalnych poziomów PM10 i benzo(a)pirenu w powietrzu przekroczenia celu długoterminowego dla ozonu, wysoki poziom zużycia węgla w indywidualnych paleniskach domowych, brak sieci ciepłowniczej w miastach, niewielki odsetek pojazdów zasilanych paliwem LPG oraz biodiesel, duża ilość obiektów wykorzystujących źródła światła wysokoenergetyczne, niewystarczająca ilość środków finansowych na wykonanie wszystkich potrzebnych prac.
Szanse (czynniki zewnętrzne)	Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych, realizowanie wytycznych Planów gospodarki niskoemisyjnej, dostępność funduszy wsparcia dla instalacji OZE i likwidacji źródeł niskiej emisji, edukacja ekologiczna młodzieży i dorosłych w zakresie ochrony powietrza. 	<ul style="list-style-type: none"> rygory obszarów chronionych ograniczające rozwój infrastruktury energetyki odnawialnej, wysokie ceny paliw ekologicznych, wzrost liczby samochodów na drogach, duże narażenie na występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych w tym wichury i trąby powietrzne

Źródło opracowanie własne

Ocena potrzeby realizacji celów rekomendowanych w Wytycznych MŚ

Tabela 7. Cele rekomendowane w Wytycznych MŚ w kontekście potrzeb wynikających z oceny stanu w obszarze interwencji – ochrona klimatu i jakości powietrza – ocena

Rekomendowany cel	Zasadność realizacji celu wynikająca z oceny stanu TAK/NIE
Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do powietrza m.in. poprzez przejście na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach, rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii, rozwój i modernizację zbiorowych systemów ciepłowniczych, modernizację transportu publicznego w kierunku transportu przyjaznego dla środowiska, termomodernizację, rozbudowę energooszczędnych systemów oświetlenia dróg publicznych, modernizację/ wymianę indywidualnych źródeł ciepła.	TAK
Jeżeli na terenie gmin istnieje strefa, w której poziom substancji w powietrzu przekracza poziom celu długoterminowego, jednym z celów POŚ musi być osiągnięcie poziomu celu długoterminowego.	TAK
Jeżeli na terenie gmin przekroczony jest pułap stężenia ekspozycji, jednym z celów POŚ musi być osiągnięcie krajowego celu redukcji narażenia. W takim też wypadku wprowadza się dodatkowe działania w obszarze ochrony powietrza.	TAK

Źródło opracowanie własne

6.2. ZAGROŻENIE HAŁASEM

Charakterystyka obszaru przyszłej interwencji

Hałas jest uważany za czynnik zanieczyszczający środowisko naturalne. Jego szkodliwość zależy od natężenia, częstotliwości, długotrwałości działania oraz cech odbiorcy. Ze względu na źródło pochodzenia hałas dzielimy na:

- komunikacyjny (w tym: drogowy, lotniczy, kolejowy),
- hałas przemysłowy (instalacyjny).

Hałas drogowy

Hałas drogowy jest tworzony przez środki komunikacji samochodowej i transportowej poruszające się po drogach, nie będących drogami kolejowymi. Wpływ na poziom hałasu komunikacyjnego ma przede wszystkim natężenie ruchu, złożoność układu drogowego, a także stan nawierzchni dróg. Nie bez znaczenia jest również stan techniczny pojazdów.

Sieć dróg łącząca poszczególne miejscowości jest dobrze rozwinięta. Na terenie objętym opracowaniem znajduje się obecnie 35,776 km dróg krajowych, 88,45 km dróg wojewódzkich, 317,686 km dróg powiatowych oraz 842,063 km dróg gminnych.

Tabela 8. Zestawienie długości dróg w obrębie poszczególnych gmin

Lp.	Gmina	Drogi krajowe	Drogi wojewódzkie	Drogi powiatowe	Drogi gminne
1.	Oleśnica	-	5,3	47,3	39
2.	Pacanów	23,776	-	110,086	209,363
3.	Połaniec	12	8	36	200
4.	Staszów	-	47,92	95,8	299,6
5.	Szydłów	-	21,0	52,0	65,0
6.	Tuczępy	-	11,1	39,5	29,1

Źródło: Urzędy Miast i Gmin, Urząd Gminy

Stan techniczny nawierzchni dróg systematycznie się poprawia, drogi są modernizowane i przebudowywane. Mimo prowadzonej modernizacji układów komunikacyjnych, wskutek narastającej liczby samochodów, płynność ruchu w godzinach szczytu pozostaje zakłócona. Obecność spalin samochodowych najdotkliwiej odczuwalna jest w lecie, ponieważ oprócz toksycznych spalin tworzy się warstwa ozonu troposferycznego, pochodzenia fotochemicznego. Niekorzystnym zjawiskiem jest brak obwodnic.

Uciążliwości akustyczne na terenie gmin przynależnych do EZGOK są zlokalizowane głównie przy drogach krajowych 79 i 73 oraz drogach wojewódzkich 754, 757 i 764. Przebieg dróg krajowych i wojewódzkich na omawianym terenie przedstawiono na rysunku nr 2.

W celu ochrony przed hałasem opracowane zostały: Aktualizacja Programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, położonych w pobliżu dróg wojewódzkich z terenu województwa świętokrzyskiego, których eksploatacja spowodowała

negatywne oddziaływanie akustyczne” (uchwała Nr XLII/603/18 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 19 marca 2018 r.) oraz „Aktualizacja Programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, położonych w pobliżu dróg krajowych z terenu województwa świętokrzyskiego, których eksploatacja spowodowała negatywne oddziaływanie akustyczne (uchwała Nr IV/63/19 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 stycznia 2019 r.).

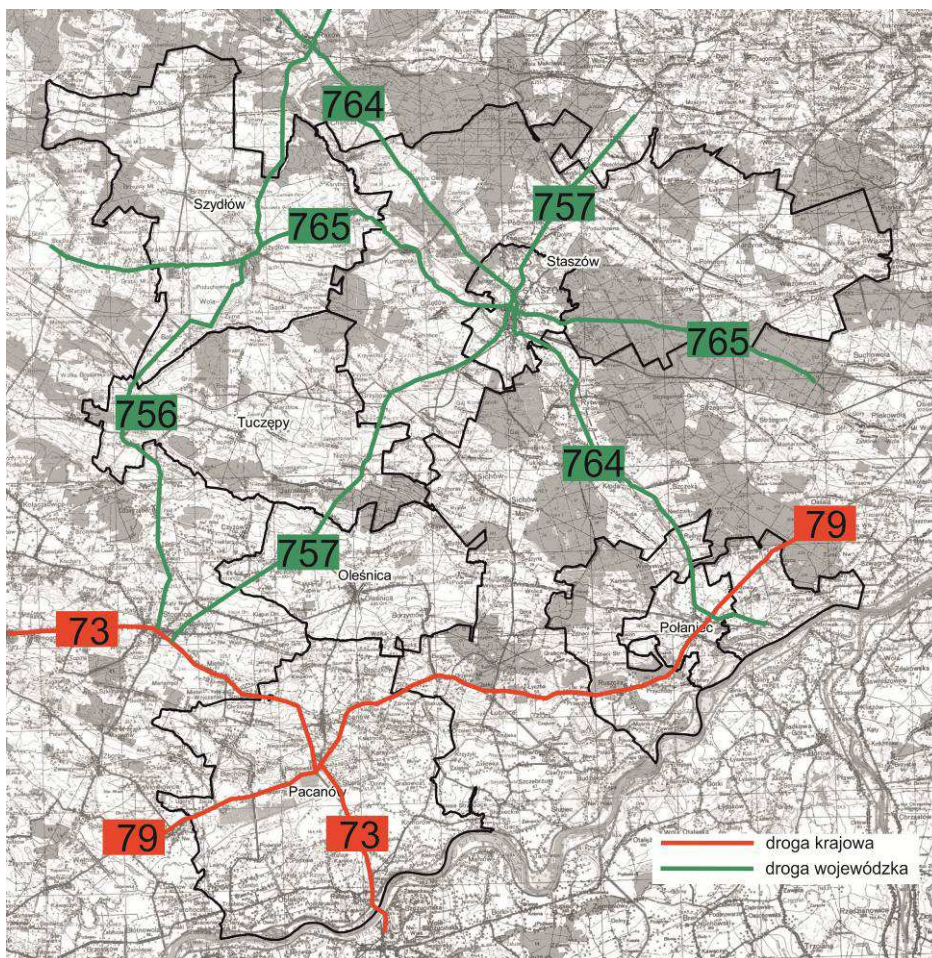
Dane przedstawione w opracowaniu dotyczącym dróg wojewódzkich wskazują na niewielkie przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu i nie dotyczą one gmin należących do EZGOK.

W Aktualizacji odnoszącej się do dróg krajowych pomiary poziomu hałasu prowadzone były w sąsiedztwie drogi krajowej nr 73, biegnącej przez gminę Pacanów. Programem ochrony środowiska przed hałasem objęty jest odcinek Słupia-Szczucin o długości 7.166 km. Jako działania naprawcze, do wykonania w celu poprawy klimatu akustycznego, wskazano egzekwowanie ograniczeń prędkości.

Na poprawę klimatu akustycznego w Staszowie wpłynie (rozpoczęta już) budowa układu obwodnicowego miasta Staszów. W roku 2020 do użytku oddano północno-zachodnią część obwodnicy długości 4 km 870 m. W znacznej części została ona poprowadzona przez tereny leżące poza obszarem miasta i łączy trzy drogi wojewódzkie: nr 765 (Osiek-Staszów-Chmielnik), 757 (Stopnica-Staszów) oraz 764 (Staszów-Raków-Kielce).

Na całej długości droga jest jednojezdniowa, o dwóch pasach ruchu o szerokości 3,5 m każdy, z obustronnymi opaskami bitumicznymi szerokości 0,5 m. Obwodnicy towarzyszy konieczna infrastruktura. Obok powstały drogi serwisowe, które umożliwiają m.in. dojazd do pól uprawnych i posesji, ścieżki rowerowe oraz chodniki. Zbudowano również obiekt obsługi podróżnych z miejscami postojowymi dla 15 ciężarówek i 20 samochodów osobowych.

Obecnie rozpoczęto prace związane z II etapem budowy układu obwodnicowego m. Staszów odc. DW 764 km ok. 4+828,32 do DW 757 km ok. 6+268,22 (długość odcinka ok. 1,5 km).

Rysunek 2 Przebieg dróg krajowych i wojewódzkich na terenie gmin należących do EZGOK
Źródło opracowanie własne

Hałas kolejowy

Hałas kolejowy powstaje w wyniku eksploatacji linii kolejowych. Na jego poziom ma wpływ odległość od linii kolejowej, prędkość jazdy pociągu, stan techniczny oraz położenie torowiska, a także rodzaj taboru kolejowego.

Linie kolejowe przebiegają przez gminy: Staszów, Tuczępy i Połaniec. Są to linie nr 70 i 75. Na trasie linii 70 przebiega tranzytowa, szerokotorowa linia relacji Hrubieszów-Huta Katowice. W ruchu pasażerskim wykorzystywana jest linia 70, na pozostałych trasach odbywa się tylko ruch towarowy.

Z uwagi na niewielkie natężenie przewozów pasażerskich i towarowych, hałas kolejowy nie ma znaczącego wpływu na kształtowanie klimatu akustycznego na terenie gmin należących do EZGOK.

Hałas przemysłowy

Na terenie miast i gmin należących do EZGOK funkcjonują zarówno zakłady przemysłowe, warsztaty, jak i podmioty gospodarcze oferujące usługi o charakterze komercyjnym, które mogą wpływać na klimat akustyczny. Najbardziej uciążliwymi dla

środowiska źródłami hałasu są różnego rodzaju urządzenia tj.: urządzenia chłodnicze, sprężarkownie, maszyny i urządzenia stolarskie, instalacje wentylacji ogólnej, urządzenia do obróbki kamienia, urządzenia nagłaśniające. Oddziaływanie to nie wpływa na klimat akustyczny całego terenu, lecz ma charakter lokalny. Działalność tych podmiotów kształtuje klimat akustyczny jedynie terenów leżących w bezpośrednim ich sąsiedztwie.

Poniżej przedstawiono większe zakłady gospodarcze funkcjonujące na terenie gmin należących do EZGOK (dane z urzędów miast i gmin):

Gmina Oleśnica

- Wienerberger Sp. z o.o. Ceramika budowlana ul. Pacanowska 14, 28-220 Oleśnica;

Gmina Pacanów

- EKO-BIOMASA Sp. z o.o.. Biechów 27 28-133 Pacanów,
- F.P.H.U. EUDARCAP Pacanów, 28-133 Zborówek 22,

Gmina Połaniec

- Elektrownia Połaniec wraz z przyległymi spółkami,
- Przedsiębiorstwo Budowlano-Produkcyjne "POLPRZEM" Spółka z o.o. ul. Czarnieckiego 2, 28-230 Połaniec,
- Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Połańcu Sp. z o.o. ul. Krakowska 11, 28 - 230 Połaniec,

Gmina Staszów

- Grupa Azoty Kopalnie i Zakłady Chemiczne Siarki „Siarkopol” S.A. w Grzybowie,
- Huta Szkła Gospodarczego Tadeusz Wrześniak (produkcja wyrobów szklanych i szkło dekoracyjne),
- Firma „Barbaras” Mostki (sektor odzieżowy),
- Zakład odzieżowy „Modar” Sp. z o. o. w Staszowie,
- Zakład Pracy Chronionej „Subor”, produkujący ubrania robocze i ochronne dla służb mundurowych,
- Przedsiębiorstwo Budowlano-Handlowe „Adma” ze Staszowa,
- Firma transportowo –budowlano –drogowa „Dylmex” w Staszowie,
- Przedsiębiorstwo drogowe BETOMEX w Staszowie,
- PRZEDSIĘBIORSTWO WIELOBRANŻOWE SPRZĘTBUD MATEUSZ ORSZULAK w Staszowie,
- Firma „Instal Tech”z Grzybowa.
- Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o., ul. gen. Mariana Langiewicza 14, Staszów 28 200
- Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Spółka Gminy z o.o. w Staszowie, ul. Wojska Polskiego 3, 28-200 Staszów,

Gmina Szydłów

- Firma Ekoplon spółka z ograniczona odpowiedzialnością sp. k, Grabki Duże 82, 28-225 Szydłów,
- EMIZET Sp. z o.o.ul. Rakowska 21, 28-225 Szydłów,

Gmina Tuczępy

- Środowisko i Innowacje Sp z o.o. Dobrów 8,
- Grupa Azoty Kopalnie i Zakłady Siarki „Siarkopol” Spółka Akcyjna Grzybów,
- Hydrogeotechnika SP z o. o. w Kielcach ul. Ściegiennego 262,
- Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi Sp. z o. o. w Rzędowie,
- INTERSTER Sp. z o. o. Dobrów 8A,
- Progres ECO spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka Komandytowa Dobrów 7.

Hałas lotniczy

Na terenie objętym opracowaniem znajdują się dwa lądowiska dla śmigłowców. Są one zlokalizowane w Połańcu i Staszowie. Uciążliwość związana z istnieniem lądowisk jest niewielka, czas startu i lądowania śmigłowca wynosi około 2 minut, a natężenie lotów nie przekracza jednego lotu dziennie.

Tabela 9. Analiza SWOT, obszar interwencji - hałas

Mocne strony (czynniki wewnętrzne)	Słabe strony (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> • wiele inwestycji związanych z poprawą stanu technicznego dróg już wykonana lub w trakcie wykonywania, • pasy zadrzewień przy drogach • duża świadomość mieszkańców o klimacie akustycznym gmin.	<ul style="list-style-type: none"> • częste usytuowanie budynków mieszkalnych i obiektów użyteczności publicznej w bezpośrednim sąsiedztwie dróg, • niewielka ilość pojazdów hybrydowych.
Szanse (czynniki zewnętrzne)	Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> • dostępność technik i technologii ograniczania emisji hałasu do środowiska i jego tłumienia, • budowy obwodnicy Staszowa, • popularyzacja komunikacji rowerowej, • edukacja ekologiczna młodzieży i dorosłych w zakresie ochrony przed hałasem • podjęcie działań zmniejszających hałas samochodowy np. stosowanie cichych nawierzchni, dźwiękoszczelnych okien itp.	<ul style="list-style-type: none"> • rosnąca liczba pojazdów samochodowych zwiększająca natężenie ruchu drogowego, • zły stan techniczny pojazdów, • niższy niż w innych częściach województwa priorytet inwestycji drogowych (brak środków finansowych).

Źródło opracowanie własne

Ocena potrzeby realizacji celów rekomendowanych w Wytycznych MŚ

Tabela 10. Cele rekomendowane w Wytycznych MŚ w kontekście potrzeb wynikających z oceny stanu w obszarze interwencji – zagrożenie hałasem – ocena

Rekomendowany cel	Zasadność realizacji celu wynikająca z oceny stanu TAK/NIE
Ochrona przed hałasem	TAK
Zmniejszanie hałasu	TAK

Źródło opracowanie własne

6.3 POLE ELEKTROMAGNETYCZNE

Charakterystyka obszaru przyszłej interwencji

Do najpowszechniejszych źródeł promieniowania elektromagnetycznego należą linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia (110 kV i więcej), stacje nadawcze radiowe i telewizyjne oraz stacje bazowe telefonii komórkowej i stacje radiowego dostępu do internetu.

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2021 poz. 1973, z późn. zm.) przez pola elektromagnetyczne rozumie się pole elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz.

Linie i stacje elektroenergetyczne są źródłami pól o częstotliwości 50 Hz, natomiast urządzenia radiokomunikacyjne wytwarzają pola o częstotliwościach od około 0,1 MHz do ok. 100 GHz. Do końca roku 2018 prowadzenie okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych (PEM) w środowisku było zadaniem ustawowym Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska, a od 01.01.2019 r. zadanie to należy do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Pomiary przeprowadza się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2020, poz. 2311). Zakres prowadzenia badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku obejmuje pomiary natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego w przedziale częstotliwości co najmniej od 3 MHz do 3 000 MHz.

Na terenie gmin należących do EZGOK znajduje się 16 bazowych stacji telefonii komórkowej różnych operatorów – w gminach: Oleśnica, Pacanów i Tuczępy po 1 szt., na terenie gminy Szydłów – 2 szt., gminy Staszów – 4 szt. oraz 7 szt. w gminie Połaniec. Obiekty takie są zlokalizowane zarówno w miastach, jak i na terenach wiejskich.

W latach 2017 – 2019 przeprowadzono monitoringowe badania poziomów pól elektromagnetycznych w 6 punktach pomiarowych znajdujących się w dostępnych dla

ludności miejscach, na terenie gmin należących do EZGOK. Wyniki badań poziomów PEM zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 11. Wyniki badań poziomów PEM w środowisku w latach 2017 - 2019 r.

Lokalizacja punktu pomiarowego PEM	Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń PEM [V/m]
2017 r.	
Staszów, ul. Jana Pawła	0,64
Połaniec, Pl. Uniwersału Połanieckiego	< 0,1*
2018 r.	
Staszów, ul. Konstytucji 3-go Maja 6	0,21
Pacanów, ul. Kościelna 24	< 0,1*
2019 r.	
Połaniec, ul. Żapniowska	< 0,1*
Tuczepy, Urząd Gminy	0,12

*wartości poniżej progu oznaczalności sondy (liczone jako 0,05)

Źródło: WIOŚ Kielce

W żadnym z badanych punktów nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnej wartości składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego wynoszącej 7 V/m (dla zakresu częstotliwości od 3MHz do 3GHz). Wszystkie pomiary wykazały bardzo niską wartość składowej elektrycznej.

Oddziaływanie na zdrowie i bezpieczeństwo ludzi

Urządzenia tj. przewody linii elektromagnetycznych lub anteny nadawcze stacji bazowych wytwarzają i wypromieniowują energię elektromagnetyczną, która mimo braku możliwości jonizacji cząsteczek może wywołać w organizmach żywych, w tym u ludzi efekty biologiczne. Przy wysokich częstotliwościach i natężeniach może powstać tzw. efekt termiczny, który objawia się podwyższeniem ciepłoty tkanek, a następnie zaburzeniem reakcji biochemicznych w komórkach. Opisany wpływ na organizmy żywe może wystąpić jedynie w przypadku kilkunastokrotnego przekroczenia wartości dopuszczalnych poziomów promieniowania niejonizującego i długotrwałej ekspozycji na promieniowanie elektromagnetyczne.

Kierunki interwencji

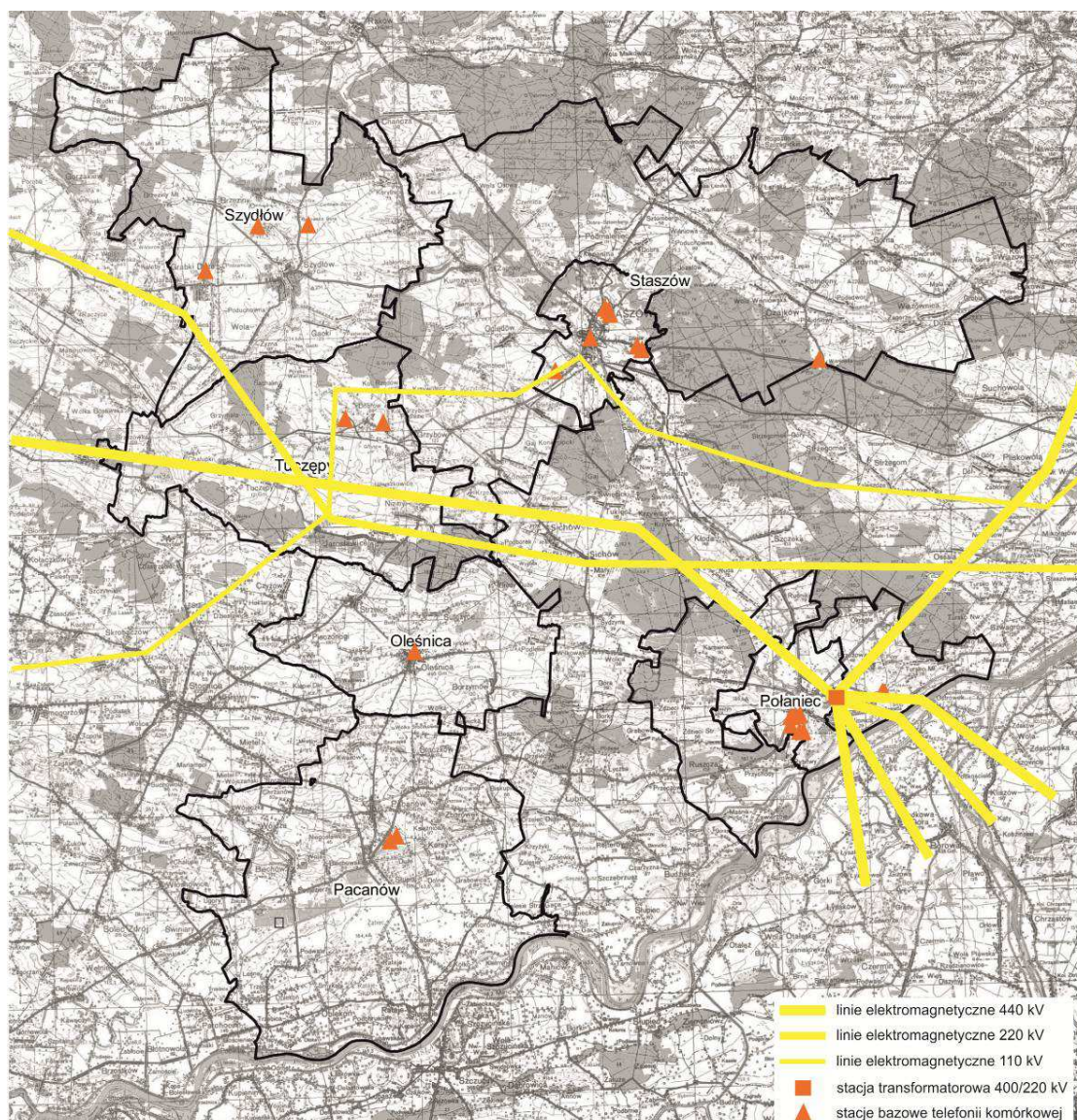
W celu uniknięcia ewentualnych negatywnych skutków ubocznych konieczna jest ochrona człowieka przed polami elektromagnetycznymi poprzez wyeliminowanie możliwości występowania obszarów wypromieniowanych pól elektromagnetycznych o wartościach wyższych od dopuszczalnych. Ochrona taka jest możliwa w drodze separacji przestrzennej miejsc przebywania ludzi i występowania obszarów wypromieniowanych pól elektromagnetycznych o wartościach wyższych od dopuszczalnych, określonych w stosownych przepisach.

W przypadku stacji radiowo nadawczych, w tym stacji bazowych telefonii komórkowej, separacja sprowadza się głównie do takiego usytuowania anten nadawczych

aby pola ewentualnie docierające do miejsc przebywania ludzi, były całkowicie bezpieczne dla ich zdrowia.

W przypadku linii elektroenergetycznych optymalnym wyborem jest decyzja budowy nowej linii elektroenergetycznej lub jej fragmentu jako linii kablowej. Podstawową zaletą linii kablowych jest większa odporność na ekstremalne zdarzenia atmosferyczne i, co za tym idzie, minimalizacja ryzyka awarii. Linie kablowe są mniej uciążliwe dla otoczenia (hałas, pole elektryczne, estetyka krajobrazu; stanowią również mniejsze zagrożenie porażeniowe niż w przypadku linii napowietrznych.

Rysunek 3 Główne źródła PEM na terenie gmin należących do EZGOK
Źródło: opracowanie własne

Tabela 12. Analiza SWOT, obszar interwencji – pole elektromagnetyczne

Mocne strony (czynniki wewnętrzne)	Słabe strony (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> niskie poziomy natężenia PEM w środowisku, wartości dopuszczalnego poziomu PEM na 	<ul style="list-style-type: none"> rosnąca liczba stacji emitujących pole elektromagnetyczne stan techniczny linii napowietrznych, ryzyko

<ul style="list-style-type: none"> • terenie miast i gmin są zachowane, zagrożenie ograniczone do granic pasów technicznych linii energetycznych, przebiegających z reguły poza obszarem zabudowy. 	<ul style="list-style-type: none"> • powstania awarii w wyniku ekstremalnych warunków pogodowych • niski poziom świadomości w zakresie narażenia i oddziaływania na ludzi i zwierzęta pól elektromagnetycznych
Szanse (czynniki zewnętrzne)	Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> • rozwój Państwowego Monitoringu Środowiska, • edukacja ekologiczna młodzieży i dorosłych w zakresie pola elektromagnetycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • lokalizacja kolejnych obiektów radiokomunikacyjnych i radiolokacyjnych na terenie gmin • rozbudowa napowietrznych linii elektroenergetycznych

Źródło: opracowanie własne

Tabela 13. Cele rekomendowane w Wytocznych MŚ w kontekście potrzeb wynikających z oceny stanu w obszarze interwencji – pola elektromagnetyczne – ocena

Rekomendowany cel	Zasadność realizacji celu wynikająca z oceny stanu TAK/NIE
Utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach	TAK
Zmniejszenie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane	NIE

Źródło: opracowanie własne

6.4 GOSPODAROWANIE WODAMI

Wody powierzchniowe

Charakterystyka obszaru przyszłej interwencji

Gminy należące do EZGOK leżą w lewostronnym dorzeczu Wisły.

Główne rzeki omawianego obszaru to Wisła oraz Czarna Staszowska, Wschodnia, Kanał – Strumień, które wraz z dopływami tworzą dobrze rozwiniętą sieć hydrologiczną.

Peryferyjnie położona rzeka Wisła stanowi południową granicę gminy Pacanów i południowo-wschodnią granicę gminy Połaniec.

Czarna Staszowska jest lewobrzeżnym dopływem Wisły, przepływa przez gminy: Szydłów, Staszów, Połaniec. Rzeka bierze swój początek w okolicach Smykowa (gmina Raków), a do Wisły uchodzi w okolicach Połańca.

Wschodnia jest największym prawobrzeżnym dopływem Czarnej Staszowskiej. Płyynie przez gminy: Szydłów, Tuczępy, Oleśnica, Połaniec. Wschodnia wpada do Czarnej przed Połańcem.

Kanał – Strumień jest lewobrzeżnym dopływem Wisły. Rzeka uchodzi do Wisły w okolicach miejscowości Rybitwy gm. Połaniec. Kanał – Strumień przepływa przez gminy Pacanów i Połaniec.

Według podziału wprowadzonego w oparciu o Ramową Dyrektywę Wodną na terenie objętym opracowaniem występują zlewnie 32 jednolitych części wód powierzchniowych JCWP. Wszystkie JCWP występują w obrębie regionu wodnego Górnej Wisły. Zarządza nimi Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie.

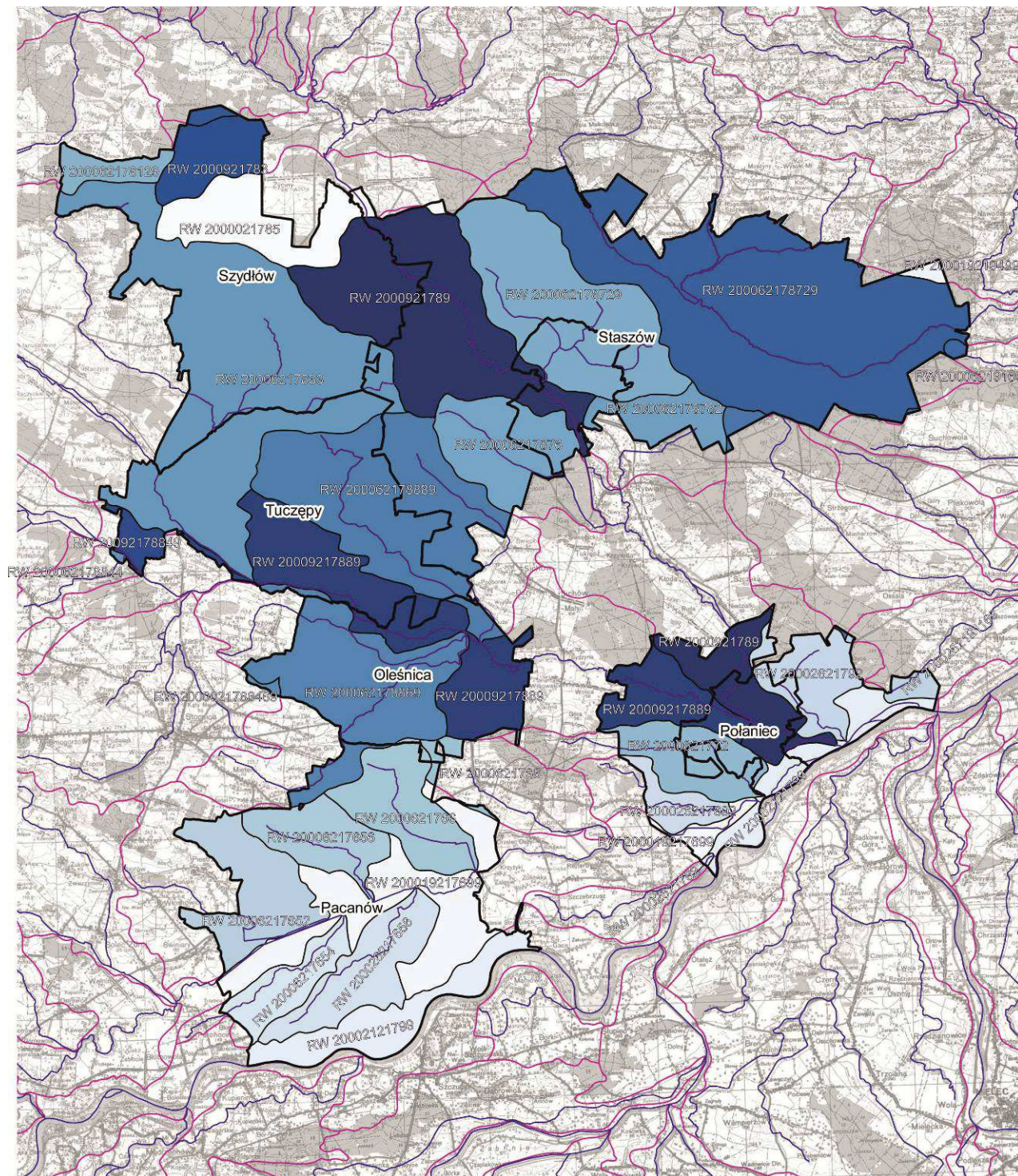
22 JCWP to ciekі o statusie naturalnej części wód, 9 z nich to ciekі o statusie silnie zmienionej części wód oraz 1 JCWP o statusie sztucznej części wody.

Wszystkie JCWP charakteryzują się złym stanem wód.

Według oceny ryzyka, nieosiągnięcie celów środowiskowych dotyczy 21 JCWP, których zlewnie występują w obrębie gmin należących do EZGOK.

Zlewnie JCWP występujących na terenie gmin przynależnych do EZGOK przedstawiono na rysunku nr 4.

Charakterystykę JCWP, sporządzoną w oparciu o Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, przedstawiono w tabeli nr 14.

Rysunek 4 Zlewnie JCWP na terenie gmin należących do EZGOK

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez GDOŚ)

Tabela 14. Jednolite części wód występujące na terenie gmin należących do EZGOK oraz ich stan wg Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

Lp.	Nazwa JCWP	Europejski kod JCWP	Scalona część wód powierzchniowych (SCWP)	Status	Typ JCWP	Ocena stanu	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Gmina
1	Dopływ spod Drugni	PLRW200062178129	GW0310	naturalna część wód	Potok wyżynny węglanowy z substratem drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych (6)	zły	zagrożona	Szydłów
2	Czarna od Łukawki do Dopływu z Rembowa	PLRW20009217817	GW0310	silnie zmieniona część wód	Mała rzeka wyżynna węglanowa (9)	zły	zagrożona	Szydłów
3	Czarna od Dopływu z Rembowa do Zbiornika Chańcza (z Łagowianką do Dopływu z Woli Jastrzębskiej)	PLRW2000921783	GW0310	sztuczna część wód	Potok wyżynny węglanowy z substratem drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych (6)	dobry	niezagrożona	Szydłów
4	Zbiornik Chańcza na rzece Czarna	PLRW2000021785	GW0311	silnie zmieniona część wód	Mała rzeka wyżynna węglanowa (9)	dobry	niezagrożona	Szydłów Staszów
5	Czarna od zbiornika Chańcza do ujścia	PLRW2000921789	GW0312	silnie zmieniona część wód	Potok wyżynny węglanowy z substratem drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych (6)	zły	zagrożona	Szydłów Staszów Polaniec
6	Wschodnia do Sanicy	PLRW20006217883	GW0313	naturalna część wód	Potok wyżynny węglanowy z substratem drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych (6)	zły	zagrożona	Szydłów Staszów Tuczępy
7	Kacanka	PLRW20006219469	GW0503	naturalna część wód	Potok wyżynny węglanowy z substratem drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych (6)	zły	zagrożona	Staszów
8	Destka	PLRW200062178729	GW0312	naturalna część wód	Cieki w dolinach wielkich rzek nizinnych (26)	zły	zagrożona	Staszów
9	Zawidzianka	PLRW20006219169	GW0501	naturalna część wód	Cieki w dolinach wielkich rzek nizinnych (26)	zły	zagrożona	Staszów
10	Strzegomka	PLRW2000621912	GW0501	silnie zmieniona część wód	Wielka rzeka nizinna (21)	zły	zagrożona	Staszów Polaniec
11	Moczydlanka	PLRW200062178782	GW0312	naturalna część wód	Potok wyżynny węglanowy z substratem drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych (6)	zły	zagrożona	Staszów
12	Ciek od Oględowa	PLRW20006217876	GW0312	naturalna część wód	Cieki w dolinach wielkich rzek nizinnych (26)	dobry	niezagrożona	Staszów
13	Ciek od Wierzbicy	PLRW200062178889	GW0313	naturalna część wód	Cieki w dolinach wielkich rzek nizinnych (26)	dobry	niezagrożona	Staszów Tuczępy Oleśnica
14	Sanica od Brodu do ujścia	PLRW200092178849	GW0313	naturalna część wód	Potok wyżynny węglanowy z substratem drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych (6)	zły	zagrożona	Tuczępy
15	Dopływ spod Kołaczkowic	PLRW200062178844	GW0313	naturalna część wód	Potok wyżynny węglanowy z substratem drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych (6)	zły	zagrożona	Tuczępy
16	Wschodnia od Sanicy do ujścia	PLRW20009217889	GW0313	naturalna część wód	Potok wyżynny węglanowy z substratem drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych (6)	dobry	niezagrożona	Tuczępy Oleśnica Polaniec
17	Pobocznicza	PLRW200062178869	GW0313	naturalna część wód	Rzeka nizinna piaszczysto- gliniasta (19)	dobry	niezagrożona	Oleśnica Pacanów
18	Stopniczanka	PLRW2000621788469	GW0313	silnie zmieniona część	Rzeka nizinna piaszczysto- gliniasta (19)	zły	zagrożona	Oleśnica

Lp.	Nazwa JCWP	Europejski kod JCWP	Scalona część wód powierzchniowych (SCWP)	Status	Typ JCWP	Ocena stanu	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Gmina
				wód				
19	Ciek od Beszowej	PLRW2000621768	GW0301	naturalna część wód	Cieki w dolinach wielkich rzek nizinnych (26)	zły	niezagrożona	Oleśnica Pacanów
20	Ciek od Turska	PLRW2000262191169	GW0501	naturalna część wód	Cieki w dolinach wielkich rzek nizinnych (26)	zły	zagrożona	Połaniec
21	Ciek od Okrągłej	PLRW20002621792	GW0301	naturalna część wód	Potok wyżynny węglanowy z substratem drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych (6)	dobry	niezagrożona	Połaniec
22	Wisła od Dunajca do Wisłoki	PLRW20002121799	GW0301	silnie zmieniona część wód	Mała rzeka wyżynna węglanowa (9)	zły	zagrożona	Połaniec Pacanów
23	Śmierdziączka	PLRW2000621772	GW0301	sztuczna część wód	Potok wyżynny węglanowy z substratem drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych (6)	zły	zagrożona	Połaniec
24	Dopływ spod Grabowa	PLRW200026217692	GW0301	silnie zmieniona część wód	Mała rzeka wyżynna węglanowa (9)	zły	niezagrożona	Połaniec
25	Kineta	PLRW20002621752	GW0301	silnie zmieniona część wód	Potok wyżynny węglanowy z substratem drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych (6)	zły	zagrożona	Połaniec
26	Dopływ ze Sroczkowa	PLRW2000621766	GW0301	naturalna część wód	Potok wyżynny węglanowy z substratem drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych (6)	zły	niezagrożona	Pacanów
27	Dopływ z Chrzanowa	PLRW20006217656	GW0301	naturalna część wód	Potok wyżynny węglanowy z substratem drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych (6)	zły	zagrożona	Pacanów
28	Dopływ spod Zborowa ze zbiornikiem wodnym	PLRW20006217652	GW0301	naturalna część wód	Cieki w dolinach wielkich rzek nizinnych (26)	zły	niezagrożona	Pacanów
29	Strumień (Kanał Strumień) od Rząski do ujścia	PLRW200019217699	GW0301	naturalna część wód	Cieki w dolinach wielkich rzek nizinnych (26)	zły	zagrożona	Pacanów
30	Koprzywianka od Modlibórki do ujścia	PLRW200019219499	GW0503	silnie zmieniona część wód	Wielka rzeka nizinna (21)	zły	zagrożona	Staszów
31	Dopływ spod Oblekonia	PLRW200026217658	GW0301	naturalna część wód	Potok wyżynny węglanowy z substratem drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych (6)	zły	zagrożona	Pacanów
32	Dopływ z Trzebnicy	PLRW200026217654	GW0301	naturalna część wód	Cieki w dolinach wielkich rzek nizinnych (26)	zły	zagrożona	Pacanów

Źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

..

Ocena stanu wód powierzchniowych

W roku 2016 rozpoczęto monitoring realizowany w ramach trzeciego cyklu gospodarowania wodami trwającego od 2016 do 2021 roku. Podstawą do opracowania sieci pomiarowej były: informacje o presjach, wykaz wód zagrożonych niespełnieniem celów środowiskowych, opracowane przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej (KZGW) wykazy wód użytkowych oraz lokalizacja jednolitych części wód na obszarach NATURA 2000. Sieć monitoringu zaprojektowano tak, aby program pomiarowy w danym punkcie badawczym był dostosowany do wszystkich przypisanych mu celów.

Zbiorcze wyniki badań monitoringu wód powierzchniowych, prowadzonych w latach 2014 – 2019, zostały przedstawione na stronie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

Ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych wskazuje na zły stan wód cieków wodnych.

Stan jednolitej części wód ocenia się poprzez porównanie wyników klasyfikacji stanu / potencjału ekologicznego i stanu chemicznego. Jednolita część wód może być oceniona jako będąca w „dobrym stanie”, jeśli jednocześnie jej stan / potencjał ekologiczny jest sklasyfikowany przynajmniej jako dobry, a stan chemiczny sklasyfikowany jest jako „dobry”. W pozostałych przypadkach, tj. gdy stan chemiczny jest sklasyfikowany jako „poniżej dobrego” lub stan / potencjał ekologiczny sklasyfikowany jako „umiarkowany”, „słaby”, bądź „zły”, jednolitą część wód ocenia się jako będącą w złym stanie. O złym i słabym stanie / potencjale ekologicznym zdecydowały elementy biologiczne, najczęściej ichtiofauna oraz makrobezkręgowce bentosowe. Stan / potencjał umiarkowany zdeterminowany był głównie przez elementy biologiczne: fitobentos i makrolity, wskaźniki fizykochemiczne: azot Kjeldahla, azot azotynowy i siarczany. Wskaźniki chemiczne poniżej stanu dobrego to: benzo(a)piren, difenyletery bromowane, fluoranten.

Dane odnośnie jakości wód JCWP, znajdujących się na terenie gmin należących do EZGOK, przedstawiano w tabeli 15.

Tabela 15. Ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych badanych w latach 2014-2019

Kryteria		Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizyko-chemicznych	Klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3,6)	Stan / potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena stanu wód
Nazwa JCWP	Europejski kod JCWP							
1	Dopływ spod Drugni PLRW200062178129					umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód*
2	Czarna od Łukawki do Dopływu z Rembowa PLRW20009217817	3	>1	2	2	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
3	Czarna od Dopływu z Rembowa do Zbiornika Chańcza (z Łagowianką od Dopływu z Woli Jastrzębskiej) PLRW2000921783	4	>1			slaby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
4	Zbiornik Chańcza na rzece Czarna PLRW2000021785	2	>1	2	2	dobry potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
5	Czarna od zbiornika Chańcza do ujścia PLRW2000921789	3	>1	>2	2	umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
6	Wschodnia do Sanicy PLRW20006217883					slaby stan ekologiczny		zły stan wód*
7	Kacanka PLRW20006219469	5	1	>2	2	zły stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
8	Desta PLRW200062178729					umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód*
9	Zawidzianka PLRW20006219169					zły stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód*
10	Strzegomka PLRW2000621912	3	>1	>2	2	umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
11	Moczydlanka PLRW200062178782					umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód*
12	Ciek od Oględowa PLRW20006217876					umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód*
13	Ciek od Wierzbicy PLRW200062178889					umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód*

14	Sanica od Brodu do ujścia PLRW200092178849					umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód*
15	Dopływ spod Kołaczkowic PLRW200062178844					umiarkowany potencjał ekologiczny		zły stan wód*
16	Wschodnia od Sanicy do ujścia PLRW20009217889	3	>1	>2		umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
17	Pobocznicza PLRW200062178869					słaby stan ekologiczny		zły stan wód*
18	Stopniczanka PLRW2000621788469					słaby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód*
19	Ciek od Beszowej PLRW2000621768					słaby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód*
20	Ciek od Turska PLRW200026219116					umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód*
21	Ciek od Okragłej PLRW20002621792					umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód*
22	Wisła od Dunajca do Wisłoki PLRW20002121799	3	1	>2	2	umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
23	Śmierdziączka PLRW2000621772					umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód*
24	Dopływ spod Grabowa PLRW200026217692					umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód*
25	Kineta PLRW20002621752					umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód*
26	Dopływ ze Sroczkowa PLRW2000621766					słaby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód*
27	Dopływ z Chrzanowa PLRW20006217656					słaby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód*
28	Dopływ spod Zborowa ze zbiornikiem wodnym PLRW20006217652					słaby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód*
29	Strumień (Kanał Strumień) od Rząski do ujścia PLRW200019217699	3	>1	>2		umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
30	Koprzywianka od Modlibórki do ujścia PLRW200019219499	3	>1	>2	2	umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
31	Dopływ spod Oblekonía PLRW200026217658					umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód*
32	Dopływ z Trzebnicy PLRW200026217654					umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód*

* ocena stanu wód metodą przeniesienia

Źródło: GIOŚ

Celem środowiskowym dla JCWP jest osiągnięcie przez wody co najmniej dobrego stanu. Według oceny ryzyka, nieosiągnięcie celów środowiskowych dotyczy 21 JCWP, których zlewnie występują w obrębie gmin należących do EZGOK.

Termin osiągnięcia stanu dobrego dla następujących JCWP: Dopływ spod Drugni, Czarna od Łukawki do Dopływu z Rembowa, Czarna od zbiornika Chańcza do ujścia, Strzegomka, Strumień (Kanał Strumień) od Rząski do ujścia, Koprzywianka od Modlibórki do ujścia został przesunięty do roku 2021. W zlewniach wymienionych JCWP nie zidentyfikowano presji mogącej być przyczyną występujących przekroczeń wskaźników jakości. Konieczne jest dokonanie szczegółowego rozpoznania przyczyn w celu prawidłowego zaplanowania działań naprawczych. Rozpoznanie przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu zapewni realizacja działań na poziomie krajowym: utworzenie krajowej bazy danych o zmianach hydromorfologicznych, przeprowadzenie pogłębionej analizy presji pod kątem zmian hydromorfologicznych, opracowanie dobrych praktyk w zakresie robót hydrotechnicznych i prac utrzymaniowych wraz z ustaleniem zasad ich wdrażania oraz opracowanie krajowego programu renaturalizacji wód powierzchniowych.

Również do roku 2021 został przesunięty termin osiągnięcia stanu dobrego dla JCWP: Sanica od Brodu do ujścia, Wschodnia do Sanicy, Kacanka, Zawidzianka, Moczydlanka, Dopływ spod Kołaczkowic, Stopniczanka, Ciek od Turska, Śmierdziączka, Kineta, Dopływ z Chrzanowa, Dopływ spod Oblekonia i Dopływ z Trzebnicy. Z uwagi na niską wiarygodność oceny i związany z tym brak możliwości wskazania przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu brak jest możliwości zaplanowania racjonalnych działań naprawczych. Zaplanowanie i wdrożenie jakichkolwiek działań będzie generowało nieuzasadnione koszty. W związku z tym w JCWP zaplanowano działanie mające na celu rozpoznanie rzeczywistego stanu ekologicznego – przeprowadzenie monitoringu badawczego. W przypadku potwierdzenia złego stanu po 2 latach wprowadzone zostanie działanie mające na celu rozpoznanie jego przyczyn. Takie etapowe postępowanie pozwoli na racjonalne zaplanowanie niezbędnych działań i zapewnienie ich wymaganej skuteczności.

Termin osiągnięcia stanu dobrego JCWP Wisła od Dunajca do Wisłoki został przesunięty do roku 2027. W programie działań zaplanowano działanie opracowanie wariantowej analizy sposobu udrożnienia budowli piętrzących na odcinku ciek istotnego – Wisła ze wskazaniem wariantu do realizacji oraz opracowaniem dokumentacji projektowej obejmującej szczegółową analizę lokalnych uwarunkowań, mającą na celu dobór optymalnych rozwiązań technicznych. Wdrożenie konkretnych działań naprawczych będzie możliwe dopiero po przeprowadzeniu ww. analiz. Brak możliwości technicznych. W zlewni JCWP nie zidentyfikowano presji mogącej być przyczyną występujących przekroczeń wskaźników jakości. Konieczne jest dokonanie szczegółowego rozpoznania przyczyn w celu

prawidłowego zaplanowania działań naprawczych. Rozpoznanie przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu zapewni realizacja działań na poziomie krajowym: utworzenie krajowej bazy danych o zmianach hydromorfologicznych, przeprowadzenie pogłębionej analizy presji pod kątem zmian hydromorfologicznych, opracowanie dobrych praktyk w zakresie robót hydrotechnicznych i prac utrzymaniowych wraz z ustaleniem zasad ich wdrażania oraz opracowanie krajowego programu renaturalizacji wód powierzchniowych.

Zbiorniki wodne

Zasoby wód powierzchniowych omawianego obszaru uzupełniają zbiorniki wodne, stawy rybne, ciekły, kanały, naturalne rozlewiska i rowy melioracyjne. W poniższej tabeli przedstawiono zbiorniki wodne znajdujące się w gminach należących do EZGOK.

Tabela 16. Wykaz zbiorników wodnych znajdujących się na terenie gmin należących do EZGOK

Gmina	Miejscowość	Funkcja	Powierzchnia (ha)
Oleśnica	Oleśnica ul. Szkolna	rekreacyjna	0,28
Oleśnica	Oleśnica ul. Stopnicka	stawy hodowlane	43,823
Oleśnica	Brody	stawy hodowlane	62,51
Oleśnica	Strzelce	stawy hodowlane	5,2474
Oleśnica	Oleśnica ul. Zakościele	rekreacyjna	0,94
Oleśnica	Oleśnica ul. Nadstawie	rekreacyjna	1,1
Oleśnica	Borzymów	rekreacyjna	1,04
Pacanów	Kwasów	rekreacyjna	2,24
Pacanów	Słupia	rekreacyjna	0,81
Pacanów	Karsy Duże	rekreacyjna	0,19
Pacanów	Sroczków	rekreacyjna	1,79
Pacanów	Zabiec -Trzos	rekreacyjna	3,86
Pacanów	Grabowica-Synowica	rekreacyjna	2,61
Pacanów	Słupia, Biechów, Wójcza	stawy hodowlane	274,52
Połaniec	Stawy-Sieragi	stawy hodowlane	112,61
Staszów	Staszów	stawy hodowlane	7,49
Staszów	Staszów	zbiorniki rekreacyjne	1,41
Staszów	Nadleśnictwo Staszów	zbiornik p.poż.	1,6
Szydłów	Chańcza	retencyjno-rekreacyjna	78,0
Tuczępy	Bosowice	stawy hodowlane	2
Tuczępy	Niziny	stawy hodowlane	3,0
Tuczępy	Nadleśnictwo Chmielnik	zbiornik naturalny	4,0

Źródło: Urzędy miast i gmin

Na terenie gminy Szydłów znajduje się południowa część Zalewu Chańcza, będącego największym zbiornikiem wodnym w województwie świętokrzyskim. Jest to zbiornik przeciwpowodziowy, zarządzany przez RZGW Kraków. Zbiornik powstał na Czarnej Staszowskiej w wyniku piętrzenia poprzez ziemną zaporę czołową zlokalizowaną w 36 km rzeki Czarna Staszowska. Zbiornik pełni funkcję przeciwpowodziową, turystyczną, rekreacyjną, energetyczną oraz zabezpiecza potrzeby wodne użytkowników korzystających z wód poniżej zapory. Powierzchnia zalewu przy maksymalnym poziomie piętrzenia wynosi 457 ha. Zbiornik wodny Chańcza posiada pojemność całkowitą przy max PP 23,78 mln m³, w tym pojemność powodziową stałą 9,57 mln m³.

Z punktu widzenia środowiska zbiorniki wodne i stawy stanowią bardzo korzystną formę małej retencji wodnej. Występowanie kompleksów stawowych powoduje wykształcenie się specyficznego mikroklimatu. Stawy rybne kształtują krajobraz zwłaszcza tam, gdzie nie ma naturalnych zbiorników wodnych. Brak stawów oznacza zubożenie podmokłych siedlisk i zanikanie, związanych z nimi enklaw bogatej roślinności.

Na omawianym obszarze, podobnie jak na terenie całego kraju, problemem jest stosunkowo niska dostępność zasobów wody. W roku 2020 uruchomiono Program „Moja Woda”, który ma pomóc w łagodzeniu skutków suszy i ograniczyć zagrożenie powodziowe. Budowa przydomowych instalacji zatrzymujących deszczówkę pozwala na oszczędzenie wody pitnej, a także na zmniejszenie ryzyka podtopień powodowanych ulewnymi deszczami. Program ma być realizowany w latach 2020 – 2024. W roku 2022 nabór wniosków o dotacje nie będzie prowadzony.

Zagrożenie powodziami i podtopieniami

Na terenie gmin należących do EZGOK znajdują się obszary zagrożone powodziami i podtopieniami. Strefy zalewów wód powierzchniowych (powodzi) występują na terenie gmin: Oleśnica (Wschodnia), Pacanów (Wisła, Kanał Strumień), Połaniec (Wisła, Czarna Staszowska, Kanał Strumień i Wschodnia) i Staszów (Czarna Staszowska). Największe zagrożenie powodzią występuje w gminie Połaniec, gdzie tereny zalewowe obejmują około 35% obszaru gminy.

Najbardziej zagrożone wezbraniem są tereny położone nad Wisłą. Wezbrania są związane z intensywnymi opadami na Podkarpaciu i w Małopolsce. W wyniku wezbrań prawostronnych dopływów Wisły, powstaje tzw. „cofka” przy ujściu lewostronnych dopływów rzeki, powodując zalewanie ich dolin. Na terenie objętym opracowaniem są to rzeki: Czarna Staszowska i Kanał Strumień.

W celu ochrony przeciwpowodziowej odcinki rzek zostały obwałowane. Na omawianym terenie wałami przeciwpowodziowymi administruje Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie – Zarząd Zlewni w Sandomierzu i Zarząd Zlewni w Kielcach.

Tabela 17. Zestawienie długości wałów przeciwpowodziowych

Rzeka	Długość obwałowań (km)	Powierzchnia objęta ochroną (km ²)
Wisła	107,016	24 361
Kanał Strumień	24,115	2 650
Czarna Staszowska	9,670	350
Wschodnia	7,100	700

Źródło: <http://szmiuw.kielce.com.pl/>

Podana długość obwałowań Wisły dotyczy całego odcinka rzeki w obrębie województwa świętokrzyskiego. Długość wałów w gminie Pacanów wynosi 15,22 km, a w gminie Połaniec 26,8 km.

Podstawę do oceny ryzyka powodziowego oraz podejmowania działań mających na celu ograniczenie negatywnych skutków powodzi dla zdrowia i życia ludzi, działalności gospodarczej, środowiska i dziedzictwa kulturowego stanowią Mapy zagrożenia powodziowego (MZP) i mapy ryzyka powodziowego (MRP).

Na mapach zagrożenia powodziowego przedstawiono obszary o określonym prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q0,2%),
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%),
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q10%).

Uzupełnieniem map zagrożenia powodziowego są mapy ryzyka powodziowego, określające wartości potencjalnych strat powodziowych oraz przedstawiające obiekty narażone na zalanie w przypadku wystąpienia powodzi o określonym prawdopodobieństwie wystąpienia. Są to obiekty, które pozwolą na ocenę ryzyka powodziowego dla zdrowia i życia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej, czyli grupy, dla których należy ograniczyć negatywne skutki powodzi zgodnie z celami Dyrektywy Powodziowej.

W I cyklu planistycznym mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego zostały opracowane przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – PIB, a za sporządzenie MZP i MRP odpowiadał wówczas Prezes KZGW. MZP i MRP podlegają przeglądowi oraz w razie potrzeby aktualizacji w cyklach 6-letnich. Za wykonanie przeglądu i aktualizacji map odpowiedzialne były Wody polskie. W II cyklu planistycznym (2016-2021) dokonano przeglądu MZP i MRP sporządzonych w I cyklu, i w uzasadnionych przypadkach ich aktualizacji. Sporządzone zostały również nowe mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego dla obszarów i typów powodzi wskazanych w wyniku przeglądu i aktualizacji wstępnej oceny ryzyka powodziowego (WORP) zakończonej w 2018 r.

Mapy w wersji kartograficznej w formacie pdf dostępne są pod adresem: <http://mapy.isok.gov.pl>. Będą one stanowić podstawę do planowania przestrzennego.

Duże zagrożenie niosą ze sobą podtopienia, które są efektem bliskiego położenia zwierciadła wody podziemnej do powierzchni terenu. Zasięg ten nie pokrywa się ze strefą zalewów wód powierzchniowych (powodzi). Szczególnie narażone na przenikanie wody na powierzchnię są rejony w pobliżu ujścia rzek, ale również te, które bezpośrednio sąsiadują z dolinami rzecznyymi. Praktycznie tereny zagrożone podtopieniami znajdują się w obrębie wszystkich gmin (najmniejsze w gm. Szydłów).

Scalona warstwa wynikowa obszarów zagrożonych podtopieniami udostępniona została w formie serwisu WMS (INSPIRE) i jest dostępna do przeglądania na geoportalu Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii (GUGIK).

Ochrona przed powodzią

Zminimalizowanie zagrożenia powodziowego realizowane jest poprzez prowadzenie prac remontowych wałów przeciwpowodziowych, budowę nowych odcinków wałów, a także prowadzenie robót utrzymaniowych, mających na celu zapewnienie swobodnego spływu wód.

Od 1 stycznia 2018 roku za zagospodarowanie wód odpowiada Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie. Nowe przepisy spowodowały konieczność uchYLENIA „Programu małej retencji dla województwa świętokrzyskiego”.

Podstawowymi dokumentami w zakresie ochrony przeciwpowodziowej są Plany zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP), opracowywane w 6-letnich cyklach na bazie wstępnej oceny ryzyka powodziowego, map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego. Obecnie sporządzana jest Aktualizacja Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły. W dokumencie ujęte zostały zadania, które są zlokalizowane na terenie objętym opracowaniem. Planowane działania, którym zostały przypisane najwyższe priorytety ich realizacji, to:

– Działanie W_GZW_661 – Budowa polderów wzdłuż brzegów Wisły od ujścia Dunajca do Sandomierza wraz z uwzględnieniem retencji w dolinie Potoku Strumień oraz poprawa parametrów hydraulicznych międzywała – ETAP I koncepcja. Działanie ma na celu opracowanie koncepcji ochrony przed powodzią w Dolinie Wisły w rejonie Sandomierza i Tarnobrzega polegające na poszukaniu rozwiązania dla poprawy bezpieczeństwa na odcinku Wisły.

– Działanie W_GZW_662 – Budowa polderów wzdłuż brzegów Wisły od ujścia Dunajca do Sandomierza oraz poprawa parametrów hydraulicznych międzywała – ETAP II budowa. Działanie ma na celu budowę zespołu polderów sterowanych na obszarach rolniczych, miejscowe pogłębianie międzywała, przygotowanie inwestycji w zakresie studium wykonalności, OOS, dokumentacja techniczna wraz z decyzjami, uzgodnienia z mieszkańcami i plany przesiedleń.

– Działanie W_GZW_1749 – Rozbudowa obwałowań Wisły, Łęg, Zawada, gm. Połaniec 0+000-1+100. Działanie obejmuje podwyższenie – rozbudowę korpusu wału z uwzględnieniem doszczelnienia korpusu oraz podłoża. Odcinek wału objęty działaniem: 1.1 km w m-ści Łęg, Zawada.

– Działanie W_GZW_1750 – Rozbudowa obwałowań Wisły, Rybitwy, gm. Połaniec, 0+000-2+100. Działanie obejmuje podwyższenie – rozbudowę korpusu wału

z uwzględnieniem doszczelnienia korpusu oraz podłoża. Odcinek wału objęty działaniem: 2.1 km w m-ści Rybitwy, Połaniec.

– Działanie W_GZW_1229 – Modernizacja obiektu mostowego na rzece Czarna Staszowska w km 4+935 w miejscowości Połaniec. Działanie polega na przebudowie mostu na rzece Czarna Staszowska prowadzącej do zwiększenia przepustowości hydraulicznej. Szczegółowe parametry inwestycji zostaną ustalone na etapie wykonania studium wykonalności.

– Działanie W_GZW_1230 – Modernizacja obiektu mostowego na rzece Czarna Staszowska w km 5+116 w miejscowości Połaniec. Działanie polega na przebudowie mostu na rzece Czarna Staszowska prowadzącej do zwiększenia przepustowości hydraulicznej. Szczegółowe parametry inwestycji zostaną ustalone na etapie wykonania studium wykonalności.

– Działanie W_GZW_3166 – Działanie obejmuje koncepcję potencjalnych polderów na rzece Czarna Staszowska w km 27+000 - 30+000 w celu ochrony m-ści Staszów i Rytwiany. Szczegółowe parametry inwestycji zostaną ustalone na etapie wykonania studium wykonalności.

Kierunki interwencji

Interwencja powinna obejmować działania mające na celu poprawę bezpieczeństwa poprzez eliminowanie zagrożeń powodziowych oraz będzie służyć zrównoważonemu rozwojowi funkcji ochronnych i gospodarczych na obszarach o różnym stanie zainwestowania i statusie ochrony przyrody i krajobrazu (korytarze ekologiczne o randze europejskiej i krajowej); rozwiązanie problemów konfliktowych narosłych w wyniku degradacji technicznej urządzeń przeciwpowodziowych i melioracyjnych, niedoboru zbiorników niezbędnych do przetrzymywania wody, jak też niedoinwestowania gospodarki komunalnej.

Wody podziemne

Zasoby wodne w obrębie gmin należących do EZGOK są nierównomiernie rozmieszczone. Gminy o dużych zasobach wodnych to: Staszów i Szydłów. Obszary gmin: Oleśnica, Pacanów, Połaniec i Tuczępy są ubogie pod względem zasobności w wody podziemne. Wynika to przede wszystkim z budowy geologicznej – piętro użytkowe stanowią wody poziome czwartorzędowego występujące w utworach aluwialnych dolin rzecznych. Z uwagi na płytkie zaleganie oraz słabą izolację warstwami nieprzepuszczalnymi, są one narażone na zanieczyszczenia antropogeniczne. W gminie Tuczępy prowadzenie eksploatacji siarki metodą otworową spowodowało lokalne zaburzenia w stosunkach wodnych (powstawanie zalewisk), znaczny wzrost zawartości SO_4 oraz podniesienie mineralizacji ogólnej w wodach czwartorzędowych.

Na podstawie kryterium hydrodynamicznego, uwzględniającego system krążenia wód przypowierzchniowego poziomu wodonośnego, wyodrębniono jednostki hydrogeologiczne – jednolite części wód podziemnych (JCWPd). Według podziału na 172 jednolite części wód podziemnych gminy przynależne do EZGOK zlokalizowane są w obrębie JCWPd 115 i 116. Lokalizacja JCWPd została przedstawiona na rysunku nr 5.

W latach 2019 – 2020 w ramach monitoringu operacyjnego prowadzono badania wód podziemnych w 5 punktach zlokalizowanych na terenie 3 gmin należących do EZGOK tj. Staszów, Szydłów oraz Połaniec.

Zmiany jakości wód podziemnych punktach badawczych w latach 2019 – 2020 przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 18. Jakość wód podziemnych punktach badawczych w latach 2019 – 2020

Nr punktu	Lokalizacja Gmina	JCWPd	Stratygrafia	Głęb. do stropu warstwy wodonośnej [m]	Charakter zwierciadła	Klasa jakości w punkcie w roku	
						2019	2020
2667	Wiązownica Mała Staszów	116	NgM	27,1	napięte	III	-
2703	Smerdyna Staszów	116	NgM	21,5	swobodne	III	-
1831*	Szydłów Szydłów	115	NgM	16,4	swobodne	III	III
500	Kurozwęki Staszów	115	NgM	17	swobodne	III	III
2665	Tursko Małe Połaniec	115	Q	9,5	napięte	IV	IV

NgM – Ng – neogen, M – miocen

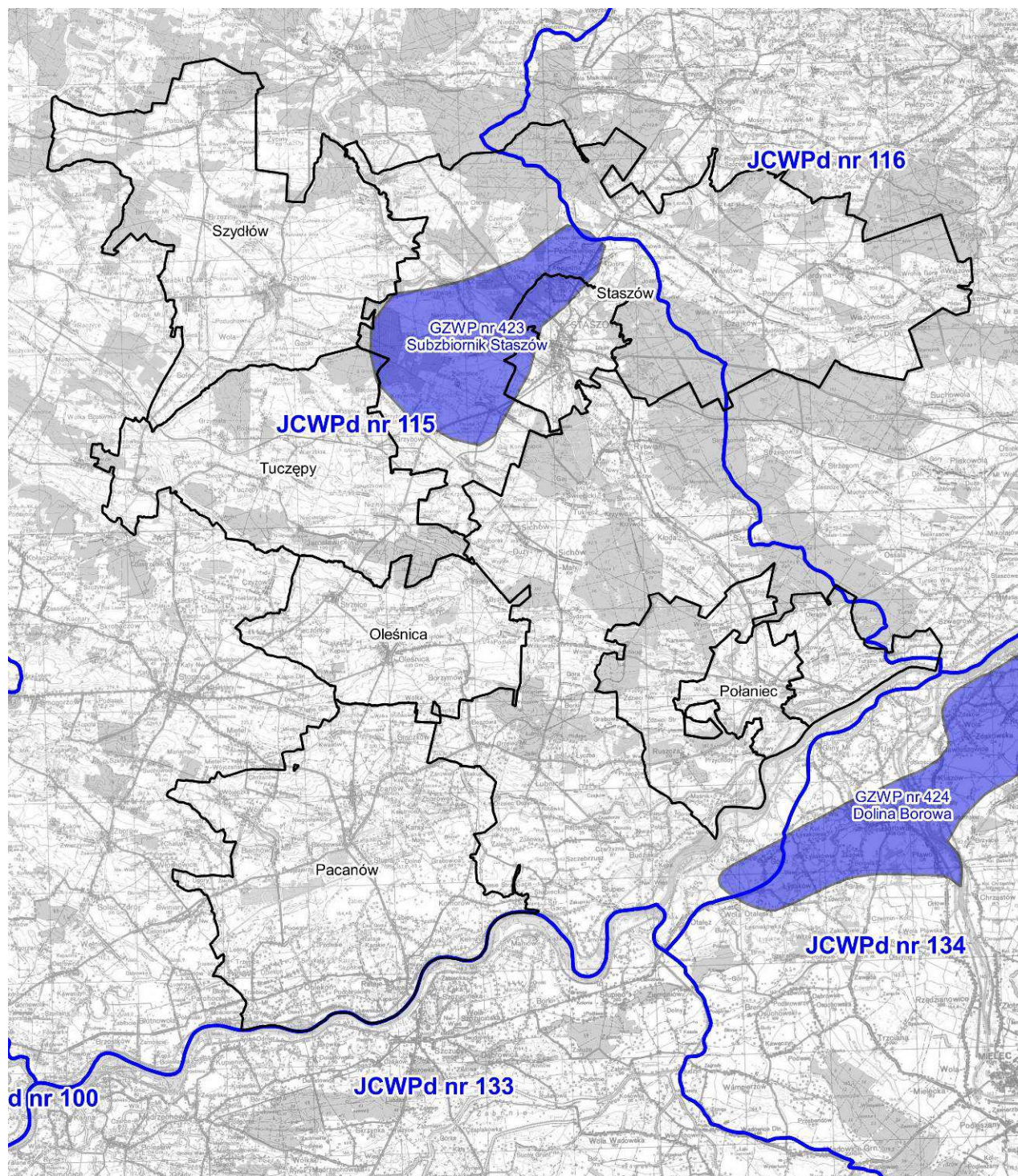
Q – czwartorzęd

* – punkty w których badane były związki organiczne

Źródło: GIOŚ

Na terenie gminy Staszów znajduje się GZWP nr 423 Subzbiornik Staszów. Jest to mały zbiornik o mieszanym charakterze: porowym (piaski podlitotamniowe) i porowo – szczelinowo – krasowym ze względu na występowanie wód w obrębie trzeciorzędowych wapieni litotamniowych i wapieni detrytycznych. Wydajność pojedynczych studzien osiąga wartości od 6 aż do 200 m³/h, a wydatki jednostkowe wahają się w granicach 2 do 10 m³/h/m. lokalizacja GZWP przedstawiona została na rys. nr 5.

Rysunek 5 Lokalizacja JCWPd i GZWP na terenie gmin należących do EZGOK

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez GDOŚ

Zasoby wód podziemnych w obrębie JCWPd 115, dostępne do zagospodarowania, wynoszą 156 019 m³/d, a w JCWPd 116 – 72 207 m³/d.

Tabela 19. Ocena stanu JCWPd

Identyfikator UE	Nazwa JCWPd	Ocena stanu ilościowego	Ocena stanu chemicznego	Ocena ryzyka
PLGW2000115	115	dobry	słaby	zagrożona
PLGW2000116	116	dobry	dobry	niezagrożona

Źródło WIOŚ Kielce

Celem środowiskowym dla JCWPd jest dobry stan ilościowy i chemiczny, charakteryzowany wartościami wskaźników zgodnie z rozporządzeniem o ocenie wód podziemnych. Jak wskazuje powyższa tabela cel środowiskowy dla JCWPd 116 został osiągnięty. Dla JCWPd 115 termin osiągnięcia celu został przedłużony do roku 2027. Ze względu na nieuporządkowaną gospodarkę wodno-ściekową (skutkiem są zanieczyszczenia wód podziemnych związkami NH_4). W programie działań ukierunkowanym na presję, dla JCWPd zaplanowano wszystkie możliwe działania ograniczające negatywny wpływ presji na stan JCWPd. Niemniej jednak ze względu na warunki hydrogeologiczne okres 6 lat jest zbyt krótki, aby mogła nastąpić poprawa stanu wód. Poprawa przewidywana jest w dalszej perspektywie czasowej.

Zgodnie z Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. 2016 poz. 1911) JCWPd 115 i 116 są obszarami przeznaczonymi do poboru wody w celu zaopatrzenia ludności w wodę. Dla JCWPd ujmowanych na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, przypisano dodatkowy cel środowiskowy, którym jest utrzymanie stałych wartości wskaźników fizykochemicznych wód przeznaczonych do spożycia, aby zapobiec konieczności modyfikacji procesów uzdatniania wód lub wprowadzeniu uzdatniania wód podziemnych na ujęciach wód podziemnych.

Kierunki interwencji

Interwencja powinna obejmować działania mające na celu poprawę jakości wód powierzchniowych oraz minimalizację zagrożeń zanieczyszczenia wód zarówno powierzchniowych jak i podziemnych. Zadanie realizowane będzie głównie poprzez sukcesywną rozbudowę systemu kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz modernizację oczyszczalni ścieków (w celu utrzymania wysokiej jakości procesów oczyszczania ścieków).

Tabela 20. Analiza SWOT obszar interwencji – wody powierzchniowe i podziemne

Mocne strony (czynniki wewnętrzne)	Słabe strony (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> • duża zasobność w wody podziemne w gminach Staszów, Szydłów • dobra jakość wód podziemnych JCWPd 116 • istnienie zbiorników mających charakter rekreacyjny i retencyjny • opracowanie Aktualizacji planu zarządzania ryzykiem powodziowym 	<ul style="list-style-type: none"> • niezadawalająca jakość wód powierzchniowych • zagrożenie powodziowe w dolinie Wisły, Kanału Strumień, Wschodniej, Czarnej Staszowskiej • zagrożenie suszą glebową i hydrologiczną (niżówki) • występowanie obszarów deficytowych pod względem zasobności w wody (gminy: Oleśnica, Pacanów, Połaniec, Tuczępy) • słaby stan chemiczny JCWPd 115

Szanse (czynnik i zewnętrzne)	Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> upowszechnianie nietechnicznych metod ochrony przeciwpowodziowej stanowiących jednocześnie biologiczną barierę dopływu zanieczyszczeń obszarowych do wód świadomość potrzeb zwiększania zdolności retencyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> dopływ zanieczyszczeń z obszarów nieskanalizowanych (gł. wiejskich), biogenów ze źródeł obszarowych niewystarczająco rozpropagowane zasady dobrej praktyki rolniczej wśród właścicieli gospodarstw - przypadki nielegalnego odprowadzania ścieków do wód lub do ziemi, brak separatorów ropopochodnych na placach i parkingach

Źródło opracowanie własne

Ocena potrzeby realizacji celów rekomendowanych w Wytycznych MŚ

Tabela 21. Cele rekomendowane w Wytycznych MŚ w kontekście potrzeb wynikających z oceny stanu w obszarze interwencji – gospodarowanie wodami – Ocena

Rekomendowany cel	Zasadność realizacji celu wynikająca z oceny stanu TAK/NIE
Gospodarowanie wodami dla ochrony przed: powodzią, suszą i deficytem wody	TAK
Minimalizacja ryzyka powodziowego	TAK
Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi	TAK
Optymalizacja zużycia wody	TAK
Poprawa skuteczności zaopatrzenia w wodę	TAK
Dążenie do osiągnięcia dobrego stanu wód	TAK
Ograniczenie odpływu biogenów z terenów rolniczych	TAK

Źródło opracowanie własne

6.5 GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA

Charakterystyka obszaru przyszłej interwencji

Na terenie omawianych gmin dobrze rozwinięta jest sieć wodociągowa, słabiej rozwinięta jest sieć kanalizacji sanitarnej. Najkorzystniejsza sytuacja panuje w gminie Połaniec, największe dysproporcje występują w gminie Szydłów. Długości sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie gmin należących do EZGOK przedstawiono w tabeli 23.

Na terenie gmin należących do EZGOK dobrze rozwinięta jest sieć wodociągowa, słabiej rozwinięta jest sieć kanalizacji sanitarnej. Stosowanie praktyki nadrzędności zaopatrzenia ludności w wodę z wodociągów w stosunku do uporządkowania gospodarki ściekowej jest zjawiskiem niekorzystnym. Dotyczy to zwłaszcza terenów gmin, gdzie znaczny procent mieszkańców ma możliwość korzystania z sieci wodociągowej, natomiast brak jest sieci kanalizacji sanitarnej. Gospodarka ściekowa na tym terenie organizowana jest we własnym zakresie – oczyszczalnie przydomowe bądź zbiorniki bezodpływowe.

Podstawowym źródłem zaopatrzenia ludności w wodę są wodociągi grupowe, które zaopatrywane są w wodę z ujęć wodnych (tabela 22).

Tabela 22. Ujęcia wody na terenie gmin należących do EZGOK

Gmina	Miejscowość	Ujmowany poziom wód
Oleśnica	Łubnice	Q
Pacanów	Wójeczka	Q + Trz
	Żabiec	Q + Trz
Staszów	Staszów (Radzików I i Radzików II)	Trz
	Kurozwęki	Trz
	Sztombergi	Trz
	Wola Osowa	Trz
	Wiązownica Mała	Trz
Szydłów	Szydłów	Trz
	Osówka	Trz
	Rudki	Trz
	Korytnica	Trz

Źródło: Urzędy Miast i Gmin, Urząd Gminy

Gminy: Połaniec i Tuczępy nie posiadają własnych ujęć wody, woda dostarczana jest z terenu sąsiadujących gmin.

Własne ujęcie wody posiada ENEA Elektrownia Połaniec S.A., w skład którego wchodzi 3 studnie głębinowe w Tursku-Kolonii, ujmujące wody z poziomu czwartorzędowego.

Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. 2021 poz. 2233, z późn. zm.) wprowadziła analizę ryzyka dla ujęć wód, jako dokument kluczowy, służący ochronie zasobów wód, ujmowanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia oraz zaopatrzenia zakładów wymagających wody wysokiej jakości, w szczególności w zakresie zapewnienia jej odpowiedniej ilości i jakości. Zgodnie z ww. ustawą właściciele ujęć wody, dla których nie ustanowiono strefy ochronnej obejmującej teren ochrony pośredniej, zostali zobligowani do przedłożenia wniosku o ustanowienie stref ochronnych, obejmujących teren ochrony bezpośredniej oraz teren ochrony pośredniej. Obowiązujący termin to koniec 2022 r.

Dla ujęcia wody w Wiązownicy Małej (gmina Staszów) została ustanowiona strefa ochrony pośredniej (Rozporządzenie nr 14/2014 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 14 kwietnia 2014 r.).

Wykonane analizy ryzyka, dla ujęcia wody znajdującego się na terenie ENEA Elektrownia Połaniec S.A., wskazują na brak konieczności ustanowienia stref ochrony pośredniej.

Zakład Usług Wodnych i Komunalnych w Pacanowie zlecił opracowanie analiz ryzyka dla ujęć wody w miejscowościach Wójeczka i Żabiec. Wyniki analiz ryzyka mogą uzasadniać potrzebę ustanowienia stref ochrony pośredniej lub wskazać brak konieczności ich ustanowienia.

Dla pozostałych ujęć wody nie podjęto działań związanych z przeprowadzeniem analiz ryzyka.

Tabela 23. Długość sieci wodociągowej i kanalizacyjnej

Gmina	Sieć wodociągowa (km)	Ilość przyłączy (szt.)	Sieć kanalizacyjna (km)	Ilość przyłączy (szt.)	Stosunek długości sieci kanalizacyjnej do wodociągowej (%)	% korzystających z sieci wodociągowej	% korzystających z sieci kanalizacyjnej
Oleśnica	63,2	1 198	18,5	623	25,62	97,3	49,5
Pacanów	215,1	2 302	50,1	505	23,29	85,5	20,1
Połaniec	116,9	2 307	129,4	2 163	86,56	100,0	94,9
Staszów	228,8	5 603	159,5	2 683	66,93	89,8	67,9
Szydłów	89,0	1 390	18,1	343	19,89	85,5	21,2
Tuczępy	59,8	1 112	17,1	208	27,67	99,6	18,4

Źródło: GUS

Tabela 24. Zestawienie istniejących oczyszczalni ścieków

Lokalizacja Gmina	Użytkownik	Typ	Przepustowość (m ³ /d)
Oleśnica Oleśnica	Gmina Oleśnica	mech.-biologiczna „Biogradex”	400
Słupia Pacanów	Gmina Pacanów	biologiczno- mechaniczna	210
Słupia Pacanów	Dom Opieki Społ.	biologiczna	42
Łęg Połaniec	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp. z o. o.	mechaniczno-biologiczna	2 600
Staszów Staszów	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp. z o. o.	mechaniczno-biologiczna z podwyższonym usuwaniem biogenów	9 500
Wiązownica Duża Staszów	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej	oczyszczalnia biologiczna z podwyższonym usuwaniem związków azotu (N), fosforu (P)	400
Szydłów Szydłów	Urząd Gminy	mechaniczno-biologiczna	160
Grabki Duże Szydłów	Urząd Gminy	mechaniczno-biologiczna	60
Tuczępy Tuczępy	Urząd Gminy	biologiczno- mechaniczna	170
Brzozówka Tuczępy	Urząd Gminy	biologiczno- mechaniczna	12
Jarosławice Tuczępy	obecnie nieużytkowana	biologiczna	2,5
Kargów Tuczępy	Szkoła Podstawowa	biologiczna	2,5

Źródło: Urzędy Miast i Gmin, Urząd Gminy

Na terenach nieskanalizowanych, znaczna część mieszkańców korzysta ze zbiorników bezodpływowych lub oczyszczalni przydomowych, ich zestawienie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 25. Ewidencja zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni

Gmina	Ilość zbiorników bezodpływowych	Ilość przydomowych oczyszczalni
Oleśnica	412	174
Pacanów	895	43
Połaniec	44	49
Staszów	2 896	145

Szydłów	533	21
Tuczepy	438	446

Źródło: GUS

Dane przytoczone w powyższej tabeli dotyczą roku 2019 (brak danych za rok 2020).

W celu kontroli wypełnienia przez Polskę wymogów dyrektywy Rady 91/271/EWG, dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych, powstał Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Według założeń Programu na terenie kraju wyznaczono aglomeracje czyli tereny, z których ścieki są odprowadzane do wspólnej oczyszczalni ścieków komunalnych dla danej aglomeracji. Na terenie objętym opracowaniem powołano następujące aglomeracje:

– Aglomeracja Oleśnica – wyznaczona uchwałą nr XXII/387/12 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 6 sierpnia 2012 r., obejmującą miejscowości: Oleśnica, Borzymów, Wojnów, Strzelce i Sufczyce, z oczyszczalnią w Oleśnicy,

– Aglomeracja Pacanów – wyznaczona rozporządzeniem Nr 99/2005 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 27.10.2005, obejmującą miejscowości: Pacanów, Słupia, Karsy Duże, Niegostawice i Książnice, z oczyszczalnią ścieków w miejscowości Słupia,

– Aglomeracja Świniary – wyznaczona rozporządzeniem Nr 20/2007 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 22 sierpnia 2007 r., obejmująca zachodnią część gminy Pacanów (miejscowości: Biechów, Wola Biechowska, Wójeczka, Wójcza i Żółcza), z oczyszczalnią w Świniarach,

– Aglomeracja Połaniec – wyznaczona uchwałą NR III/57/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 grudnia 2014 r., z oczyszczalnią ścieków w Łęgu obejmującą miejscowości: Brzozowa, Kamieniec, Kraśnik, Luszyca, Łęg, Maśnik, Okrągła, Połaniec, Rudniki, Ruszcza, Ruszcza Kępa, Rybitwy, Tursko Małe, Tursko Małe Kolonia, Winnica, Wymysłów, Zawada, Dzieci Nowe, Dzieci Stare, Zrębin, z wyłączeniem obszarów obsługiwanych przez przydomowe oczyszczalnie ścieków,

– Aglomeracja Staszów – wyznaczona uchwałą Nr Xxxiv/306/2020 Rady Miejskiej w Staszowie z dnia 10 grudnia 2020 r. obejmującą tereny skanalizowane miasta Staszów oraz miejscowości Dobra, Gaj Koniełocki, Grzybów, Koniełoty, Krzywołęcz, Kurozwęki, Mostki, Niemścice, Oględów, Podmaleniec, Ponik, Sielec, Stefanówek, Sztombergi, Wiśniowa, Wiśniowa Poduchowna, Zagrody, Ziemblice, Wiązownica-Kolonia, Wola Wiśniowska, Czajków Południowy, Czajków Północny, Wiązownica Duża, Wiązownica Mała, Smerdyna, z oczyszczalniami ścieków w miejscowości Staszów oraz Wiązownica Duża.

Na obszarze objętym opracowaniem słabo rozwinięta jest sieć kanalizacji deszczowej. Najlepsza sytuacja jest w Staszowie, gdzie dł. sieci kanalizacji wynosi 42 km oraz w Połańcu

– 28,3 km, w Oleśnicy długość sieci wynosi 1,2 km, pozostałe miejscowości nie wykazują posiadania kanalizacji deszczowej.

Kierunki interwencji

Interwencja powinna obejmować działania mające na celu poprawę jakości wód powierzchniowych oraz minimalizację zagrożeń zanieczyszczenia wód zarówno powierzchniowych jak i podziemnych. Zadanie realizowane będzie głównie poprzez sukcesywną rozbudowę istniejącego systemu kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz modernizację oczyszczalni ścieków (w celu utrzymania wysokiej jakości procesów oczyszczania ścieków).

Na terenach o rozproszonej zabudowie, gdzie ze względu na zbyt wysokie koszty instalacja sieci kanalizacyjnej zakończonej oczyszczalnią zbiorczą jest ekonomicznie nieuzasadniona, wskazana jest budowa przydomowych oczyszczalni ścieków. Preferowane są oczyszczalnie biologiczne działające w oparciu o metodę osadu czynnego lub w złożach biologicznych, tak aby oczyszczanie ścieków było zgodne z przepisami ochrony środowiska. Dopuszcza się również realizację oczyszczalni ze złożami gruntowo-roślinnymi.

Uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenach aglomeracji ograniczy niekontrolowane odprowadzanie ścieków do ziemi i wód, co doprowadzi do redukcji negatywnego wpływu ścieków na środowisko wód podziemnych i powierzchniowych oraz umożliwi wypełnienie zobowiązań wynikających z realizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

Tabela 26. Analiza SWOT, obszar interwencji – gospodarka wodno – ściekowa

Mocne strony (czynniki wewnętrzne)	Słabe strony (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> większość mieszkańców korzysta z sieci wodociągowej, stała rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej, wzrost ilości przydomowych oczyszczalni ścieków duża świadomość mieszkańców na temat potrzeb oszczędzania wody oraz ochrony wód na terenie miasta i gminy stały monitoring wód powierzchniowych i podziemnych na terenie gminy 	<ul style="list-style-type: none"> dysproporcja między stanem zwodociągowania i skanalizowania obszarów wiejskich niezadawalający stan gromadzenia i oczyszczania ścieków na obszarach o rozproszonej zabudowie
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> dotacje do wykonania przyłączy kanalizacyjnych edukacja oraz propagowanie zachowań motywujących ludność do oszczędzania wody 	<ul style="list-style-type: none"> niezadawalająca sytuacja ekonomiczna gospodarstw domowych na obszarach wiejskich ograniczająca partycypowanie w kosztach działań prośrodowiskowych

Źródło opracowanie własne

Ocena potrzeby realizacji celów rekomendowanych w Wytycznych MŚ

Tabela 27. Cele rekomendowane w Wytycznych MŚ w kontekście potrzeb wynikających z oceny stanu w obszarze interwencji gospodarka wodno-ściekowa – Ocena

Rekomendowany cel	Zasadność realizacji celu wynikająca z oceny stanu
	TAK/NIE
Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki	TAK
Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych	TAK
Rozbudowa infrastruktury oczyszczania ścieków, w tym realizacja programów sanitacji	TAK

Źródło opracowanie własne

6.6 ZASOBY GEOLOGICZNE

Charakterystyka obszaru przyszłej interwencji

Na omawianym obszarze występują kopaliny podstawowe i pospolite. Kopaliny podstawowe to zaliczana do surowców chemicznych siarka rodzima oraz kamienie łamane bloczne reprezentowane przez wapienie detrytyczne. Pozostałe surowce mineralne zaliczane są do kopaliny pospolitych.

Surowce mineralne gmin należących do EZGOK związane są z utworami kredy, trzeciorzędu i czwartorzędu. Surowce mineralne kredy to utwory węglanowe – wapienie i margle. Surowce związane z trzeciorzędem to siarka rodzima, wapienie detrytyczne oraz surowce ilaste ceramiki budowlanej – ility krakowieckie. Osady czwartorzędowe występujące na omawianym terenie to kruszywo naturalne – piasek.

Wykaz złóż surowców mineralnych zarejestrowanych w granicach gmin należących do EZGOK przedstawiono w tabelach nr 28 do 32 (z Bilansu zasobów kopaliny i wód podziemnych w Polsce wg stanu na 31 grudnia 2019 r. PIG, Warszawa 2020 r.).

Tabela 28. Siarka rodzima (tys. ton)

Lp.	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania	Zasoby		Wydobycie	Gmina
			bilansowe	przemysłowe		
1.	Grzybów-Gacki	Z	1 336,55	-	-	Tuczepy
2.	Rudniki	P	49 950,00	-	-	Połaniec
3.	Solec	P	5 576,00	-	-	Szydłów Tuczepy
4.	Wola Żyzna	R	1 257,0000	-	-	Szydłów

Tabela 29. Kamienie łamane bloczne (tys. ton)

Lp.	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania	Zasoby		Wydobycie	Gmina
			bilansowe	przemysłowe		
1.	Księża Niwa	R	641	-	-	Szydłów
2.	Szydłów	Z	502	-	-	Szydłów

Tabela 30. Kruszywo naturalne (tys. ton)

Lp.	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania	Zasoby		Wydobycie	Gmina
			bilansowe	przemysłowe		
1.	Brody I	Z	667	-	-	Oleśnica
2.	Brody III	E	55	-	19	Oleśnica
3.	Karsy Dolne	R	168	-	-	Pacanów
4.	Kurozwęki	R	128	-	-	Staszów
5.	Niziny	T	33	-	0	Tuczępy
6.	Pocieszka	R	2 397	-	-	Staszów
7.	Ruszcza	P	45 861	-	-	Połaniec
8.	Strzelce	E	30	-	10	Oleśnica
9.	Strzelce 3	R	65	-	-	Oleśnica
10.	Strzelce I	E	72	-	31	Oleśnica
11.	Strzelce II	R	232	-	-	Oleśnica
12.	Strzelce-Budy	R	670	-	-	Oleśnica
13.	Zagrody	R	294	-	-	Staszów

Tabela 31. Surowce ilaste ceramiki budowlanej (tys. m³)

Lp.	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania	Zasoby		Wydobycie	Gmina
			bilansowe	przemysłowe		
1.	Chałupki	P	36 036	-	-	Tuczępy
2.	Oleśnica	P	2 196	-	-	Oleśnica
3.	Oleśnica I	E	32 074	32 074	209	Oleśnica
4.	Słupia Pacanowska	Z	766	-	-	Pacanów
5.	Słupia Pacanowska-Ceg.	Z	61	-	-	Pacanów
6.	Wierzbice	P	2 473	-	-	Staszów Tuczępy

Tabela 32. Wapienie i margle (tys. ton)

Lp.	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania	Zasoby		Wydobycie	Gmina
			bilansowe	przemysłowe		
1.	Potok Rządowy	P	1 365	-	-	Szydłów

E – złoża eksploatowane

P – złoża o zasobach rozpoznanych wstępnie (w kat. C2 + D)

R - złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo (w kat. A+B+C1)

Z - złoża, z którego wydobycie zostało zaniechane

T – złoża zagospodarowane, eksploatowane okresowo

Obecnie na terenie objętym opracowaniem nie prowadzi się eksploatacji złóż siarki rodzimej i kamieni łamanych bocznych. Wydobycie ze złóż: Grzybów-Gacki i Szydłów zostało zaniechane w ubiegłym stuleciu.

Aktualnie na terenie gmin należących do EZGOK eksploatowane są 3 złoża kruszywa naturalnego i 1 złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej. Wydobycie prowadzone jest w oparciu o uzyskane koncesje.

Obecnie prowadzona jest rekultywacja złoża Brody II. Rekultywacja przeprowadzona jest zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa, w oparciu o wiążące decyzje Starosty Staszowskiego.

Kierunki interwencji

Na omawianym terenie istnieją możliwości rozszerzenia bazy surowcowej kopalin pospolitych. Istniejące przepisy, zawarte w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. 2021 poz. 1420 z późn. zm.), wymuszają korzystne zmiany w zakresie eksploatacji złóż kopalin. Uruchomienie stałych punktów eksploatacji surowców wiąże się z opracowaniem dokumentacji geologicznej i uzyskaniem koncesji na wydobycie kopaliny. Przytoczona wyżej ustawa zawiera również zapisy dotyczące rekultywacji terenów poeksploatacyjnych. Wydobycie prowadzone z udokumentowanych złóż i prawidłowo wykonana rekultywacja, zgodnie z wymogami prawa geologicznego, zapobiega niszczeniu potencjalnych złóż, a także dewastacji środowiska w obrębie i w sąsiedztwie złóż.

Tabela 33. Analiza SWOT, obszar interwencji – zasoby geologiczne

Mocne strony (czynniki wewnętrzne)	Słabe strony (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> dobry stan rozpoznania złóż eksploatacja złóż prowadzona jest w oparciu o koncesje	<ul style="list-style-type: none"> występowanie złóż uznanych za zaniechane kolizyjność złóż
Szanse (czynniki zewnętrzne)	Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> świadomość zagrożeń dla środowiska wynikających z eksploatacji kopalin	<ul style="list-style-type: none"> rosnące zapotrzebowanie na surowce mineralne praktyki wydobywania kopalin bez koncesji

Źródło opracowanie własne

Ocena potrzeby realizacji celów rekomendowanych w Wytocznych MŚ

Tabela 34. Cele rekomendowane w Wytocznych MŚ w kontekście potrzeb wynikających z oceny stanu w obszarze interwencji zasoby geologiczne – Ocena

Rekomendowany cel	Zasadność realizacji celu wynikająca z oceny stanu TAK/NIE
ograniczenie presji środowiskowej wynikającej z zapotrzebowania na surowce mineralne	TAK

Źródło opracowanie własne

6.7 GLEBY

Charakterystyka obszaru przyszłej interwencji

Zasoby i stan gleb użytkowanych rolniczo:

Pokrywa glebowa gmin należących do EZGOK jest zróżnicowana. Gleby najwyższych klas bonitacyjnych znajdują się w gminie Pacanów, gdzie udział gleb klasy I - III wynosi 57% użytków rolnych. W gminie Tuczępy gleby wysokich klas zajmują ok. 20%, a w gminie Połaniec ok. 18%. W pozostałych gminach dominują grunty klasy IV.

Na terenie gmin występują następujące typy gleb:

- gleby brunatne,
- gleby płowe,

- gleby biellicowe i pseudobiellicowe,
- czarne ziemie,
- mady rzeczne,
- rędziny
- gleby murszowe.

W gminach należących do EZGOK ok. 68,52% całkowitej powierzchni wykorzystywane jest jako użytki rolne (grunty orne, sady oraz łąki i pastwiska).

Tabela 35. Zestawienie użytkowania gruntów na terenie gmin

Gmina	Grunty orne	Łąki i pastwiska	Lasy i grunty leśne	Pozostałe grunty i nieużytki
Oleśnica	3 065	1 138	402,62	1 050
Pacanów	9 384,08	1 469,91	88,27	86,63
Połaniec	3 089,94	1 461,48	1 539,55	954,54
Staszów	11 201	1 849	8 120,49	82,61
Szydłów	7 701	666	1 693,56	369
Tuczępy	3 676	1 244	2 137,63	817

Źródło: Urzędy miast i gmin

Na poziomie krajowym realizowany jest monitoring chemizmu gleb ornych Polski, którego celem jest śledzenie zmian różnych cech gleb użytkowanych rolniczo, szczególnie właściwości chemicznych, zachodzących w określonych przedziałach czasu pod wpływem rolniczej i pozarolniczej działalności człowieka. W 5-letnich odstępach czasowych pobierane są próbki glebowe z 216 stałych punktów pomiarowo-kontrolnych w tym z 2 punktów znajdujących się na terenie objętym opracowaniem. Są one zlokalizowane w miejscowościach Okrągła (gmina Połaniec) i w Rzędowie (gmina Tuczępy). Ostatnie dostępne dane pochodzą roku 2015.

Badaniami objęto gleby płowe: w Okrągłej jest to gleba kompleksu 3 (pszenny wadliwy) zbonifikowana w klasie IVa, w Rzędowie – kompleks 4 żytni bardzo dobry (pszenno-żytni) klasy IIIb. Odczyn gleby w Okrągłej jest obojętny (6,6), natomiast w Rzędowie – kwaśny (5,2). Zawartość próchnicy w ppk w Okrągłej obniżyła się w stosunku do roku 2010, ale i tak pozostaje bardzo wysoka, natomiast w Rzędowie maleje i dane z 2015 r. wskazują na niską zawartość próchnicy. W ppk. w Okrągłej wzrosła zawartość przyswajalnego fosforu i potasu, zawartość magnezu utrzymywała się na zbliżonym poziomie. W ppk. w Rzędowie zawartość przyswajalnego fosforu, potasu i magnezu zmalała. W roku 2010 w obu ppk. wystąpił wzrost stężeń WWA, w roku 2015 poziom zanieczyszczenia obniżył się. W badanych glebach nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych zawartości metali ciężkich (kadmu, chromu, miedzi, rtęci, niklu, ołowiu oraz cynku).

Obecnie coraz większą popularność zyskuje rolnictwo ekologiczne, wykluczające stosowanie syntetycznych nawozów i pestycydów. Rolnictwo ekologiczne traktowane jest często jako sposób życia w symbiozie z naturą niż system produkcji. Na terenie gminy Staszów zarejestrowanych 11 gospodarstw ekologicznych.

Zagrożeniem dla stanu jakości gleb jest ich degradacja, będąca wynikiem występujących zjawisk erozyjnych. Na erozję wietrzną narażone są głównie grunty znajdujące się w gminach o niskim wskaźniku lesistości: Oleśnica i Pacanów.

Na terenie gmin należących do EZGOK, zgodnie z informacjami z Systemu Osłony Przeciwosuwiskowej (na stronie Państwowego Instytutu Geologicznego) znajduje się sześć osuwisk.

Tabela 36. Zestawienie osuwisk występujących na terenie gmin należących do EZGOK

Gmina	Miejscowość	Nr identyfikacyjny	Powierzchnia (ha)
Połaniec	Winnica	9 KRO	0,373
Połaniec	Połaniec miasto	10 KRO	3,493
Połaniec	Połaniec miasto	26 KRO	1,02
Połaniec	Połaniec miasto	40 KRO	0,569
Połaniec	Połaniec miasto	112193 KRO	8,19
Pacanów	Biechów	18 994 KRO	0,47

Źródło: PIG

W zakresie ochrony przeciwosuwiskowej konieczne jest uwzględnianie takich zagrożeń w planowaniu przestrzennym i wprowadzenie zakazu zabudowy na terenach narażonych na osuwanie.

Na terenie gmin należących do EZGOK występują grunty rolne wysokich klas bonifikacyjnych. Przeznaczenie na cele nierolnicze gruntów rolnych stanowiących użytki rolne klas I-III wymaga uzyskania zgody ministra właściwego do spraw rozwoju wsi. Uzyskanie zgody nie jest konieczne jeżeli:

- co najmniej połowa powierzchni każdej zwartej części gruntu zawiera się w obszarze zwartej zabudowy,
- położone są w odległości nie większej niż 50 m od granicy najbliższej działki budowlanej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami ,
- położone są w odległości nie większej niż 50 metrów od drogi publicznej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych ,
- ich powierzchnia nie przekracza 0,5 ha, bez względu na to, czy stanowią jedną całość, czy stanowią kilka odrębnych części.

Przepisów ustawy w zakresie ograniczania przeznaczania gruntów na cele nierolnicze i nieleśne nie stosuje się do gruntów położonych w granicach administracyjnych miast.

Kierunki interwencji

Zasady ochrony gruntów rolnych oraz rekultywacji i poprawiania wartości użytkowej gruntów reguluje ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. 2021 poz. 1326 z późn. zm.). Zgodnie z ustawą, ochrona powierzchni ziemi polega m.in. na zachowaniu jak najlepszego stanu gleby poprzez zapobieganie erozji, spadkowi zawartości próchnicy, zagęszczeniu, zasoleni, zakwaszeniu oraz ograniczeniu powierzchni gleb objętych zabudową.

Do głównych działań podejmowanych w celu ochrony gleb należą:

- prawidłowa gospodarka rolna z zastosowaniem głównie nawozów naturalnych, racjonalne stosowanie nawozów sztucznych oraz środków ochrony roślin.
- zapobieganie erozji – działania melioracyjne, zadrzewienia śródpolne, zalesianie nieużytków.
- zapobieganie zanieczyszczaniu gleby ze źródeł komunalnych – ograniczenie ilości odpadów i właściwa gospodarka (segregacja odpadów, kompostowanie, zbiórka odpadów niebezpiecznych) oraz oczyszczanie ścieków.
- ograniczanie przemysłowych źródeł zanieczyszczenia gleb – stosowanie nowoczesnych technologii przyjaznych środowisku oraz właściwą gospodarkę odpadami poprodukcyjnymi.
- oczyszczanie gleb z substancji toksycznych oraz odkwaszanie zakwaszonych gleb.

Tereny leśne

Lasy położone w granicach gmin należących do EZGOK zajmują powierzchnię 14 151,35 ha. Przeważająca część lasów to lasy publiczne, powierzchnia lasów będących własnością osób fizycznych wynosi 4 025,01 ha. Lesistość poszczególnych gmin, wyrażona stosunkiem powierzchni porośniętej lasami do całkowitej powierzchni gmin, jest bardzo zróżnicowana, co obrazuje poniższa tabela.

Tabela 37. Struktura własnościowa lasów na terenie poszczególnych gmin

Gmina	Powierzchnia lasów (ha)					Lesistość (%)
	Lasy ogółem	Lasy publiczne ogółem	Lasy publiczne Skarbu Państwa	Lasy publiczne gminne	Lasy prywatne ogółem	
Oleśnica	410,62	49,62	47,81	1,81	361,00	7,7
Pacanów	95,28	1,27	1,27	–	94,01	0,8
Połaniec	1 546,58	849,58	814,66	33,92	697,00	20,6
Staszów	8 231,34	6 324,34	6 268,92	53,42	1 907,00	36,2
Szydłów	1 698,71	1 152,71	1 142,68	10,03	546,00	15,7
Tuczepy	2 168,82	1 748,82	1 702,32	46,50	420,00	25,9
	14151,35				4 025,01	

Źródło: GUS

W granicach gmin należących do EZGOK lasami Skarbu Państwa zarządza Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Radomiu, Nadleśnictwa: Staszów, Chmielnik i Łagów. Nadleśnictwa posiadają aktualne Plany Urządzenia Lasów.

Nadzór nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa sprawują Starostwa przy pomocy własnych służb do spraw leśnictwa. Podstawą do prowadzenia prawidłowej gospodarki w lasach, a zwłaszcza w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa jest posiadanie dokładnego rozeznania ich potrzeb. Potrzeby te w sposób udokumentowany określają uproszczone plany urządzenia lasów i inwentaryzacje stanów lasów.

Kierunki interwencji

Ochrona lasów polega na prowadzeniu gospodarki leśnej zgodnie z planami urządzeń lasu. Wymóg prawny podporządkowania działalności leśnej planowi urządzenia lasu stanowi rękojmię przestrzegania w lasach zasad, znamionujących trwale zrównoważoną gospodarkę leśną. W działaniach przewidzianych do realizacji uwzględnia się cele gospodarki leśnej i funkcje, jakie pełnią lasy w urządzonych nadleśnictwach, również te edukacyjne i turystyczne. Bardzo ważnym elementem Planów Urządzania Lasów jest uwzględnienie zadań zawartych w Planach Zadań Ochronnych (PZO), sporządzanych dla obszarów Natura 2000. Dostosowanie planu do funkcji przyrodniczych jest podstawą zrównoważonego leśnictwa, uwzględniającego wszystkie funkcje lasu.

W celu zapewnienia powszechnej ochrony lasów właściciele lasów są obowiązani do kształtowania równowagi w ekosystemach leśnych, podnoszenia naturalnej odporności drzewostanów, a w szczególności do:

- wykonywania zabiegów profilaktycznych i ochronnych zapobiegających powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożarów,
- zapobiegania, wykrywania i zwalczania nadmiernie pojawiających i rozprzestrzeniających się organizmów szkodliwych,
- ochrony gleby i wód leśnych.

W przypadku niewykonania ww. obowiązków, w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa zadania właścicieli lasów określa, w drodze decyzji, starosta.

Tabela 38. Analiza SWOT, obszar interwencji – gleby

Mocne strony (czynniki wewnętrzne)	Słabe strony (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> • poprawa jakości gleb w wyniku zmniejszenia ilości nieoczyszczonych ścieków odprowadzanych bezpośrednio do gleby • warunki klimatyczne sprzyjające rolnictwu • mała ilość zakładów przemysłowych • wykonane plany urządzenia lasów i uproszczone plany urządzenia lasów 	<ul style="list-style-type: none"> • przewaga gleb niskich klas bonitacyjnych • erozja gleb w gminach Oleśnica i Pacanów • nieskanalizowane obszary zabudowane • niewłaściwe stosowanie nawozów mineralnych oraz środków ochrony roślin
Szanse (czynniki zewnętrzne)	Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> • poprawa jakości gleb w wyniku dalszej rozbudowy kanalizacji na terenie Gmin • poprawa jakości gleb związana ze 	<ul style="list-style-type: none"> • zanieczyszczenie gleb pochodzące z emisji środków transportu • zagrożenie lasów przez ekstremalne

zmniejszeniem zanieczyszczenia powietrza na terenie Gmin • rosnące zainteresowanie konsumentów tzw. zdrową żywnością i jej pochodzeniem	zjawiska pogodowe
--	-------------------

Źródło opracowanie własne

Tabela 39. Cele rekomendowane w Wytycznych MŚ w kontekście potrzeb wynikających z oceny stanu w obszarze interwencji gleby – Ocena

Rekomendowany cel	Zasadność realizacji celu wynikająca z oceny stanu TAK/NIE
ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi	TAK

Źródło opracowanie własne

6.8 GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW

Charakterystyka obszaru przyszłej interwencji

Gospodarka odpadami komunalnymi

Zgodnie z aktualizacją „Planu gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego” z 2016 r., teren województwa świętokrzyskiego został podzielony na 6 regionów gospodarki odpadami komunalnymi, w ramach których założono funkcjonowanie jednego regionalnego zakładu zagospodarowania odpadów (RZZO), w zakresie którego winny funkcjonować regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK), tj. instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów, instalacja do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów oraz składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne. Ponadto w województwie wyznaczono 27 instalacji do zastępczej obsługi regionów, na wypadek awarii instalacji regionalnych.

Gminy należące do EZGOK zostały przyporządkowane do Regionu 5.

Tabela 40. Regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych w Regionie 5 Gospodarki Odpadami Komunalnymi na terenie gmin będących członkami EZGOK oraz instalacje przewidziane do zastępczej obsługi tego regionu

Nazwa regionu gospodarki odpadami komunalnymi	Rodzaj regionalnej instalacji		Wykaz regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych		Wykaz instalacji przewidzianych do zastępczej obsługi regionów w przypadku gdy znajdująca się w nich instalacja uległa awarii lub nie może przyjmować odpadów z innych przyczyn	
Region 5	A	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych	Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi Sp. z o.o. Rzędów 40 28-142 Tuczępy	A, B RZZO Rzędów 40 28-142 Tuczępy	Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. ul. Piekoszowska 390 25-645 Kielce	A, B RZZO Promnik ul. Św. Tekli 62 26-067 Strawczyn
	B	Instalacja do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów				
		Instalacja do				

Nazwa regionu gospodarki odpadami komunalnymi	Rodzaj regionalnej instalacji		Wykaz regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych		Wykaz instalacji przewidzianych do zastępczej obsługi regionów w przypadku gdy znajdująca się w nich instalacja uległa awarii lub nie może przyjmować odpadów z innych przyczyn	
	C	składowania odpadów	Odpadami Komunalnymi Sp. z o.o. Rzędów 40 28-142 Tuczępy	RZZO Rzędów Grzybów 28-200 Staszów	Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Staszowie Spółka Gminy z o.o. ul. Wojska Polskiego 3 28-200 Staszów	ul. Pociuszka 28-200 Staszów
			Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Busku-Zdroju ul. Łagiewnicka 25 28-100 Busko-Zdrój	C Dobrowoda 28-100 Busko-Zdrój	Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi Sp. z o.o. Rzędów 40 28-142 Tuczępy	C RZZO Rzędów Grzybów 28-200 Staszów
	C	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Staszowie Spółka Gminy z o.o. ul. Wojska Polskiego 3 28-200 Staszów	C ul. Pociuszka 28-200 Staszów	Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi Sp. z o.o. Rzędów 40 28-142 Tuczępy	C RZZO Rzędów Grzybów 28-200 Staszów	

Źródło: Uchwała Nr XXV/356/16 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 27 lipca 2016 r. w sprawie uchwalenia aktualizacji „Planu gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego”

W obowiązującej ustawie z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. 2022 poz. 699, z późn. zm.) zmieniona została definicja legalnej regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK). Zgodnie z art. 35 ust. 6 ww. ustawy, instalacją komunalną (już nie RIPOK) jest „instalacja do przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych lub pozostałości z przetwarzania tych odpadów, określona na liście, o której mowa w art. 38b ust. 1 pkt 1, spełniająca wymagania najlepszej dostępnej techniki, o której mowa w art. 207 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, lub technologii, o której mowa w art. 143 tej ustawy, zapewniająca: 1) mechaniczno-biologiczne przetwarzanie niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielanie z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku, lub 3) składowanie odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych.”

Zgodnie z art. 38b ust. 1 pkt 1 ustawy o odpadach Marszałek Województwa Świętokrzyskiego wydał zarządzenie nr 123/19 z dnia 6 września 2019 r., w którym zamieszczone zostały listy instalacji komunalnych.

Na liście funkcjonujących instalacji spełniających wymagania dla instalacji komunalnych, które zostały oddane do użytkowania i posiadają wymagane decyzje

pozwalające na przetwarzanie odpadów, o których mowa w art. 35 ust. 6 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. z 2019 r. poz. 701 ze zm.) umieszczone zostały:

- Instalacja do mechaniczno – biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku znajdująca się w m-ści Rzędów 40, 28-142 Tuczępy.

- Instalacje do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno – biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych znajdujące się w m-ści Grzybów, 28-200 Staszów oraz w m-ści Staszów, ul. Pocieszka, 28-200 Staszów.

Na liście instalacji komunalnych planowanych do budowy, rozbudowy lub modernizacji umieszczone zostały:

- Instalacja do mechaniczno – biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielania z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku znajdująca się w m-ści Rzędów 40, 28-142 Tuczępy (modernizacja),

- Instalacje do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno – biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych znajdujące się w m-ści Grzybów, 28-200 Staszów (rozbudowa).

Na terenie RZZO Rzędów planowana jest modernizacja instalacji do MBP (doposażenie instalacji w dodatkowe urządzenia, w tym urządzenia do produkcji peletu z paliwa alternatywnego oraz urządzenia do poprawy jakości paliwa alternatywnego) oraz rozbudowa składowiska poprzez wybudowanie kolejnej – trzeciej kwatery do składowania odpadów.

Tabela 41. Składowiska odpadów na terenie gmin należących do EZGOK

Lp.	Składowisko	Zarządzający	Adres	Gmina
Składowiska odpadów komunalnych				
1.	Staszów – Pocieszka	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Spółka Gminy z o.o. w Staszowie	ul. Wojska Polskiego 3, 28-200 Staszów	Staszów
2.	Grzybów	Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi Sp.zo.o. Rzędów 40, 28-142 Tuczępy	Grzybów, 28-200 Staszów	Staszów
3.	Luszyca	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Połańcu	ul. Krakowska 11 28-230 Połaniec	Połaniec
Składowisko odpadów przemysłowych				
3.	Pióry	Elpoeko Sp. z o.o. Grupa Franspol w Połańcu	28-230 Zawada 26	Połaniec
Składowisko odpadów niebezpiecznych				
4.	Dobrów	Środowisko i Innowacje Sp. z o.o. w Dobrowie	Dobrów 8 28-142 Tuczępy	Tuczępy

Źródło: Plan gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego 2016-2022

Zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego 2012-2018 składowiska Staszów – Pocieszka i Luszyca przewidziane były do zamknięcia.

Składowisko odpadów w Luszycy jest nieczynne od 2012 r. Uzyskano zgodę na zamknięcie wydaną przez Urząd Marszałkowski w Kielcach, która była ważna do

31.05.2019 r. Obecnie są prowadzone prace nad zmianą decyzji Marszałka Województwa Świętokrzyskiego znak: OWŚVII.7241.2.5.2014 z dnia 5 marca 2015 r. ze zm., wyrażającej zgodę na zamknięcie składowiska odpadów w miejscowości. Luszyca, gm. Połaniec. Na dzień dzisiejszy trwa procedura załatwienia spraw formalno-prawnych.

Składowisko odpadów Staszów – Poczeska jest w dalszym ciągu eksploatowane. Kwatera 1 jest obecnie rekultywowana. W obrębie kwatery 2 przeprowadzone zostały prace dostosowujące składowisko do obowiązujących przepisów – wykonano warstwę uszczelniającą, instalację drenażową wód odciekowych oraz studnie odgazowania. Instalacja jest objęta pozwoleniem zintegrowanym na eksploatację składowiska, zmienionym Decyzją Marszałka Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29.03.2017 r, znak: OWŚ-VII.72224.2017.

W 2014 r. zostało oddane do użytkowania składowisko „Grzybów”, jest to instalacja do składowania odpadów o pojemności składowiska 62 992 m³.

Na składowisku „Pióry” prowadzony jest proces magazynowania mieszanki popiołowo – żuźlowej, która przeznaczona jest do produkcji na instalacjach składowiska kruszywa sztucznego z żużla paleniskowego.

Na składowisku w Dobrowie unieszkodliwiane są wyłącznie odpady azbestowe pochodzące z remontu i demontażu obiektów budowlanych. Unieszkodliwianie azbestu odbywa się równocześnie z rewitalizacją środowiska zdegradowanego przez byłą kopalnię siarki w Grzybowie.

Zgodnie z „Aktualizacją planu gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego na lata 2016-2022” (przyjętą w dniu 28 stycznia 2019 r. Uchwałą Nr IV/62/19 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego) składowisko w Rzędowie zostało wskazane jako miejsce magazynowania odpadów, do którego mają być kierowane zatrzymane pojazdy wraz z odpadami.

Jednym z podstawowych założeń nowego systemu gospodarowania odpadami jest obowiązek prowadzenia na terenie nieruchomości selektywnej zbiórki odpadów. W tym celu, właściciele zostali zobowiązani do wyposażenia nieruchomości w pojemniki lub worki do selektywnej zbiórki odpadów komunalnych oraz pojemniki do gromadzenia odpadów komunalnych zmieszanych o pojemności i liczbie dostosowanej do ilości osób zamieszkujących lub przebywających na terenie nieruchomości, odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych, z koszy ulicznych oraz z koszy zlokalizowanych przy przystankach autobusowych na terenie gminy. Odpady odbierane są wg harmonogramów ustalonych w uchwałach Rad Gminy.

Odpady problemowe i niebezpieczne, których umieszczanie w tradycyjnych pojemnikach na śmieci jest zabronione, przekazywane są do punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. Do punktów PSZOK mieszkańcy najczęściej dostarczają odpady budowlane, rozbiórkowe oraz wielkogabarytowe. Elektrośmieci, substancje chemiczne

i przedterminowe leki przekazywane są stosunkowo rzadko, ponieważ na terenie gmin zlokalizowanych jest wiele punktów, do których można je przekazać, jak apteki czy sklepy ze sprzętem elektronicznym.

Od grudnia 2019 r. przy ul. Mickiewicza i ul. Jana Pawła II w Staszowie zamontowane zostały Miejskie Punkty Elektroodpadów, w których można umieszczać drobną elektronikę, baterie, żarówki, płyty CD, tonery, kasety VHS i stare telefony komórkowe.

Częstotliwość wywozu nieczystości ciekłych ze zbiorników bezodpływowych jest dostosowana do potrzeb wynikających z ilości pobranej wody i pojemności zbiornika. Właściciele nie mogą dopuszczać do przepełniania zbiorników i wylewania się ścieków na powierzchnię terenu. Opróżnianie zbiornika powinno następować co najmniej 2 razy w roku, w przypadku posesji korzystających ze zbiorowego zaopatrzenia w wodę odpowiednio do ilości pobranej wody do celów bytowych i pojemności zbiornika.

W przypadku nieruchomości wyposażonych w przydomowe oczyszczalnie ścieków, częstotliwość opróżniania z osadów ściekowych zbiorników oczyszczalni wynika z instrukcji eksploatacji, którą powinien posiadać użytkownik oczyszczalni.

Zgodnie z zapisami art. 3b ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. 2021, poz. 888, z późn. zm.), gminy obowiązane były do osiągnięcia poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia frakcji odpadów komunalnych oraz poziomach ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania. Dane za rok 2020 zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 42. Informacja o osiągniętych w roku 2020 poziomach recyklingu

Gmina	poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania [%]	poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła [%]	poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpady budowlane i rozbiórkowe [%]
Oleśnica	15,91	44,59	100
Pacanów	14,752	43,26	100
Połaniec	13,49	52,50	100
Staszów	0,00	57,81	100
Szydłów	15,56	52,70	100
Tuczępy	7,75	71,83	100

Źródło: UG

W gminach: Połaniec, Staszów, Szydłów i Tuczępy wymagane poziomy recyklingu zostały osiągnięte. W gminach Oleśnica i Pacanów nie osiągnięto poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła (dla 2020 r. poziom ten wynosił 50%).

Usuwanie wyrobów zawierających azbest stanowi jedno z zadań samorządów gminnych. Gminy należące do EZGOK posiadają programy usuwania wyrobów zawierających azbest. Głównym celem programów jest wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców gmin, spowodowanych azbestem oraz likwidacja oddziaływania azbestu na środowisko. Usuwanie wyrobów zawierających azbest prowadzone jest sukcesywnie w miarę napływających wniosków. Wyroby zawierające azbest powinny zostać usunięte do 2032 roku.

Kierunki interwencji

Głównym i podstawowym celem w gospodarce odpadami jest zapobieganie powstawaniu i zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów. Zapobieganie powstawaniu odpadów jest najbardziej pożądaną i zdecydowanie najlepszą metodą gospodarowania, jako że brak odpadów oznacza brak problemów z nimi związanych, takich jak zbieranie, transport czy unieszkodliwianie. Unikanie powstawania odpadów wymaga wielu zmian od:

- producentów, np. na rzecz bardziej trwałych oraz naprawialnych produktów,
- handlowców i detalistów, np. sposób pakowania i promowania towarów,
- konsumentów, np. bardziej przemyślane decyzje zakupu towarów oraz wsparcie dla rynku wytworów recyklingu.

Ilość odpadów komunalnych wytwarzanych przez konsumentów można zmniejszyć poprzez:

- rozważne zakupy dostosowane do rzeczywistych potrzeb,
- kupowanie towarów bardziej trwałych i lepszej jakości (np. sprzętu elektronicznego, mebli),
- wypożyczanie zamiast kupowania przedmiotów rzadko używanych, (np. sprzętu, narzędzi, płyt, książek, zabawek),
- unikanie artykułów jednorazowych (np. golarek, długopisów, chusteczek, sztućców),
- promowanie napojów w butelkach zwrotnych,
- wybór produktów w dużych opakowaniach, a unikanie produktów zapakowanych w wiele warstw opakowań,
- używanie toreb wielokrotnego użytku,
- kompostowanie odpadów spożywczych, które mogą być wykorzystywane do nawożenia ogrodu lub roślin na balkonie (obecna technologia pozwala przechowywać kompost w sposób bezpieczny i nieuciążliwy).

Najlepszym sposobem postępowania z odpadami jest zapobieganie ich powstawaniu. Znowelizowane unijne dyrektywy w sprawie odpadów, które weszły w życie w lipcu 2018 roku, obejmują środki mające na celu skuteczne zwiększenie poziomu recyklingu i ograniczenie ilości wytwarzanych odpadów. Na państwa członkowskie wymóg

wprowadzenia rozszerzonej odpowiedzialności producenta został nałożony tzw. pakietem odpadowym, którego przepisy powinny zostać zaimplementowane do 5 lipca 2020 r. Pakiet odpadowy na nowo definiuje zakres rozszerzonej odpowiedzialności producentów za zagospodarowanie odpadów powstających z produktów przez nich wytworzonych. Zgodnie z pakietem produkowane odpady należy traktować jako surowiec i wykorzystywać ponownie. Ma to doprowadzić do zminimalizowania produkcji odpadów, a wraz z nimi zużycia energii i emisji gazów cieplarnianych oraz innych zanieczyszczeń środowiska.

Głównym założeniem jest przeniesienie odpowiedzialności za odpady na producentów poszczególnych wyrobów. Producenci będą w praktyce współdzielić koszty związane z selekcją, recyklingiem i utylizacją odpadów, które powstały z ich produktów. Udział producentów w kosztach gospodarowania odpadami z produktów powinien wynieść co najmniej 80 proc.

Obecnie trwają prace nad wdrożeniem implementacji dyrektywy ROP. Nowe unijne rozwiązania ws. odpowiedzialności producentów mają obowiązywać od początku 2023 r.

W gminach: Oleśnica i Pacanów, które nie osiągnęły wymagane przepisami prawa poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami papieru, metalu, tworzyw sztucznych i szkła, priorytetowym zadaniem w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi powinna być dalsza edukacja mieszkańców w zakresie prawidłowej segregacji odpadów oraz dążenie do ograniczenia ilości niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych

Tabela 43. Analiza SWOT, obszar interwencji – odpady

Mocne strony (czynniki wewnętrzne)	Słabe strony (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> duża ilość odpadów zbierana selektywnie znaczną świadomość mieszkańców na temat gospodarki odpadami 	<ul style="list-style-type: none"> nie wszyscy mieszkańcy wiedzą, jak prawidłowo segregować odpady
Szanse (czynniki zewnętrzne)	Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> dostępne wsparcie finansowe przy usuwaniu i unieszkodliwianiu wyrobów zawierających azbest realizacja wytycznych zawartych w „Planie gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego 2012 – 2018” 	<ul style="list-style-type: none"> wysokie poziomy wymagań wynikających z Dyrektywy Odpadowej odpady opakowaniowe, wielkogabarytowe, remontowo-budowlane, odpady niebezpieczne wydzielone ze strumienia odpadów komunalnych)

Źródło opracowanie własne

Ocena potrzeby realizacji celów rekomendowanych w Wytycznych MŚ

Tabela 44. Cele rekomendowane w Wytycznych MŚ w kontekście potrzeb wynikających z oceny stanu w obszarze interwencji gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów – Ocena

Rekomendowany cel	Zasadność realizacji celu wynikająca z oceny stanu TAK/NIE
Racjonalne gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami, w tym zapobieganie	TAK

powstawaniu odpadów i wykorzystanie ich na cele energetyczne	
Budowa infrastruktury do selektywnego zbierania odpadów komunalnych	NIE
Budowa instalacji służących do odzysku (w tym recyklingu), termicznego przekształcania z odzyskiem energii oraz instalacji unieszkodliwiania odpadów	NIE
Minimalizacja składowanych odpadów	TAK
Zredukowanie liczby nieefektywnych, lokalnych składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne	NIE
Zamykanie i rekultywacja składowisk odpadów komunalnych	TAK
Gospodarowanie odpadami innymi niż komunalne	TAK
Promowanie i wspieranie budowy sieci napraw i ponownego użycia	TAK

Źródło opracowanie własne

6.9 ZASOBY PRZYRODNICZE

Charakterystyka obszaru przyszłej interwencji

Na terenie Gmin należących do EZGOK znajdują się zasoby przyrodnicze, których ochrona wynika z różnych aktów prawnych.

Zasoby przyrody dzielą się na zasoby przyrody żywej i nieożywionej. Zasobem przyrody żywej jest biosfera, natomiast zasoby przyrody nieożywionej to litosfera, hydrosfera i atmosfera.

Biosfera jest chroniona na podstawie przepisów następujących ustaw: ustawy o ochronie przyrody, ustawy o lasach, o ochronie gruntów rolnych i leśnych, ustawy o planowaniu przestrzennym. Podstawy ochrony litosfery, hydrosfery i atmosfery zawierają ustawy: ustawa Prawo ochrony środowiska, ustawa Prawo wodne, ustawa Prawo geologiczne i górnicze.

Niniejszy rozdział dotyczy ochrony biosfery wynikającej z ustawy Prawo ochrony środowiska, ustawy o planowaniu przestrzennym i ustawy o ochronie zabytków. Ochrona lasów, gruntów rolnych, a także ochrona hydrosfery i atmosfery została omówiona w rozdz. 6.1, 6.4, 6.7.

6.9.1. Ochrona biosfery

Z form ochrony przyrody w myśl Ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz.U. 2021, poz. 1098, z późn. zm.) na terenie Gmin należących do EZGOK znajdują się następujące formy ochrony przyrody:

- obszary chronionego krajobrazu,
- obszary Natura 2000,
- pomniki przyrody,
- zespoły przyrodniczo – krajobrazowe,

➤ **Obszary, których ochrona wynika z Ustawy o ochronie przyrody**

Obszary chronionego krajobrazu

Solecko – Pacanowski Obszar Chronionego Krajobrazu

Solecko – Pacanowski Obszar Chronionego Krajobrazu ustanowiony został rozporządzeniem Nr 12/95 Wojewody Kieleckiego z dnia 29 września 1995 r. w sprawie ustanowienia obszarów chronionego krajobrazu w województwie kieleckim (zaktualizowanego Uchwałą Nr XXXV/621/13 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 23 września 2013 r. dotyczącą wyznaczenia Solecko-Pacanowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu). Obszar został utworzony przede wszystkim w celu ochrony wód powierzchniowych rzeki Wschodniej oraz walorów przyrodniczych doliny Wisły. Zabezpiecza także przed antropopresją wody lecznicze i uzdrowiska w Busku-Zdroju i Solcu-Zdroju.

Teren obszaru chronionego jest intensywnie zagospodarowany rolniczo, a w krajobrazie dominują zbiorowiska nieleśne. Największą wartość mają zbiorowiska torfowiskowe i łąkowe z udziałem halofitów. W granicach Solecko – Pacanowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu znajdują się gminy Oleśnica i Pacanów oraz południowa część gminy Tuczępy.

Cel środowiskowy dla Solecko – Pacanowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu

Głównym celem środowiskowym jest zachowanie i ochrona zbiorników wód powierzchniowych naturalnych i sztucznych, utrzymanie meandrów na wybranych odcinkach cieków oraz zachowanie śródpolnych i śródleśnych torfowisk, terenów podmokłych, oczek wodnych.

Chmielnicko-Szydłowski Obszar Chronionego Krajobrazu

Chmielnicko-Szydłowski Obszar Chronionego Krajobrazu ustanowiony został rozporządzeniem Nr 12/95 Wojewody Kieleckiego z dnia 29 września 1995 r. w sprawie ustanowienia obszarów chronionego krajobrazu w województwie kieleckim (zaktualizowanego Uchwałą Nr XXXV/620/13 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 23 września 2013 r. dotyczącą wyznaczenia Chmielnicko - Szydłowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu). Przyrodniczymi funkcjami tego terenu jest ochrona wód powierzchniowych, a szczególnie rzeki Czarnej Staszowskiej, Wschodniej i Sanicy oraz rola korytarza ekologicznego o znaczeniu regionalnym i lokalnym. Omawiany obszar pełni ważne ekologiczne funkcje łącznikowe w obrębie Zespołu Świętokrzyskich i Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych, stanowiąc korytarze i ciągi ekologiczne o znaczeniu regionalnym i lokalnym. W granicach Chmielnicko – Szydłowskim Obszarze Chronionego Krajobrazu znajduje się gmina Szydłów oraz zachodnia część gminy Tuczępy.

Cel środowiskowy dla Chmielnicko-Szydłowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu

Głównym celem środowiskowym jest ochrona kompleksu ekosystemów, w tym: jezior, małych zbiorników wodnych, cieków oraz siedlisk naturalnych: Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion* (kod 3150), torfowiska przejściowe i trzęsawiska (kod 7140), Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk (kod 7230), Bory i lasy bagienne (kod 91D0) oraz siedliska priorytetowego Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (kod 91E0).

Jeleniowsko – Staszowski Obszar Chronionego Krajobrazu

Jeleniowsko – Staszowski Obszar Chronionego Krajobrazu ustanowiony został rozporządzeniem Nr 1 Wojewody Tarnobrzeskiego z dnia 5 stycznia 1995 r. (zaktualizowanego Uchwałą Nr XXXV/624/13 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 23 września 2013 r. dotyczącą wyznaczenia Jeleniowsko – Staszowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu).

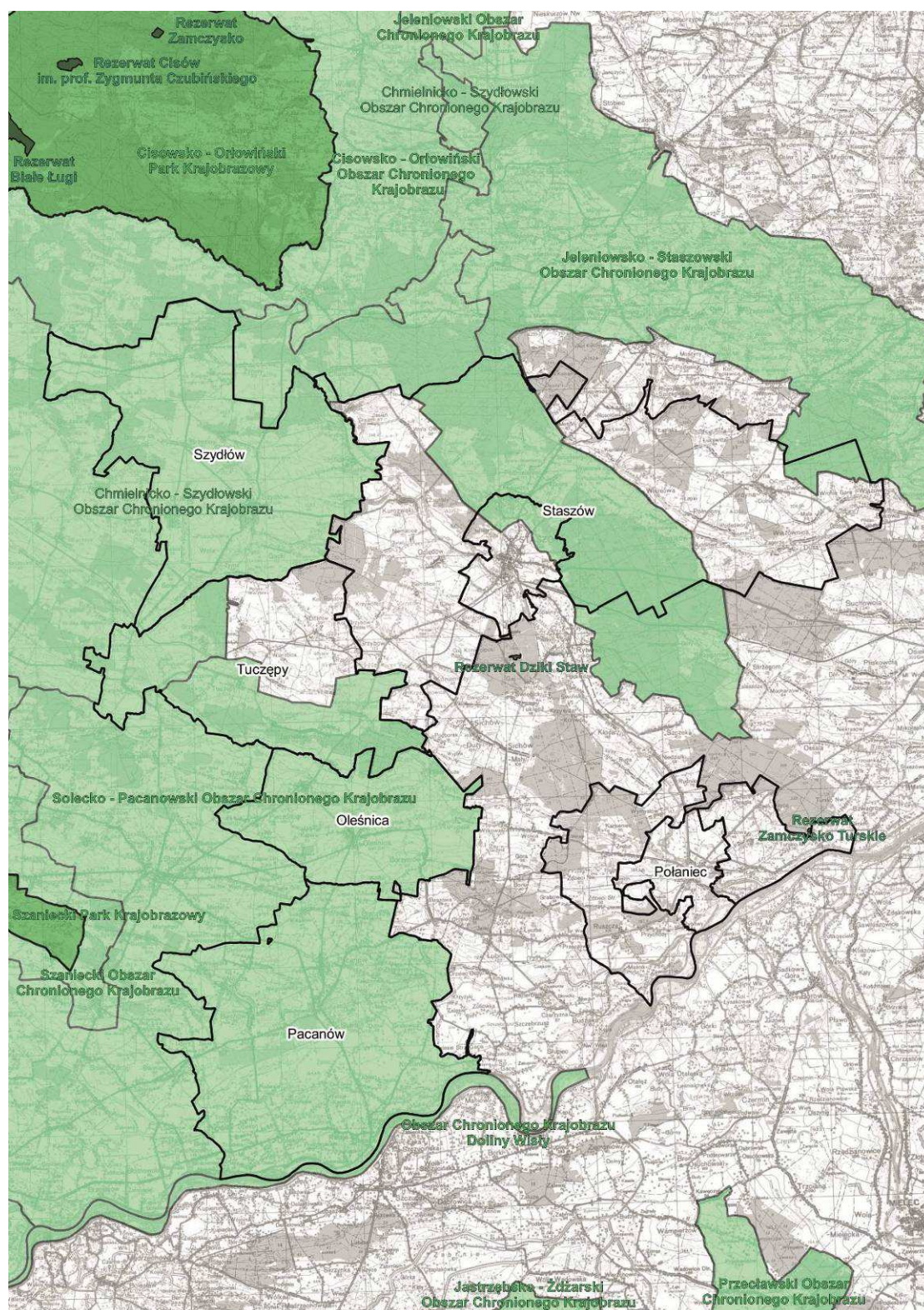
Jeleniowsko – Staszowski Obszar Chronionego Krajobrazu położony jest pomiędzy dolinami Koprzywianki i Czarnej. Obejmuje wschodni kraniec Gór Świętokrzyskich, Pogórza Szydłowskiego i Niecki Połanieckiej. Tereny te zostały objęte ochroną ze względu na wyjątkowy, bardzo zróżnicowany krajobraz oraz zmienność i bogactwo ekosystemów. Jest to obszar o bardzo urozmaiconej rzeźbie i silnie zalesiony. Wśród lasów dominują tu bory sosnowe, bory mieszane, bory trzcinikowe, łęgi subkontynentalne oraz bory mieszane świeże przechodzące w grąd wysoki i świetlistą dąbrowę. Ponadto występują bory i lasy wilgotne – olsy. Wśród roślinności leśnej zdecydowanie przeważa sosna, a uzupełnieniem są dęby, brzozy, jodły, modrzew, olcha, buk. W wilgotnych dnach dolin rzek, cieków i oczek wodnych występują bogate florystyczne zespoły roślinności szuwarowo-bagiennej, łąkowo bagiennej i bagienno-torfowiskowej z szeregiem rzadkich i chronionych gatunków roślin i ptaków. W obrębie OChK występują również zbiorowiska murawowe i krzewiaste w miejscach nie przydatnych do uprawy: na ścianach wąwozów lessowych, na stromiznach zboczy oraz na bardzo płytkich glebach. Charakterystyczną roślinnością dla tego obszaru są ciepłolubne zbiorowiska kserotermiczne pochodzenia południowoeuropejskiego z szeregiem rzadkich i chronionych gatunków roślin. W zasięgu Jeleniowsko – Staszowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu znajduje się północna część gminy Staszów.

Cel środowiskowy dla Jeleniowsko-Staszowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu

Głównym celem środowiskowym jest ochrona kompleksu ekosystemów, w tym: jezior, małych zbiorników wodnych, cieków oraz siedlisk naturalnych: Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion* (kod 3150), Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne (kod 3160), Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*) (kod 6410), torfowiska przejściowe i trzęsawiska (kod 7140) oraz siedliska priorytetowego Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (kod 91E0).

Lokalizację obszarów chronionego krajobrazu przedstawiono na rys. 6.

Rysunek 6 Lokalizacja obszarów chronionych na tle gmin należących do EZGOK
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez GDOŚ

Obszary Natura 2000

Ostoja Szaniecko-Solecka PLH260034

Obszar Ostoja Szaniecko-Solecka został zatwierdzony, jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty, Decyzją Komisji z dnia 10 stycznia 2011 roku w sprawie przyjęcia na mocy Dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669) (2011/64/UE).

Ostoja składa się z kilkunastu enklaw z malowniczymi wapiennymi i gipsowymi wzgórzami porośniętymi roślinnością kserotermiczną. Teren przecinany jest licznymi ciekami wodnymi, miejscami tworzącymi zabagnione dolinki, w których wykształciły się torfowiska. W północnej części obszaru znajdują się liczne odsłonięcia gipsów, zwłaszcza wielokrystalicznych; ponadto, obserwuje się liczne formy krasu powierzchniowego i podziemnego np.: leje, studnie, zapadliska, jaskinie krasowe. Środkowa i południowa część wyróżnia się występowaniem wód mineralnych z wysiękami, którym towarzyszy roślinność halofilna, jak np. w okolicach wsi Owczary. Jest to obszar występowania najcenniejszych siedlisk muraw kserotermicznych i torfowisk węglanowych, łąk solniskowych oraz ciepłych łąk. Teren występowania aż czterech gatunków z załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG (*Ostericum palustre*, *Ligularia sibirica*, *Cypripedium calceolus*, *Liparis loeselii*). Zestawienie różnorodności i jakości siedlisk i gatunków unikatowe w skali kraju i Europy. Szacunkowo około 1100 gatunków roślin naczyniowych, w tym ok.70 gatunków chronionych, 200 gatunków zagrożonych w skali regionu i kraju. Niepowtarzalne układy krajobrazowe (w tym krasowe). Ostoja zabezpiecza najcenniejsze półnaturalne siedliska związane z występowaniem wapienia i gipsu. Rozległy, zróżnicowany obszar stanowi najważniejszą w regionie ostoję dla dwóch gatunków motyli dziennych - modraszka telejusza i modraszka nausitousa. Istotne populacje tworzą tu również czerwończyk nieparek i czerwończyk fioletek. Ostoja stanowi znaczący w skali regionalnej obszar występowania pachnicy dębowej, zasiedlającej tu przydrożne i śródpolne wierzby. Jest to także jedna z najważniejszych w regionie ostoja dla kumaka nizinnego i traszki grzebieniastej, które szczególnie licznie zasiedlają południowe krańce ostoji z zalewanymi corocznie łąkami i kompleksami stawów hodowlanych. Spotkać tam można jeszcze dziewięć innych gatunków płazów oraz znaczące w województwie koncentracje ptaków wodno-błotnych. W tej części obszaru stwierdzono także występowanie piskorza i kozy.

Południowo – wschodnia część Ostoji Szaniecko-Soleckiej położona jest w obrębie gminy Pacanów.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Ostoja Szaniecko-Solecka PLH260034 przedstawiony został w Zarządzeniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 24 kwietnia 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Święt., poz. 1449), zmienionym Zarządzeniem

Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 5 listopada 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Świąt., poz. 3280).

W planie zadań ochronnych przedstawiono identyfikację, istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony. Określone zostały również działania związane z utrzymaniem siedlisk.

Z gmin należących do EZGOK działania ochronne prowadzone są na terenie gminy Pacanów. Działania ochronne dotyczą siedlisk: 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe *Molinion* i 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie *Arrhenatherion elatioris* oraz modraszka telejus i płazów: traszki grzebieniastej i kumaka nizinnego. Działania ochronne prowadzone są w obrębach Zołcza Ugory, Biechów i Wola Biechowska.

Działania ochronne siedliska 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*) polegają na utrzymaniu siedliska w szczególności poprzez: odstąpienie od zaorywania, zalesiania, nawożenia nawozami organicznymi i mineralnymi, podsiewania gatunków wysokoplennych, osuszania, makroniwelowania terenu oraz koszenie z wywiezieniem biomasy co najmniej raz na 3 lata ale nie częściej niż 1 raz w roku i wypas.

Działania ochronne siedliska 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) polegają na utrzymaniu siedliska w szczególności poprzez: odstąpienie od zaorywania, zalesiania, osuszania, makroniwelacji terenu, koszenie z wywiezieniem biomasy co najmniej raz na 2 lata oraz koszenie/ścinanie z wywiezieniem biomasy i wypas.

Działania ochronne siedlisk: 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*) i 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) polegają na zachowaniu tych siedlisk. Wskazany zakres prac to ekstensywne użytkowanie kośne, kośno – pastwiskowe, pastwiskowe.

Działania ochronne modraszka telejus polegają na utrzymaniu siedliska w szczególności poprzez: odstąpienie od zaorywania, zalesiania, nawożenia nawozami organicznymi i mineralnymi, podsiewania gatunków wysokoplennych, osuszania, makroniwelowania terenu oraz koszenie z wywiezieniem biomasy co najmniej raz na 3 lata ale nie częściej niż 1 raz w roku i koszenie/ścinanie z wywiezieniem biomasy. Działania ochronne związane z ochroną czynną to koszenie z wywiezieniem biomasy i wypas.

Działania ochronne modraszka telejus polegają na utrzymaniu siedliska poprzez: ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe, pastwiskowe. Działania ochronne związane z ochroną czynną to koszenie z wywiezieniem biomasy i wypas.

Działania ochronne kumaka nizinnego i traszki grzebieniastej polegają na utrzymaniu siedliska w szczególności poprzez: odstąpienie od przekształcania trwałych użytków zielonych i nieużytków w grunty o innym przekształceniu; odstąpienie od, wykonywania prac

ziemnych powodujących obniżenie poziomu wód gruntowych, nawożenia, składowania odpadów i zanieczyszczania gleb i wód. Działania ochronne związane z ochroną czynną to ograniczenie zarastania zbiornika, odmulanie zbiornika oraz utworzenie strefy buforowej wokół zbiorników w postaci użytków zielonych.

Ostoja Żyznów PLH260036

Obszar Ostoja Żyznów został zatwierdzony, jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty, Decyzją Komisji z dnia 10 stycznia 2011 roku w sprawie przyjęcia na mocy Dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669) (2011/64/UE).

Ostoja Żyznów położona jest w obrębie mezoregionów Wyżyna Sandomierska, Góry Świętokrzyskie i Pogórze Szydłowskie. W części wschodniej geologicznym fundamentem obszaru jest przedłużenie Gór świętokrzyskich, natomiast w kierunku wschodnim na skały paleozoiczne są nałożone osady morskie transgresji mioceńskiej. W większości obszar pokrywa znacznej grubości pokrywa lessowa, co sprawia, że powierzchnia terenu jest dosyć płaska, rozcięta przez dopływ Wisły – Koprzywiankę wraz z dopływami. Koprzywianka, lewostronny dopływ Wisły jest to najdłuższa rzeka płynąca przez Wyżynę Sandomierską, a jednocześnie mająca największe dorzecze. Największym dopływem Koprzywianki na obszarze jest rzeka Kacanka. Utworzono na niej rozległy zbiornik wodny w Szymanowicach k. Klimontowa. Występujące tu gleby to głównie brunatnoziemy, rzadziej czarnoziemy, przez co teren jest intensywnie użytkowany rolniczo. Charakterystyczny dla obszaru krajobraz to stosunkowo płaska wyżyna lessowa, wyniesiona na wysokość 220-290 m n.p.m., z bardzo gęstą siecią dolin i wąwozów lessowych, parowów oraz wzgórz o stromych ścianach stanowiących dopełnienie doliny Koprzywianki i Kacanki, będących dominującą częścią krajobrazu. W dolinie rzeki Koprzywianki oraz jej dopływów znajdują się wychodnie starych skał z ery paleozoicznej, w tym z kambru dolnego. Rzeka miejscami meandruje stwarzając dogodnie siedliska dla ekstensywnie użytkowanych łąk, rozlewisk, zastoisk oraz płatów łągowych. Rozleglejsze powierzchnie zajęte zwłaszcza przez zbiorowiska łąkowe o różnym stopniu wilgotności znajdują się w dolinie rzeki Kacanki. Zbocza dolin rzecznych, wąwozów lessowych, skarpy śródpolne pokrywają murawy kserotermiczne. Dominującymi zbiorowiskami leśnymi są bory sosnowe i mieszane, nierzadko jednak trafiają się różnego typu zbiorowiska grądowe, rozczłonkowane często głębokimi wąwozami i jarami, zwłaszcza na zboczach dolin rzecznych. Ogółem stwierdzono tu występowanie 15 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, zajmujących łącznie ponad 40% obszaru. Największe znaczenie w Ostoji przedstawiają bardzo dobrze wykształcone i użytkowane ekstensywnie świeże łąki, fragmenty muraw kserotermicznych, zbiorowiska łąkowe oraz cenne różne typy łąk o wysokiej bioróżnorodności na poziomie gatunków

roślin w skali regionu oraz kraju. Stwierdzono tu nagromadzenie gatunków chronionych, zagrożonych w tym dużą liczbą gatunków górskich. Na różnego typu murawach kserotermicznych występuje wiele rzadkich i zagrożonych w skali kraju gatunków, np. *Cerasus fruticosa*, *Orthanta lutea*. Bogate łąki nawęglanowe nad rzeką Kacanką sprzyjają rozwojowi populacji poczwarówki zwężonej *Vertigo angustior*. W rzece Koprzywiance występuje skójka gruboskorupowa *Unio crassus*. Ostoja jest ważna dla zachowania licznej populacji *Osmoderma eremita* i *Maculinea nausithous*, ten ostatni gatunek znajduje się tutaj na granicy zasięgu. Na terenie proponowanej ostoja występują także motyle: *Maculinea teleius*, *Lycaena dispar*, *Lycaena helle* i ważka *Ophiogomphus cecilia*. Bardzo licznie występuje tutaj *Bombina bombina*. Stwierdzono także występowanie innych gatunków z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG: *Barbastella barbastellus*, *Castor fiber*, *Lutra lutra*, *Lampetra planeri*, *Cottus gobio* oraz gatunki z I Załącznika Dyrektywy Ptasiej: *Alcedo atthis*, *Dryocopus martius*, *Circus aeruginosus*, *Circus pygargus* i *Crex crex*. Dolina Koprzywianki wraz z dopływami stanowi ważny korytarz ekologiczny o randze krajowej. Ostoja posiada także znaczne walory krajobrazowe.

Południowa część obszaru Ostoja Żyznów znajduje się w obrębie gminy Staszów.

Dla obszaru Ostoja Żyznów PLH260036 plan zadań ochronnych nie został jeszcze opracowany.

Cel środowiskowy dla obszaru Ostoja Żyznów PLH260036

Celem środowiskowym jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony:

– Właściwy stan ochrony chronionych w obszarze gatunków ryb wymaga (wg. najbardziej wymagającego gat.): Ciągłość ekologiczna - brak sztucznych przegród wyższych niż 10 cm. EFI+ w klasie I lub II. Jakość hydromorfologiczna (śr. arytm. ocen elementów: geometria koryta, substrat denny, charakterystyka przepływu, charakter i modyfikacja brzegów, mobilność koryta, ciągłość cieku wg PN-EN 14614) <2,5.

– Właściwy stan ochrony starorzeczy i naturalnych eutroficznych zbiorników wodnych (3150) wymaga: zastrzone parametry fizykochemiczne: przezroczystość (wid. krążka Secchiego) >2,5 m (w płytszych do dna), niezależnie od współczyn. Schindlera; pokrycie pleustofitów <25%, a w starorzeczach <50% pow. wody. Brak gat. obcych i inwazyjnych z ewentualnym wyjątkiem dopuszczalnej moczarki kanadyjskiej, pH 6,5-7,9. Przewodnictwo <600 mikroS/cm. Brak zakwitów sinicowych. Wykluczenie presji dopływu zanieczyszczeń ze zlewni i złych form gospodarki rybackiej, naturalna strefa brzegowa i litoral. W przypadku starorzeczy: naturalna dynamika i reżim hydrologiczny rzeki; dające możliwości powstawania nowych starorzeczy i naturalnego okresowego kontaktu z wodami rzecznyymi starorzeczy istniejących.

– Właściwy stan ochrony nizinnych i podgórszych rzek ze zbiorowiskami włośniczników (3260) wymaga: wskaźnik hydromorfologiczny HQA (RHS)>50; brak nowych sztucznych piętrzeń oraz dopływu ścieków; naturalne elementy morfologiczne: odsypy boczne, meandrowe, śródkorytowe, erodujące i stabilne podcięcia brzegów, naturalne wyspy i głazy w korycie; wykluczenie zamulania dna. Wskaźniki fizykochemiczne wody w klasie I lub II.

– Właściwy stan ochrony zmiennowilgotnych łąk trzęślicowych (6410) wymaga: zachowania zmiennowilgotnych i wilgotnych warunków siedliskowych, umożliwiające jednak przynajmniej okazjonalne (niekoniecznie coroczne) koszenie.

– Właściwy stan ochrony torfowisk wysokich (7110) wymaga: bagienne, naturalne warunki wodne. Poziom wody nie głębiej niż 10 cm ppt. Brak sieci rowów i kanałów melioracyjnych oraz innych elementów infrastruktury melioracyjnej odwadniających torfowisko bądź infrastruktura melioracyjna w wystarczającym stopniu „zneutralizowana” na skutek podjętych działań ochronnych (zasypywanie rowów, budowa przegród itp.).

– Właściwy stan ochrony torfowisk przejściowych i trzęsawisk (7140) wymaga: bagienne, naturalne warunki wodne. Poziom wody nie głębiej niż 10 cm ppt. Brak sieci rowów i kanałów melioracyjnych oraz innych elementów infrastruktury melioracyjnej odwadniających torfowisko bądź infrastruktura melioracyjna w wystarczającym stopniu „zneutralizowana” na skutek podjętych działań ochronnych (zasypywanie rowów, budowa przegród itp.).

– Właściwy stan ochrony borów i lasów bagiennych (91D0) wymaga: bagienne uwodnienie. Brak antropogenicznego odwadniania.

– Właściwy stan ochrony łągów wierzbowych, topolowych, olszowych i jesionowych (91E0) wymaga: uwodnienie (w tym, jeśli dotyczy, dynamika zalewów) normalne z punktu widzenia odpowiedniego podtypu (zbiorowiska roślinnego). Naturalny lub zrenaturalizowany charakter i reżim hydrolog. cieków, jeżeli sąsiadują z łągami.

– Właściwy stan ochrony łągowych lasów dębowo-wiązowo-jesionowych (91F0) wymaga: zalewy wodami rzecznyymi raz na kilka lat. W przypadku łągów poza zalewowymi dolinami rzecznyymi - naturalne wilgotne warunki wodne.

– Właściwy stan ochrony kumaka nizinnego wymaga: zachowania miejsc łągowych, w postaci (zależnie od specyfiki obszaru) stawów lub kompleksów drobnych zbiorników wodnych o naturalnym charakterze. Brak trendu zanikania drobnych oczek wodnych w krajobrazie.

– Właściwy stan ochrony głowacza białopłetwego wymaga, oprócz celu skonsolidowanego dla ryb: Mozaika mikrosiedlisk dna zawierająca kryjówki dla osobników dorosłych, potencjalne tarliska, miejsca odrostu narybku. Brak zarybień w obwodzie rybackim powodujących wzrost populacji gatunków gospodarczych zjadających głowacze.

Względna liczebność $>0,01$ os./m², obecne wszystkie kategorie wiekowe (ADULT, JUV, YOY) i $YOY+JUV>50\%$.

– Właściwy stan ochrony minoga strumieniowego wymaga, oprócz celu skonsolidowanego dla ryb: występowanie mozaiki mikrosiedlisk potencjalnych tarłowych (odc. piaszczysto-żwirowe) i potencjalnych miejsc odrostu larw (namuły). Względna liczebność $>0,05$ os./m², obecne wszystkie kategorie wiekowe spośród trzech (ADULT, JUV, YOY) lub brak JUV. Udział $>10\%$ w zespole ryb i minogów.

– Właściwy stan ochrony czerwończyka nieparka wymaga: naturalne warunki wodne siedliska łąkowego, lokalnie podmokłe i wilgotne, w tym jeśli dotyczy z zarośniętymi rowami z występowaniem szczawi, ale umożliwiającym koszeniem łąk.

– Właściwy stan ochrony modraszka nausitous wymaga: tradycyjne warunki wodne siedliska łąkowego, sprzyjające występowaniu krwiściągów.

– Właściwy stan ochrony trzepli zielonej wymaga: koryto cieku naturalne lub zrenaturyzowane (także spontaniczne), z dopuszczalnymi niewielkimi przekształceniami nie zmieniającymi istotnie charakteru przepływu i brzegów. W miejscach występowania >10 os./10 m.

– Właściwy stan ochrony skójki grubo skorupowej wymaga: koryto rzeki naturalne lub zrenaturyzowane. Naturalna struktura substratu dna. Azotany ≤ 2 mg/l NO₃-N. W miejscach występowania >10 os./1 mb cieku. Obecność wszystkich klas wielkości: <3 cm, 3-6 cm, >6 cm.

– Właściwy stan ochrony poczwarówki zwężonej wymaga: w miejscach występowania naturalne (bezwzględnie dominujące wilgotne lub mokre kl. II-III wg Killeena i Moorkensa) warunki wodne

Źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

Kras Staszowski PLH260023

Obszar Kras Staszowski został zatwierdzony, jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty, Decyzją Komisji z dnia 10 stycznia 2011 roku w sprawie przyjęcia na mocy Dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669) (2011/64/UE).

Kras Staszowski to obszar składający się z kilku fragmentów o różnym charakterze. Na wschód od Staszowa znajduje się kompleks leśny z licznymi lejkami i misami krasowymi. Wskutek gromadzenia się wody wytworzyły się tu różnego typu torfowiska. Po wielowiekowym wydobywaniu torfu na skalę przemysłową wykształciły się liczne jeziora o stosunkowo czystej wodzie z niewielką domieszką związków siarki. Podlegają obecnie wtórnej sukcesji. Zachodni fragment stanowi olbrzymi kompleks stawów rybnych wraz z rezerwatem przyrody- Dziki Staw. Stawy porozdzielane licznymi groblami są miejscem

o dużej bioróżnorodności. Część południowo wschodnia to głównie strumień bez nazwy oraz fragmenty lasów mieszanych z nielicznymi jeziorkami krasowymi. Dolina ciekupoprzecinanajest licznymi dopływami częściowo zmeliorowanymi. Jest to obszar występowania lasów liściastych, borów, w tym borów mieszanych oraz siedlisk wodno-błotnych powstałych w lejках krasowych. Obecność lejków krasowych i związana z nimi szata roślinna jest najcenniejszą wartością przyrodniczą tego regionu. Lejki są jednocześnie świetnym kalendarium historii szaty roślinnej panującej w okresie holocenijskim. Obszar obejmuje naturalne typy siedlisk oraz gatunki chronione i zagrożone w skali regionu i kraju. Stwierdzono występowanie aż 12 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, największy udział mają niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie oraz dobrze wykształcone grądy i łągi.

Północno – zachodnia część obszaru Kras Staszowski znajduje się na terenie miasta i gminy Staszów.

Dla obszaru Kras Staszowski PLH260023 plan zadań ochronnych nie został jeszcze opracowany.

Cel środowiskowy dla obszaru Kras Staszowski PLH260023

Celem środowiskowym jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony:

– Właściwy stan ochrony brzegów lub osuszanie den zbiorników wodnych ze zbiorowiskami z *Littorelletea*, *Isoëto-Nanojuncetea* (3130) wymaga: zachowanie reżimu zmian poziomu wód jezior/stawów.

– Właściwy stan ochrony twarowodnych oligo- i mezotroficznycyzbiorników z podwodnymi łąkami ramienic (3140) wymaga: zachowanie ilościowości i różnorodności podwodnych łąk ramienicowych. Optymalnie >4 gat. ramienic. Strefa fotyczna >15 m głęb. lub do dna jez. Występowanie ramienic >5 m głęb. lub do dna jeziora, pH stabilne, 7-8,5. Brak gatunków obcych z ewentualnym wyjątkiem dopuszczalnej moczarki kanadyjskiej. Brak gat. ekspansywnych jak rogatek sztywny, rdestnica grzebieniasta, glony nitkowate. Brak dominacji sinic. Wykluczenie presji dopływu ścieków, eutrofizacji, użytkowania wędkarskiego i in. użytkowania rekreacyjnego, fragmentacji strefy brzegowej, szuwarów i litoralu, która mogłaby pogarszać parametry wody lub stan roślinności ramienicowej.

– Właściwy stan ochrony starorzeczy i naturalnych eutroficznycyzbiorników wodnych (3150) wymaga: zaostrome parametry fizykochemiczne: przezroczystość (wid. krążka Secchiego) >2,5 m (w płytszych do dna), niezależnie od współczynnika Schindlera; pokrycie pleustofitów <25%, a w starorzeczach <50% pow. wody. Brak gatunków obcych i inwazyjnych z ewentualnym wyjątkiem dopuszczalnej moczarki kanadyjskiej, pH 6,5-7,9. Przewodnictwo <600 mikroS/cm. Brak zakwitów sinicowych. Wykluczenie presji dopływu

zanieczyszczeń ze zlewni i złych form gosp. rybackiej, naturalna strefa brzegowa i litoral. W przypadku starorzeczy: naturalna dynamika i reżim hydrologiczny rzeki; dające możliwości powstawania nowych starorzeczy i naturalnego okresowego kontaktu z wodami rzecznyymi starorzeczy istniejących.

– Właściwy stan ochrony naturalnych, dystroficznych zbiorników wodnych (3160) wymaga: naturalny stan hydrologii i roślinności powiązanych torfowisk; przewodnictwo <100 mikroS/cm; TDS <60 m/dm³; barwa wody: <50 mg Pt/dm³ (lub barwa wody brązowa, klarowna lub o niewielkiej mętności), pH 3-7. Brak sieci czynnych, sztucznych rowów odwadniających lub doprowadzających wody spoza torfowiska; plankton z dominacją gatunków miksotroficznych i ewentualnie sprężnic, z obecnością gatunków acydofilnych, bez zakwitów sinicowych ani dominacji sinic lub okrzemek; wykluczenie intensywnej gospodarki rybackiej, w szczególności nawożenia i wapnowania.

– Właściwy stan ochrony torfowisk wysokich (7110) wymaga: bagienne, naturalne warunki wodne. Poziom wody nie głębiej niż 10 cm ppt. Brak sieci rowów i kanałów melioracyjnych oraz innych elementów infrastruktury melioracyjnej odwadniających torfowisko bądź infrastruktura melioracyjna w wystarczającym stopniu „zneutralizowana” na skutek podjętych działań ochronnych (zasypywanie rowów, budowa przegród itp.).

– Właściwy stan ochrony torfowisk wysokich zdegradowanych lecz zdolnych do regeneracji (7110) wymaga: bagienne, naturalne warunki wodne. Poziom wody nie głębiej niż 20 cm ppt. Brak sieci rowów i kanałów melioracyjnych oraz innych elementów infrastruktury melioracyjnej odwadniających torfowisko bądź infrastruktura melioracyjna w wystarczającym stopniu „zneutralizowana” na skutek podjętych działań ochronnych (zasypywanie rowów, budowa przegród itp.).

– Właściwy stan ochrony torfowisk przejściowych i trzęsawisk (7140) wymaga: bagienne, naturalne warunki wodne. Poziom wody nie głębiej niż 10 cm ppt. Brak sieci rowów i kanałów melioracyjnych oraz innych elementów infrastruktury melioracyjnej odwadniających torfowisko bądź infrastruktura melioracyjna w wystarczającym stopniu „zneutralizowana” na skutek podjętych działań ochronnych (zasypywanie rowów, budowa przegród itp.).

– Właściwy stan ochrony borów i lasów bagiennych (91D0) wymaga: bagienne uwodnienie. Brak antropogenicznego odwadniania.

– Właściwy stan ochrony łągów wierzbowych, topolowych, olszowych i jesionowych (91E0) wymaga: uwodnienie (w tym, jeśli dotyczy, dynamika zalewów) normalne z punktu widzenia odpowiedniego podtypu (zbiorowiska roślinnego). Naturalny lub zrenaturalizowany charakter i reżim hydrolog. cieków, jeżeli sąsiadują z łągami.

– Właściwy stan ochrony traszki grzebieniastej wymaga: zachowania kompleksów drobnych zbiorników wodnych o naturalnym charakterze. Brak trendu zanikania drobnych oczek wodnych w krajobrazie.

Źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

Tarnobrzaska Dolina Wisły PLH180049

Obszar Tarnobrzaska Dolina Wisły został zatwierdzony, jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty, Decyzją Komisji z dnia 10 stycznia 2011 roku w sprawie przyjęcia na mocy Dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669) (2011/64/UE).

Obszar obejmuje dolinę Wisły ograniczoną do międzywala, na odcinku od ujścia Wisłoki - poniżej Połańca, do Sandomierza. Znaczne powierzchnie wydm nadwiślańskich są pokryte roślinnością inicjującą proces sukcesji. W dolinie rzeki występują dość duże starorzecza, z wykształconą roślinnością naturalną. Na lewym brzegu rzeki Wisły dominują kompleksy łąk, a na prawym znaczne połacie nie wyciętych jeszcze lub nie zdegradowanych lasów nadrzecznych i zarośli wierzbowych. Jest to też teren, gdzie w dużej ilości oprócz cennych siedlisk przyrodniczych występują także duże ilości ptaków, dla których teren ten jest swoistym korytarzem ekologicznym.

W kilku miejscach, na wzniesieniach kilkudziesięciometrowych występują skupiska olszy czarnej z kopytnikiem pospolitym w runie.

Obszar cechuje duża bioróżnorodność gatunków roślin i zwierząt oraz duża różnorodność siedlisk przyrodniczych, takich jak: naturalne starorzecza z roślinnością pływającą, zanurzoną oraz z zaroślową, dużą ilością gatunków ciekawych przyrodniczo, jak np. salwinia pływająca *Salvinia natans*, kotewka orzech wodny *Trapa natans* czy osoka aloesowata *Stratiotes aloides*; skupiska łągów nadrzecznych z dużą ilością rodzimych gatunków: topola biała *Populus alba* oraz topola czarna *Populus nigra*, często dużych rozmiarów; łąk kośnych; zarastających wydm nadwiślańskich.

Spośród siedlisk przyrodniczych, największe znaczenie mają tu : łągi nadrzeczne, łąki selernicowe oraz starorzecza.

Obszar ten jest bogaty w licznie występujące tu gatunki ryb i płazów, choć jest generalnie słabo poznany i wymaga dodatkowych badań i obserwacji zwłaszcza pod kątem ptaków, ryb i płazów oraz owadów. Także siedliska z racji rozpoczętej dopiero inwentaryzacji nie są do końca poznane.

Zachodni kraniec obszaru Tarnobrzaska Dolina Wisły, o powierzchni 1,5 ha, znajduje się w obrębie gminy Połaniec.

Dla obszaru Tarnobrzaska Dolina Wisły PLH180049 plan zadań ochronnych nie został jeszcze opracowany.

Cel środowiskowy dla obszaru Tarnobrzaska Dolina Wisły PLH180049

Celem środowiskowym jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony:

– Właściwy stan ochrony chronionych w obszarze gatunków ryb wymaga (wg najbardziej wymagającego gatunku): Ciągłość ekologiczna - brak sztucznych przegród wyższych niż 30 cm. EFI+ w klasie I lub II. Jakość hydromorfologiczna (średnia arytmetyczna ocen elementów: geometria koryta, substrat denny, charakterystyka przepływu, charakter i modyfikacja brzegów, mobilność koryta, ciągłość cieku wg PN-EN 14614) <2,5.

– Właściwy stan ochrony starorzeczy i naturalnych eutroficznych zbiorników wodnych (3150) wymaga: zastrzone parametry fizykochemiczne: przezroczystość (wid. krążka Secchiego) >2,5 m (w płytszych do dna), niezależnie od współczyn. Schindlera; pokrycie pleustofitów <25%, a w starorzeczach <50% pow. wody. Brak gatunków obcych i inwazyjnych z ewentualnym wyjątkiem dopuszczalnej moczarki kanadyjskiej. pH 6,5-7,9. Przewodnictwo <600 mikroS/cm. Brak zakwitów sinicowych.

Wykluczenie presji dopływu zanieczyszczeń ze zlewni i złych form gosp. rybackiej, naturalna strefa brzegowa i litoral. W przypadku starorzeczy: naturalna dynamika i reżim hydrologiczny rzeki; dające możliwości powstawania nowych starorzeczy i naturalnego okresowego kontaktu z wodami rzecznyymi starorzeczy istniejących.

– Właściwy stan ochrony zalewanych mulistych brzegów rzek (3270) wymaga: naturalne ukształtowanie koryta i brzegów rzek, z możliwością zachodzenia erozji brzegowej powyżej obszaru i w obszarze, możliwość rozwoju odsypisk i namulisk brzegowych i śródkorytowych, oraz naturalny reżim hydrologiczny, w tym naturalne występowanie stanów wezbraniowych i niżówkowych.

– Właściwy stan ochrony łąk selernicowych (6440) wymaga: reżim hydrologiczny z okresowymi wezbraniem powodującymi zalewanie łąk selernicowych.

– Właściwy stan ochrony łągów wierzbowych, topolowych, olszowych i jesionowych (91E0) wymaga: uwodnienie (w tym, jeśli dotyczy, dynamika zalewów) normalne z punktu widzenia odpowiedniego podtypu (zbiorowiska roślinnego). Naturalny lub zdenaturalizowany charakter i reżim hydrolog. cieków, jeżeli sąsiadują z łągami.

– Właściwy stan ochrony bobra wymaga: tolerowanie działań bobrów.

– Właściwy stan ochrony wydry wymaga: bogatej bazy żerowej, pośrednio zachowania lub odtworzenia naturalnego źródnicow. siedlisk ryb i płazów.

– Właściwy stan ochr. Bolenia wymaga, oprócz celu skonsolidowanego dla ryb: wzgl. liczebność >0,01 os./m², obecne wszystkie kat. wiekowe (ADULT, YUV, YOY).

– Właściwy stan ochrony czerwończyka nieparka wymaga: naturalne warunki wodne siedliska łąkowego, lokalnie podmokłe i wilgotne, w tym jeśli dotyczy z zarośniętymi rowami z występowaniem szczawi, ale umożliwiającym koszeniem łąk.

– Właściwy stan ochrony modraszka nausitous wymaga: tradycyjne warunki wodne siedliska łąkowego, sprzyjające występowaniu krwiściągów.

Źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

Położenie gmin należących do EZGOK na tle obszarów chronionych w sieci Natura 2000 przedstawiono na rys. 7.

Zespoły Przyrodniczo – Krajobrazowe

Na terenie gmin należących do EZGOK znajdują się dwa zespoły przyrodniczo – Krajobrazowe: „Golejów” i w Dobrowie (gm. Tuczępy).

Zespół Przyrodniczo – Krajobrazowy „Golejów”

Zespół Przyrodniczo – Krajobrazowy „Golejów” znajduje się na obrzeżach Staszowa. Utworzony został Rozporządzeniem nr 4/2003 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie uznania za zespoły przyrodniczo-krajobrazowe (Dz. Urz. Woj. Święt. z 2003 r. Nr 14, poz. 160). Obejmuje obszar o powierzchni 1,41 ha. Zespół stanowi starodrzew sosnowo – dębowy, który jest elementem dawnych naturalnych lasów. Znajdujące się tutaj dęby mają 140-150 lat i osiągają wysokość do 24 m.

Cel środowiskowy dla obszaru Zespołu Przyrodniczo – Krajobrazowego „Golejów”

Celem środowiskowym dla Zespołu Przyrodniczo – Krajobrazowego „Golejów” jest zachowanie obszaru porośniętego starodrzewem sosnowo – dębowym.

Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy we wsi Dobrów

Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy we wsi Dobrów utworzony został na powierzchni 19,79 ha, w oparciu o Rozporządzenie Nr 14/93 Wojewody Kieleckiego z dnia 30 grudnia 1993 r. w sprawie uznania za zespół przyrodniczo - krajobrazowy (Dz. Urz. Woj. Kieleckiego Nr 1, poz. 2 z dn. 03.02.1994 r.). Jest to obszar o dużej różnorodności gatunków drzew i krzewów przynależnych do flory rodzimej i obcej.

Cel środowiskowy dla obszaru Zespołu Przyrodniczo – Krajobrazowego w Dobrowie

Celem środowiskowym dla Zespołu Przyrodniczo – Krajobrazowego w Dobrowie jest zachowanie unikatowych zasobów genowych, zabezpieczenie materiału siewnego oraz zachowanie walorów krajobrazowych i dydaktycznych.

Lokalizacja zespołów przyrodniczo- krajobrazowych przedstawiona została na rys. 8.

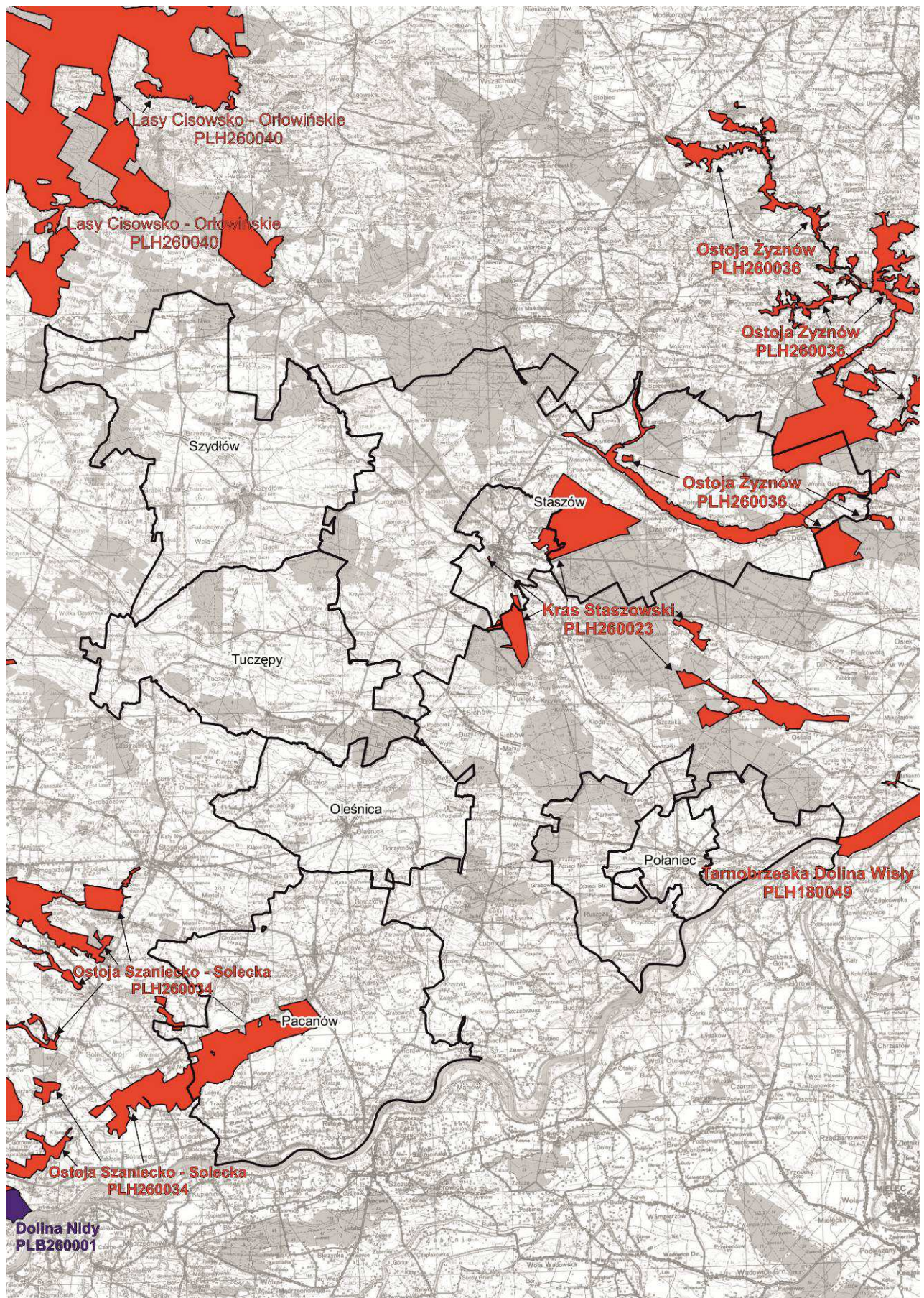
Pomniki przyrody

Na terenie gmin należących do EZGOK ochroną pomnikową objęto 27 tworów, są to pomniki przyrody ożywionej i nieożywionej. W gminach Oleśnica i Tuczępy brak jest pomników przyrody. Zniesiona została ochrona pomnika przyrody z drzewa gat. klon jawor ustanowionego pomnikiem przyrody na mocy zarządzenia Wojewody Tarnobrzieskiego Nr 34/88 z dnia 30 grudnia 1988 r. (Dz.U. Woj. Tbg Nr 1 poz. 2 z dn. 10,01,1989 r.) rosnącego na terenie nieruchomości o nr ewid. 1713/12, obręb ewid. Kurozwęki. Podstawą prawną jest Uchwała nr VII/67/2019 Rady Miejskiej w Staszowie z dnia 15 marca 2019 r. w sprawie zniesienia formy ochrony przyrody w postaci pomnika przyrody, która została ogłoszona 21.03.2019 r. w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego <http://edziennik.kielce.uw.gov.pl/#/legalact/2019/1373/>. Zniesienie formy ochrony przyrody nastąpiło ze względu na utratę jej wartości przyrodniczych i krajobrazowych.

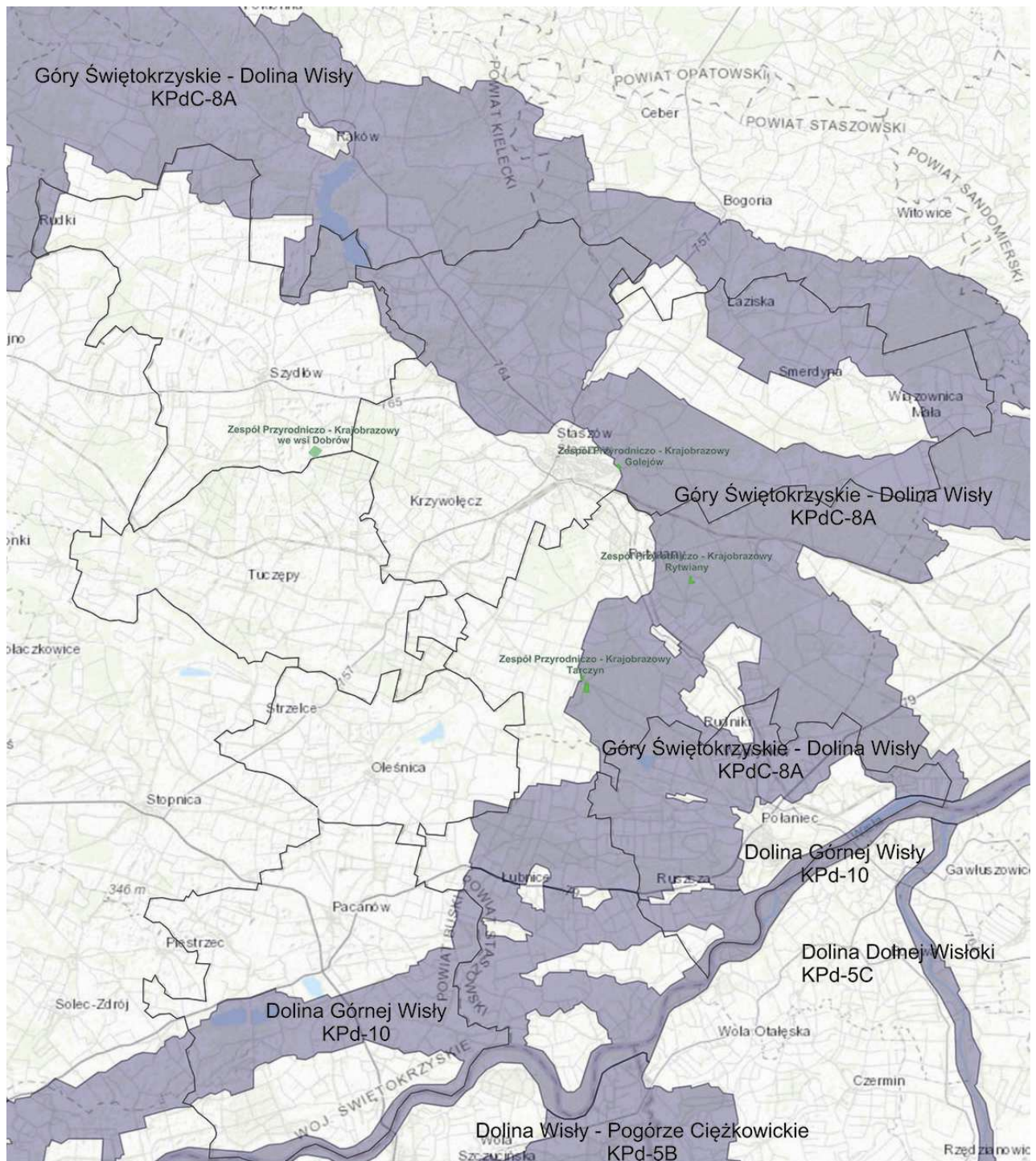
Cel środowiskowy dla pomników przyrody: Utrzymanie status quo.

Właściwy stan ochrony pomników przyrody polega na prowadzeniu nadzoru nad ich utrzymaniem oraz zabiegów pielęgnacyjnych lub konserwacyjnych pomników przyrody. Obok prawnej ochrony drzewa pomnikowe wymagają systematycznych i intensywnych zabiegów pielęgnacyjnych, mających przedłużyć ich życie.

Wykaz pomników przyrody przedstawiono w tabeli 45.

Rysunek 7 Lokalizacja obszarów Natura 2000 na tle gmin należących do EZGOK
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez GDOŚ

Rysunek 8 Przebieg korytarzy ekologicznych oraz lokalizacja Zespołów Przyrodniczo - Krajobrazowych
 Źródło: opracowanie własne zgodnie z danymi udostępnionymi przez GDOŚ i przez Zakład Badania Ssaków PAN

Tabela 45. Wykaz pomników przyrody znajdujących się na terenie gmin należących do EZGOK

L.p.	Miejscowość (Gmina)	Nazwa pomnika przyrody	Data ustanowienia	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Opis pomnika przyrody	Pierśnica [cm]	Wys. [m]	Nr działki	Opis lokalizacji
1.	Oblekoń (Pacanów)	dąb szypułkowy	2006-08-17	Rozporządzenie Nr 13/2006 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 26 lipca 2006 r. - Dz. Urz. Woj. Świętokrz. Nr 193, poz. 2198 z dn. 02.08.2006 r.	wiek ok. 150	119	26	240	na terenie placu Szkoły Podstawowej
2.	Wójcza (Pacanów)	dąb szypułkowy „Marek”	2014-07-24	Uchwała Nr LII/319/14 Rady Gminy Pacanów z dnia 10 czerwca 2014 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. woj. Święt. poz. 2083)	wiek ok. 250 lat	175	27	467/3	na działce stanowiącej własność Agencji Nieruchomości Rolnych o. w Rzeszowie
3.	Ruszcza (Połaniec)	dęby szypułkowe szt. 8	1954-10-28	1)Ogłoszenie Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej Nr 67 z dn.28.10.1954 r. Dz. Urz. WRN z dn. 15.09.1955 r.. nr 10. poz. 24-25 2)Rozporządzenie Nr 35/2007 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 12 grudnia 2007 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 239, poz. 3552, z dn.14.12.2007 r..	wiek ok. 200-300 lat	116-234	21-28	35, 36	w części gospodarczej dawnego folwarku przy trasie Połaniec - Kraków oraz w części parkowej
4.	Ruszcza (Połaniec)	dąb szypułkowy	1954-10-28	1)Ogłoszenie Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej Nr 69 z dn.28.10.1954 r. Dz. Urz. WRN z dn. 15.09.1955 r.. nr 10. poz. 24-25 2) Rozporządzenie Nr 35/2007 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 12 grudnia 2007 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 239, poz. 3552, z dn.14.12.2007 r.	wiek ok. 400 lat	277	25	35	na terenie parku podworskiego, na północny-wschód od dworu, nieopodal stawu
5.	Ruszcza (Połaniec)	dąb szypułkowy	1989-01-25	Zarządzenie Nr 34 Wojewody Tarnobrzieskiego z dnia 30 grudnia 1988r. w sprawie uznania tworów przyrody za pomniki przyrody. Dz. Urz. Woj. Tarnobrzieskiego Nr 1, poz. 2, z dn. 10.01.1989 r.	brak informacji	134	23	35	w parku podworskim przy jego zachodniej granicy
6.	Ruszcza (Połaniec)	dąb szypułkowy	1989-01-25	Zarządzenie Nr 34 Wojewody Tarnobrzieskiego z dnia 30 grudnia 1988r. w sprawie uznania tworów przyrody za pomniki przyrody. Dz. Urz. Woj. Tarnobrzieskiego Nr 1, poz. 2, z dn. 10.01.1989 r.	brak informacji	134	27	35	w parku podworskim na granicy gruntów ornych w pobliżu stawu
7.	Ruszcza (Połaniec)	grab pospolity	1989-01-25	Zarządzenie Nr 34 Wojewody Tarnobrzieskiego z dnia 30 grudnia 1988r. w sprawie uznania tworów przyrody za pomniki przyrody. Dz. Urz. Woj. Tarnobrzieskiego Nr 1, poz. 2, z dn. 10.01.1989 r.	brak informacji	142	26	35	przy zachodniej granicy parku podworskiego, w pobliżu stawu
8.	Ruszcza (Połaniec)	klon pospolity	1989-01-25	Zarządzenie Nr 34 Wojewody Tarnobrzieskiego z dnia 30 grudnia 1988r. w sprawie uznania tworów przyrody za pomniki przyrody. Dz. Urz. Woj. Tarnobrzieskiego Nr 1, poz. 2, z dn. 10.01.1989 r.	brak informacji	235	24	35	w parku podworskim przy północno-zachodnim brzegu stawu

L.p.	Miejscowość (Gmina)	Nazwa pomnika przyrody	Data ustanowienia	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Opis pomnika przyrody	Pierśnica [cm]	Wys. [m]	Nr działki	Opis lokalizacji
9	Kurozwęki (Staszów)	głaz	1991-06-28	Rozporządzenie Nr 6 Wojewody Tarnobrzeskiego z dnia 28 czerwca 1991 r. w sprawie uznania tworów przyrody za pomniki przyrody. Dz. Urz. Woj. Tarnobrzeskiego Nr 9, poz. 187	głaz narzutowy o nazwie „Diabelski kamień”, głaz o dł. 3,3 m i szer. 3,3 m	obwód 900	1,7	1716/1	na polanie wśród zadrzewień śródleśnych po zew. stronie muru ZOS „Caritas” naprzeciwko cmentarza
10	Wiśniowa (Staszów)	orzeczek czarny	1989-01-25	Zarządzenie Nr 34 Wojewody Tarnobrzeskiego z dnia 30 grudnia 1988 r. w sprawie uznania tworów przyrody za pomniki przyrody. Dz. Urz. Woj. Tarnobrzeskiego Nr 1, poz. 2, z dn. 10.01.1989 r.	brak informacji	137	29	592	w parku akt. w środkowej części parku podworskiego; gm.:na płd.-wsch. od budynku szkoły
11	Wiśniowa (Staszów)	dąb szypułkowy	1989-01-25	Zarządzenie Nr 34 Wojewody Tarnobrzeskiego z dnia 30 grudnia 1988 r. w sprawie uznania tworów przyrody za pomniki przyrody. Dz. Urz. Woj. Tarnobrzeskiego Nr 1, poz. 2, z dn. 10.01.1989 r.	brak informacji	145	23	592	akt. w południowo-zachodniej części, gm. w południowo – wschodniej części parku
12	Wiśniowa (Staszów)	2 klony pospolite	1989-01-25	Zarządzenie Nr 34 Wojewody Tarnobrzeskiego z dnia 30 grudnia 1988 r. w sprawie uznania tworów przyrody za pomniki przyrody. Dz. Urz. Woj. Tarnobrzeskiego Nr 1, poz. 2, z dn. 10.01.1989 r.	brak informacji	97, 97	27, 27	592	w płd.-wsch. części parku, obok dębu opisanego w wyżej wymienionym wierszu tabeli
13	Wiśniowa (Staszów)	lipa drobnolistna	1989-01-25	Zarządzenie Nr 34 Wojewody Tarnobrzeskiego z dnia 30 grudnia 1988 r. w sprawie uznania tworów przyrody za pomniki przyrody. Dz. Urz. Woj. Tarnobrzeskiego Nr 1, poz. 2, z dn. 10.01.1989 r.	brak informacji	204	20	138/3	na łące, 100 m na płn. od szosy i parku, na wprost zlewni mleka
14	Wiśniowa Poduchowne (Staszów)	klon pospolity	1989-01-25	Zarządzenie Nr 34 Wojewody Tarnobrzeskiego z dnia 30 grudnia 1988 r. w sprawie uznania tworów przyrody za pomniki przyrody. Dz. Urz. Woj. Tarnobrzeskiego Nr 1, poz. 2, z dn. 10.01.1989 r.	brak informacji	136	24	566	w płn. części otoczenia kościoła, przy furtce do plebanii
15	Kurozwęki (Staszów)	5 modrzewi europejskich	1989-01-25	Zarządzenie Nr 34 Wojewody Tarnobrzeskiego z dnia 30 grudnia 1988 r. w sprawie uznania tworów przyrody za pomniki przyrody. Dz. Urz. Woj. Tarnobrzeskiego Nr 1, poz. 2, z dn. 10.01.1989 r.	pięć modrzewi rosnących w półokręgu wokół kapliczki	76-99	25-28	1714	przy drodze dojazdowej do zamku, obok budynku dyrekcji

L.p.	Miejscowość (Gmina)	Nazwa pomnika przyrody	Data ustanowienia	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Opis pomnika przyrody	Pierśnica [cm]	Wys. [m]	Nr działki	Opis lokalizacji
16	Kurozwęki (Staszów)	klon pospolity	1989-01-25	Zarządzenie Nr 34 Wojewody Tarnobrzskiego z dnia 30 grudnia 1988 r. w sprawie uznania tworów przyrody za pomniki przyrody. Dz. Urz. Woj. Tarnobrzskiego Nr 1, poz. 2, z dn. 10.01.1989 r.	brak informacji	102	32	1715/2	w pasie zadrzewień nadrzecznych, ok. 50 m na wsch. od zabudowań gospodarczych
17	Staszów (Staszów)	dąb szypułkowy	1997-03-20	Rozporządzenie Nr 2 Wojewody Tarnobrzskiego z dnia 4 marca 1997 r. w sprawie uznania tworów przyrody za pomniki przyrody. Dz. Urz. Woj. Tarnobrzskiego Nr 5, poz. 41, z dn. 05.03.1997 r.	brak informacji	161	23	1911/2	w centralnej części parku, 50 m na pd.-wsch. od kawiarni
18	Poddebówiec (Staszów)	buk zwyczajny „Czyż”	2019-02-20	Uchwała nr VI/54/2019 Rady Miejskiej w Staszowie z dnia 20 lutego 2019 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Gminy Staszów, która została ogłoszona 27.02.2019 r. w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego http://edziennik.kielce.uw.gov.pl/#/legalact/2019/993/	brak informacji	301	130	219	
19	Wola Osowa (Staszów)	dąb szypułkowy „Zięba”	2019-02-20	Uchwała nr VI/54/2019 Rady Miejskiej w Staszowie z dnia 20 lutego 2019 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Gminy Staszów, która została ogłoszona 27.02.2019 r. w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego http://edziennik.kielce.uw.gov.pl/#/legalact/2019/993/	brak informacji	343	130	757	
20	Poddebówiec (Staszów)	dąb szypułkowy „Orzeł”	2019-02-20	Uchwała nr VI/54/2019 Rady Miejskiej w Staszowie z dnia 20 lutego 2019 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Gminy Staszów, która została ogłoszona 27.02.2019 r. w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego http://edziennik.kielce.uw.gov.pl/#/legalact/2019/993/	brak informacji	346	130	253	
21	Poddebówiec (Staszów)	dąb szypułkowy „Dudek”	2019-02-20	Uchwała nr VI/54/2019 Rady Miejskiej w Staszowie z dnia 20 lutego 2019 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Gminy Staszów, która została ogłoszona 27.02.2019 r. w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego http://edziennik.kielce.uw.gov.pl/#/legalact/2019/993/	brak informacji	364	130	254	
22	Wola Osowa (Staszów)	dąb szypułkowy „Głuszc”	2019-02-20	Uchwała nr VI/54/2019 Rady Miejskiej w Staszowie z dnia 20 lutego 2019 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Gminy Staszów, która została ogłoszona 27.02.2019 r. w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego http://edziennik.kielce.uw.gov.pl/#/legalact/2019/993/	brak informacji	325	130	753	
23	Poddebówiec (Staszów)	dąb szypułkowy „Puszczyk”	2019-02-20	Uchwała nr VI/54/2019 Rady Miejskiej w Staszowie z dnia 20 lutego 2019 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Gminy Staszów, która została ogłoszona 27.02.2019 r. w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego http://edziennik.kielce.uw.gov.pl/#/legalact/2019/993/	brak informacji	365	130	245	

L.p.	Miejscowość (Gmina)	Nazwa pomnika przyrody	Data ustanowienia	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Opis pomnika przyrody	Pierśnica [cm]	Wys. [m]	Nr działki	Opis lokalizacji
24	Szydłów (Szydłów)	odsłonięcie geologiczne	1987-10-02	1). Zarządzenie Nr 23/87 Wojewody Kieleckiego z dn. 2.10.1987 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody Dz. Urz. Woj. Kieleckiego Nr 19. poz. 223 z dnia 02.10.1987 r. 2). Rozporządzenie Nr 7/94 Wojewody Kieleckiego z dn. 4.08.1994 r. zmieniające zarządzenie w sprawie uznania za pomniki przyrody Dz. Urz. Woj. Kieleckiego Nr 8, poz. 55 z dn. 30.08.1994 r.	wyrobisko o charakterze stokowym, nieczynne, w profilu wyrobiska odsłaniają się typowe dla sarmatu (trzeciorzęd - miocen) wapienie organodendrytycz. (kalkiityty)	długość 100 m, szerokość 20 m	10 – 20	365	od południowej strony kościoła pw. Wszystkich Świętych, pomiędzy strumykiem a drogą prowadzącą z Szydłowa do Woli Żyznej
25	Kotuszów (Szydłów)	odsłonięcie geologiczne	1987-10-02	1). Zarządzenie Nr 23/87 Wojewody Kieleckiego z dn. 2.10.1987 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody Dz. Urz. Woj. Kieleckiego Nr 19. poz. 223 z dnia 02.10.1987 r. 2). Rozporządzenie Nr 7/94 Wojewody Kieleckiego z dn. 4.08.1994 r. zmieniające zarządzenie w sprawie uznania za pomniki przyrody Dz. Urz. Woj. Kieleckiego Nr 8, poz. 55 z dn. 30.08.1994 r.	odsłonięcie geologiczne w skarpie przydrożnej odsłaniają się tutaj szaro brąz., oliwkowo brąz. silnie zdiagenezowane iłowce i mułowce z wkładkami zielonkawych drobnoziarnistych piaskowców	długość ok. 30 m	3-4 m	708	skarpa po zachodniej stronie drogi w Kotuszowie, przy wyjeździe ze wsi w kierunku Kurozwęk
26	Grabki Duże (Szydłów)	cis pospolity	1952-12-02	Orzeczenie Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej Nr 11 z dn.02.12.1952 r. Dz. Urz. z dn. 25.02.1954 r Nr 1. poz. 1	wiek ok. 200 lat	obwód 119	8	1/12	na terenie dworskiego parku
27	Kotuszów (Szydłów)	dąb szypułkowy	1994-02-18	Rozporządzenie Wojewody Kieleckiego Nr 13/93 z 30.12.1993 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody Dz. Urz. Woj. Kieleckiego Nr 1.poz.1 z dn. 03.02.1994 r.	brak informacji	220	23	7142	w parku podworskim w Kotuszowie 100 m na północ od budynku dworskiego

Źródło: Centralny rejestr form ochrony przyrody

➤ **Obszary, których ochrona wynika z ustawy o planowaniu przestrzennym**

○ **Korytarze ekologiczne**

Korytarze ekologiczne definiowane są jako obszary umożliwiające migrację roślin, zwierząt lub grzybów. Utrzymanie powiązań ekologicznych pomiędzy ekosystemami, czyli korytarzy ekologicznych, jest istotne, bowiem jest jednym z warunków zachowania równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, jednego z aspektów realizacji zrównoważonego rozwoju.

W związku z tym podstawowym zadaniem planowania przestrzennego jest wyznaczanie i ochrona korytarzy ekologicznych w planach zagospodarowania przestrzennego poprzez określanie ograniczeń w ich zagospodarowaniu i użytkowaniu, wskazywaniu miejsc i sposobów przejść przez istniejące bariery ekologiczne, unikanie tworzenia nowych barier.

W roku 2011 opracowany został „Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce”, w którym przedstawiono mapę korytarzy istotnych dla populacji dużych ssaków leśnych oraz spójności siedlisk leśnych i wodno-błotnych w skali krajowej i kontynentalnej.

W „Projekcie korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce” przedstawiono mapę korytarzy istotnych dla populacji dużych ssaków leśnych oraz spójności siedlisk leśnych i wodno-błotnych w skali krajowej i kontynentalnej. Północno – zachodnia i północna część gminy Połaniec, północno – zachodnia część oraz fragmenty południowe i północno – wschodnie gminy Staszów, niewielki południowo – wschodni fragment gminy Oleśnica oraz małe północno – wschodnie fragmenty gminy Szydłów znajdują się w obrębie korytarza ekologicznego KPdC-8a Góry Świętokrzyskie – Dolina Wisły. Środkowa i południowa część gminy Pacanów oraz południowo – zachodnia i południowa część gminy Połaniec położone są w obrębie korytarza ekologicznego KPd-10 Dolina Górnej Wisły.

Przebieg korytarzy ekologicznych w obrębie gmin należących do EZGOK przedstawiono na rysunku 8.

○ **ECONET-PL**

Krajowa Sieć Ekologiczna ECONET – PL nie posiada umocowania prawnego, ale jest pewną wytyczną polityki przestrzennej, wprowadzono ją do dokumentów planistycznych rangi krajowej (KPZK 2030). Sieć ECONET-PL tworzą przede wszystkim obszary węzłowe o znaczeniu międzynarodowym lub krajowym, połączone między sobą korytarzami ekologicznymi. W zasięgu węzła o znaczeniu międzynarodowym znajduje się południowa części gminy Pacanów (32M – Buski). Korytarzem ekologicznym o znaczeniu międzynarodowym jest dolina Wisły, w jego zasięgu znajdują się południowe części gmin: Pacanów i Połaniec. Jest to korytarz ekologiczny 28m – Tarnobrzegi Wisły.

Rolę regionalnych korytarzy ekologicznych pełnią doliny rzek: Czarna Staszowska, Kanał – Strumień i Wschodnia.

- **Lokalne węzły i korytarze ekologiczne**

Podstawą prawidłowego funkcjonowania systemu ekologicznego gmin jest drożność przestrzenna oraz niezakłócone powiązanie go z terenami otwartymi poza granicami gmin. Pozwala to na swobodną, międzystrefową wymianę ekologiczną oraz gwarantuje ochronę różnorodności siedliskowej i gatunkowej, ochronę ekosystemów (wodnych, rzecznych, łąkowych, leśnych i innych). Z tego względu, na etapie sporządzania Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego poszczególnych gmin, wyznacza się tereny, stanowiące planistyczną formę ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu. Kluczowym elementem są: doliny rzeczne, wody otwarte oraz kompleksy leśne, pełniące funkcje ekologiczne (lokalnych węzłów i korytarzy ekologicznych).

W celu zabezpieczenia przed degradacją ekosystemów naturalnych, decyzją samorządów lokalnych ochronie poddaje się tereny wchodzące w skład systemu biologicznego gmin należących do EZGOK. W SUIKZP wskazane są działania, które należy podjąć w celu ochrony terenów o dominującej funkcji ekologicznej.

- **Tereny zielone**

Bardzo ważną funkcję przyrodniczą, szczególnie w obrębie miast, pełnią tereny zieleni. Tereny zieleni to przede wszystkim parki, ale również zieleńce, skwery, cmentarze, zieleń przydrożna. Tereny zielone korzystnie wpływają na mikroklimat w ich otoczeniu, podnoszą również walory estetyczne.

Na omawianym terenie Gminy każdego roku realizowały zadania polegające na bieżącym utrzymaniu istniejącej zieleni m.in. poprzez nasadzenia drzew, krzewów, kwiatów, oczyszczanie, nawożenie trawników, ich regularne koszenie i odchwaszczanie, pielęgnacyjne cięcia drzew.

W ramach projektu „Kompleksowe zagospodarowanie obszarów zielonych na terenie miasta Staszów” zagospodarowano 12,56 ha powierzchni całkowitej, w tym kwietne łąki, posadzono 625 drzew i 40 000 krzewów. Zagospodarowano również tereny zieleni miejskiej przy ul. Jana Pawła II i ul. Spokojnej w Staszowie”

Na terenie Staszowa podjęto inicjatywę „Zielone przystanki na terenie miasta Staszowa”.

Zrealizowano również program „Zagospodarowanie terenów zielonych w miejscowości Dobra, Wiśniowa i Kurozwęki”.

- **Ochrona wynikająca z ustawy o ochronie zabytków**

Na terenie gmin należących do EZGOK zachowały się zabytki kultury i architektury oraz o wysokich walorach historycznych i architektonicznych, które zostały wpisane do

krajowego rejestru zabytków i objęte ścisłą ochroną konserwatorską. Do rejestru zabytków wpisane zostały następujące obiekty:

Tabela 46 Wykaz obiektów w wpisanych do rejestru zabytków

Miejscowość	Obiekt	Nr rejestru
Gmina Oleśnica		
Oleśnica	kościół par. pw. Wniebowzięcia NMP, pocz. XV, 1866, 1888-95	A.855 z 27.08.1971
Oleśnica	cmentarz par., XIX	A.856 z 22.06.1992
Gmina Pacanów		
Pacanów	kościół par. pw. św. Marcina, 2 poł. XIII, XVII, 1906	781 z 8.02.1958 oraz 147 z 23.06.1967
Pacanów	kościół par. pw. św. Marcina, 2 poł. XIII, XVII, 1906	781 z 8.02.1958 oraz 147 z 23.06.1967
Słupia Pacanowska	spichrz dworski, poł. XIX	A.64 z 8.02.1958 i z 11.02.1967
Zborówek	kościół par. pw. św. Idziego Opata, prezbiterium drewn., 1459, nawa mur. 1906-08	A.65 z 15.01.1957 i z 21.02.1966
Zborówek	cmentarz par.	A.66 z 5.08.1992
Gmina Połaniec		
Połaniec	kościół par. pw. św. Marcina, 2 poł. XIX, z kaplicą MB Różańcowej, XVIII	A.861/1-2 z 15.03.1975 i z 16.06.1977
Połaniec	cmentarz par. (najstarsza część)	A.862 z 8.06.1992
Ruszcza	zespół dworski, XVIII-XX, w skład którego wchodzi: - dwór - spichrz - 4 obory - park	A.863 z 20.12.1957 i z 18.01.1984
Gmina Staszów		
Koniemłoty	d. zespół klasztorny benedyktynów świętokrzyskich, k. XV, 1637-49, XVIII, w skład którego wchodzi: - kościół, ob. par. pw. Wniebowzięcia NMP - klasztor, ob. Plebania - ogrodzenie cmentarza kościelnego, XVIII	A.876/1-3 z 25.01.1957, z 8.02.1958, z 15.04.1967 i z 14.06.1977
Koniemłoty	cmentarz par.	A.875 z 18.10.1989
Kurozwęki	kościół cmentarny, fil. pw. św. Rocha, XVIII, 1919	A.877/1-2 z 8.02.1958, z 28.10.1971 i z 14.06.1977
Kurozwęki	ogrodzenie cmentarza z bramką	j.w
Kurozwęki	zespół klasztorny kanoników regularnych, k. XV -XVII, XIX, w skład którego wchodzi: - kościół par. pw. Wniebowzięcia NMP - klasztor, ob. zakład „Caritas” - ogrodzenie cmentarza kościelnego z dwoma bramkami	A.875/1-5 z 16.10.1956, z 15.04.1967 i z 14.06.1977
Kurozwęki	cmentarz par., ul. Kościelna	A.879 z 18.10.1989
Kurozwęki	zespół pałacowy, w skład którego wchodzi: - zamek, 2 poł. XIV/XV, XVII, przebudowa na pałac, 2 poł. XVIII - pawilon wsch., 1770-pawilon zach., 1770, po 1980- budynek administracji, 1 poł. XIX - brama wjazdowa, 1770 - park, XVIII, 1811-20, 1859-73 - spichlerz, pocz. XIX - oficyna mieszkalno-gospodarcza, pocz. XIX	A.880/1-7 z 7.10.1946, z 20.12.1957, z 8.02.1958, z 15.04.1967 i z 14.06.1977 A.880/8 z 27.11.2015
Sielec	zbór kalwiński, ob. kaplica rzym.-kat., XVII, XVIII	A.881/1-2 z 16.10.1956, z 29.01.1958, z 15.04.1967, z 6.07.1977, z 27.07.1982 i z 18.10.1989

Sielec	d. cmentarz ewangelicki, XVII, XVIII	j.w.
Staszów	układ urbanistyczny	A.882 z 10.06.1985
Staszów	zespół kościoła par., w skład którego wchodzi: - kościół pw. św. Bartłomieja, 1 poł. XV, XVII-XIX - dzwonnica -brama, 1825 - ogrodzenie, mur. , 1825 - plebania, 1825 - cmentarz przy kościele (nieczynny)	A.883/1-4 z 28.12.1932, z 15.04.1967 i z 6.07.1977 A.885 z 18.10.1989
Staszów	cmentarz par. (część najstarsza), ul. Cmentarna, XIX	A.884 z 18.10.1989
Staszów	teren d. cmentarza żydowskiego „starego”, ul. Piłsudskiego, k. XVIII	A.941 z 31.05.2019
Staszów	Rynek, jako dzielnica Staromiejska	A.887 z 12.09.1947
Staszów	ratusz z kramami, XVIII	A.886 z 15.04.1967 i z 6.07.1977
Staszów	park miejski, 1886	714 z 20.12.1957 oraz A.888 z 5.08.1991
Staszów	dworek miejski, ul. Wschodnia 5, XIX	A.889 z 24.04.1997
Wiązownica-Kolonia	kościół par. pw. św. Michała Archanioła, 1844, 1916	A.890 z 19.10.1999
Wiązownica-Kolonia	cmentarz par., 1915	A.891 z 19.10.1989
Wiązownica-Kolonia	zespół pałacowy „Dzięki”, 2 poł. XIX, w skład którego wchodzi: - pałac (willa) - teren d. ogrodu - park	A.892 z 12.03.1984 A.892 z 26.08.2020 718 z 20.12.1971
Wiązownica Mała	cmentarz par. „stary” (nieczynny), XIX/XX	A.893 z 19.10.1989
Wiśniowa	kościół par. pw. Przemienienia Pańskiego, 1680-1681	A.895 z 26.01.1957, z 15.04.1967 i z 30.07.1982
Wiśniowa	cmentarz par. (część stara), 1 poł. XIX	A.896 z 18.10.1989
Wiśniowa	zespół pałacowy, w skład którego wchodzi: - pałac, k. XVIII, XIX - park z otoczeniem, XVIII-XIX - altana w ogrodzeniu, poł. XIX	A.894/1-4 z 20.12.1957, z 28.01.1959, z 15.04.1967 i z 15.04.1985
Wola Osowa –Batogi	Miejsce Pamięci Narodowej (pomnik na miejscu gajówki),1943	A-5/1-2 z 18.08.2004
Gmina Szydłów		
Grabki Duże-	zespół pałacowy, 2 poł. XVIII, w skład którego wchodzi: - pałac - 2 pawilony - baszta - oficyna - park (pozostałości)	5 z 13.07.1946 oraz 105 z 19.02.1966
Kotuszów	Kościół par. pw. św. Jakuba Starszego	A.901 z 8.02.1958 i z 15.04.1967
Potok	kościół par. pw. Wniebowzięcia NMP	A.902 z 4.01.1957 i z 15.04.1967
Potok	cmentarz „stary”, nieczynny, 2 poł. XIX	A-7 z 23.06.2006
Szydłów	układ urbanistyczny	A.903 z 13.01.1947 i z 28.10.1971
Szydłów	zespół kościoła parafialnego, w skład którego wchodzi: - kościół, pw. św. Władysława, XIV-XVII, 1945-48 - dzwonnica (d. baszta miejska), (XIV), XVII,1948 - brama na cmentarz kościelny, XVIII, 1948	A.903/1-3 z 14.01.1957, z 8.02.1958 i z 15.04.1967
Szydłów	kościół fil. pw. Wszystkich Świętych, XV	A.905 z 14.01.1957 i z 15.04.1967
Szydłów	ruiny kościoła szpitalnego Świętego Ducha, 1650-53	A.906/1-2 z 12.04.1957, z 8.02.1958 i z 15.04.1967
Szydłów	ruiny szpitala, 1640	j.w.

Szydłów	synagoga, ob. dom kultury, pocz. XVI, XX	A.907 z 12.04.1957 i z 15.04.1967
Szydłów	zespół zamkowy, 2 poł. XIV-XVII - „Sala Rycerska”(trwała ruina), XIV, 1946 - „skarbczyk”, 1528, 1960 - budynek bramny, ob. przedszkole, pocz. XVII - mury obronne	A.908/1-4 z 12.04.1957, z 29.06.1959 i z 15.04.1967
Szydłów	mury miejskie, 2 poł. XIV	A.909/1-3 z 21.06.1932 i z 16.09.1972
Szydłów	brama Krakowska, ul. Kazimierza Wielkiego	j.w.
Szydłów	relikty bramy przy ul. Staszowskiej	j.w.
Szydłów	zagroda, ul. Krakowska 11 (d.16), w skład której wchodzi: - chałupa - budynek inwentarski (stajnia, obora, chlew)	A.910/1-2z 3.11.1976
Gmina Tuczępy		
Kargów	cmentarz par.	A.77 z 25.06.1992
Nieciesławice	pozostałości parku dworskiego, XIX	A.78 z 8.02.1958
Tuczępy	kościół par. pw. św. Jana Chrzciciela, 1666-77	A.79 z 15.01.1957 i z 23.06.1967

Źródło: Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków - stan na 31 stycznia 2021 r.

Na terenie gmin należących do EZGOK znajdują się również zabytki objęte pośrednią ochroną konserwatorską, które zostały ujęte w ewidencji zabytków. Są to: kapliczki przydrożne, stare drewniane domy, cmentarze wojenne, stanowiska archeologiczne, kurhany.

W odniesieniu do obiektów zabytkowych obowiązują zasady ich ochrony, w tym ograniczenia w zagospodarowaniu, wynikające z ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. 2021 poz. 710 z późn. zm.).

Tabela 47. Analiza SWOT, obszar interwencji – zasoby przyrodnicze

Mocne strony (czynniki wewnętrzne)	Słabe strony (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> • duży udział procentowy powierzchni obszarów chronionych • występowanie obszarów o wysokich walorach krajobrazowych • duża powierzchnia terenów leśnych w gminach Staszów, Tuczępy, Szydłów i Połaniec • zidentyfikowana chroniona fauna i flora 	<ul style="list-style-type: none"> • brak planów ochrony dla istniejących obszarów prawnie chronionych • niedbałość niektórych mieszkańców o chronione obszary • niewystarczająco rozwinięta infrastruktura turystyczna kanalizująca ruch turystyczny • ograniczone fundusze na działania związane z ochroną przyrody
Szanse (czynniki zewnętrzne)	Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> • możliwość rozwoju turystyki ze względu na zasoby roślinne i zwierzęce, • możliwość promocji regionu 	<ul style="list-style-type: none"> • duże zagrożenie pożarami lasów, • szkody wyrządzone przez zwierzęta łowne (dziki) oraz chronione (bobry, łosie)

Źródło opracowanie własne

Tabela 48. Cele rekomendowane w Wytycznych MŚ w kontekście potrzeb wynikających z oceny stanu w obszarze interwencji – zasoby przyrodnicze – Ocena

Rekomendowany cel:	Zasadność realizacji celu wynikająca z oceny stanu TAK/NIE
Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów, w tym m.in.:	
• Przywrócenie/ utrzymanie właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków fauny i flory w ramach sieci Natura 2000	TAK
• Ochrona form ochrony przyrody i innych obszarów cennych przyrodniczo	TAK
• Trwale zrównoważona gospodarka leśna	TAK
• Ochrona gatunkowa	TAK
• Stworzenie warunków ochrony korytarzy ekologicznych i przeciwdziałanie fragmentacji przestrzeni przyrodniczej	TAK
• Utrzymanie i odtwarzanie ekosystemów i ich funkcji	TAK
• Ochrona krajobrazu	TAK
• Tworzenie zielonej infrastruktury	TAK

Źródło opracowanie własne

6.10 ZAGROŻENIE POWAŻNYMI AWARIAMI

Charakterystyka obszaru przyszłej interwencji

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 roku - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2021 poz. 1973, z późn. zm.) poważna awaria to zdarzenie, w szczególności emisja, pożar lub eksplozja, powstałe podczas procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi oraz środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem. Również zgodnie z ww. ustawą przez poważną awarię przemysłową rozumie się poważną awarię w zakładzie.

Poważne awarie przemysłowe należą do trudno przewidywalnych zagrożeń środowiska, dlatego możliwości przeciwdziałania im są ograniczone. Zdarzenia te charakteryzują się specyficznymi cechami takimi jak niepewność ich wystąpienia, złożoność przyczyn, różnorodność bezpośrednich skutków oraz indywidualnym, неповtarzalnym przebiegiem.

Na terenie Gmin należących do EZGOK znajduje się zakład dużego ryzyka wystąpienia awarii przemysłowej (ZDR) – Grupa Azoty Kopalnie i Zakłady Chemiczne Siarki „Siarkopol” S.A. w Grzybowie, Zakład Produkcji Chemicznej w Dobrowie, 28-200 Staszów oraz zakład o zwiększonym ryzyku (ZZR) – ENEA Elektrownia Połaniec S.A., Zawada 26, 28-230 Połaniec.

Za bieżący nadzór nad ZDR i ZZR oraz aktualizację rejestru tych zakładów odpowiada Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska oraz Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej.

Poważna awaria może wystąpić również podczas transportu materiałów niebezpiecznych: w wyniku kolizji drogowej lub kolejowej, a także rozszczelnienia cystern kolejowych lub autocystern. Trasy do przewozu materiałów niebezpiecznych powinny być uzgadniane na bieżąco z Policją oraz administratorami dróg. Ważną rolę spełnia bieżąca informacja o ryzyku wystąpienia zagrożenia, a także edukacja społeczeństwa w zakresie właściwych zachowań w przypadku wystąpienia kolizji transportowej, która z kolei skutkuje przedostaniem się materiałów niebezpiecznych do środowiska.

Na terenie objętym opracowaniem niekontrolowane uwolnienie środków chemicznych może powstać w czasie transportu drogowego wzdłuż odcinków dróg: 73, 757, 764 i 765 (wg danych z KW PSP).

Zagrożenie pożarowe stwarza także obecność gazociągu przesyłowego wysokiego ciśnienia.

Tabela 49. Analiza SWOT, obszar interwencji – zagrożenia poważnymi awariami

Mocne strony (czynniki wewnętrzne)	Słabe strony (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> niewielka liczba zdarzeń o charakterze poważnych awarii wysoka efektywność podejmowanych czynności kontrolnych (skuteczność w egzekwowaniu obowiązków) dobrze przygotowanie służb kontrolnych i interwencyjnych (PIOŚ, PIP, PSP) 	<ul style="list-style-type: none"> obecność na terenie gmin ZDR i ZZR zwiększone ryzyko wystąpienia poważnej awarii w wyniku rozwoju transportu drogowego
Szanse (czynniki zewnętrzne)	Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> prowadzenie logistyki transportowej w przewozie towarów niebezpiecznych wzmocnienie współpracy jednostek odpowiedzialnych za bezpieczeństwo ludzi i środowiska wystarczający stan prawny do określenia i wdrożenia systemu zarządzania bezpieczeństwem praktycznie w każdym zakładzie 	<ul style="list-style-type: none"> rozwijająca się sieć komunikacyjna, duży ruch transportowy niewłaściwie przygotowana sieć dróg na wypadek awarii podczas przewożenia materiałów niebezpiecznych oraz brak miejsc postoju dla samochodów przewożących materiały niebezpieczne zmiany klimatyczne zwiększające częstotliwość ekstremalnych zjawisk pogodowych

Źródło opracowanie własne

Ocena potrzeby realizacji celów rekomendowanych w Wytocznych MŚ

Tabela 50. Cele rekomendowane w Wytocznych MŚ w kontekście potrzeb wynikających z oceny stanu w obszarze interwencji zagrożenie poważnymi awariami – Ocena

Rekomendowany cel	Zasadność realizacji celu wynikająca z oceny stanu TAK/NIE
<ul style="list-style-type: none"> Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń 	TAK
<ul style="list-style-type: none"> Przeciwdziałanie awariom instalacji przemysłowych 	TAK

<ul style="list-style-type: none"> Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii dla ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego, działalności gospodarczej 	TAK
--	-----

Źródło opracowanie własne

6.11 ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU I NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA

Europejskie Centrum Klimatu i Środowiska w „Strategii adaptacji do zmian klimatu” wskazuje, że wszystkie prognozy klimatyczne koncentrują się wokół zagadnień związanych ze zmianami atmosferycznymi.

Wskutek ocieplania się klimatu może nastąpić wzrost częstości występowania groźnych zjawisk pogodowych takich jak: fale upałów lub zimna, intensywne opady, burze, susza, podnoszenie się poziomu rzek. Będą one miały wpływ na różne sektory i obszary funkcjonowania Gmin takie jak: rolnictwo, leśnictwo, zasoby i gospodarka wodna, bioróżnorodność, energetyka, budownictwo, gospodarka przestrzenna.

Nadzwyczajne zagrożenia wywołane zmianami klimatycznymi z jakimi należy się liczyć na omawianym terenie to: powódzie i podtopienia, susza, huraganowe wiatry, nawalne deszcze, gradobicia, w porze zimowej gołoledź i szadź i okiść, występowanie ruchów masowych (osuwiska).

Osuwiska zostały opisane w rozdz. 6.7. Na zminimalizowanie strat materialnych wywołanych ruchami masowymi pozwoli wprowadzenie w mpzp zakazu zabudowy na terenach narażonych na osuwanie.

Ograniczenia zagospodarowania terenów dotyczą również terenów zagrożonych powodzią. Zgodnie z ustawą Prawo wodne z dnia 20 lipca 2017 r. (Dz.U. 2021 poz. 2233, z późn. zm.) projekty m.in. studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz planów miejscowych (MPZP) wymagają uzgodnienia z Wodami Polskimi w zakresie dotyczącym zabudowy i zagospodarowania terenu położonego na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią. Uzgodnienie będzie dokonywane w formie decyzji. W tej decyzji organ będzie określał wymagania lub warunki dla planowanej zabudowy i planowanego zagospodarowania terenów położonych na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią.

Tabela 51. Analiza SWOT, obszar interwencji – adaptacja do zmian klimatu i nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Mocne strony (czynniki wewnętrzne)	Słabe strony (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> duża świadomość mieszkańców na temat skutków efektu cieplarnianego rozwój przedsiębiorczości opartej na nowoczesnych technologiach dobrze przygotowanie służb kontrolnych i interwencyjnych (PIOŚ, PIP, PSP) 	<ul style="list-style-type: none"> niewystarczająca ilość środków finansowych na wykonanie potrzebnych prac zbyt niski udział energii odnawialnej różnice interesów między ochroną środowiska a rozwojem społeczno- gospodarczym gminy
Szanse (czynniki zewnętrzne)	Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> możliwość korzystania z funduszy unijnych przy 	<ul style="list-style-type: none"> wzrost częstości i intensywności ekstremalnych

<ul style="list-style-type: none"> realizacji szerokiej gamy przedsięwzięć rosnące zainteresowanie mieszkańców odnawialnymi źródłami energii 	<ul style="list-style-type: none"> stanów pogodowych wzrost zapotrzebowania na wodę do nawodnień w okresach suszy oraz wzrost częstości występowania intensywnych opadów w okresie letnim i zwiększenia potrzeb odwadniania
--	---

Źródło opracowanie własne

6.12 EDUKACJA EKOLOGICZNA

Celem edukacji ekologicznej mieszkańców omawianych gmin jest wykształcenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, w tym upowszechnianie wiedzy o środowisku przyrodniczym gmin, wpajanie nawyków, zachowań proekologicznych i pogłębianie wiedzy ekologicznej. Działania prowadzone w zakresie edukacji ekologicznej muszą docierać do wszystkich grup społecznych i wiekowych, dlatego ważne jest znalezienie odpowiednich środków przekazu.

Przy Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Rzędowie powstało Regionalne Centrum Edukacji Ekologicznej, którego głównym celem jest edukacja ekologiczna i integracja środowisk wokół realizacji zadań zmierzających do poprawy stanu środowiska w gminach należących do EZGOK. W ramach działalności ECEE organizowane są liczne warsztaty ekologiczne, pikniki, zajęcia edukacyjne, konkursy.

Wszystkie szkoły gmin uczestniczą w corocznych akcjach „Sprzątanie świata” i „Czysta Gmina”. Na terenach szkół prowadzona jest zbiórka makulatury, nakrętek, zużytych baterii. Na zajęciach plastycznych i technicznych uczniowie wykonują zabawki, przedmioty ozdobne z wykorzystaniem surowców wtórnych. Organizowane są wyjazdy przedszkolaków i uczniów do Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Rzędowie, podczas których jest możliwość zwiedzania zakładu, wysłuchania prelekcji na temat segregowania odpadów komunalnych, uczestniczenia w warsztatach „Drugie życie surowców wtórnych”.

Tabela 52. Analiza SWOT, obszar interwencji – edukacja ekologiczna

Mocne strony (czynniki wewnętrzne)	Słabe strony (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> rosnąca świadomość ekologiczna mieszkańców udział społeczeństwa w aktywnych działaniach na rzecz poprawy stanu środowiska duże zainteresowanie ochroną środowiska przez młode pokolenie 	<ul style="list-style-type: none"> niedostateczny stopień świadomości ekologicznej społeczeństwa niewystarczająca ilość środków finansowych na wykonanie potrzebnych prac
Szanse (czynniki zewnętrzne)	Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> realizacja przyjętych programów i strategii w zakresie ochrony środowiska możliwość uzyskania dofinansowania do projektów związanych z edukacją społeczeństwa w zakresie ochrony przyrody 	<ul style="list-style-type: none"> niestabilność finansowa działań edukacyjnych niski poziom zrozumienia mieszkańców przepisów ochrony środowiska konsumpcyjny styl życia i utrwalające się nawyki, np. dzikie wysypiska, spalanie odpadów

Źródło opracowanie własne

7. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA I ICH FINANSOWANIE

Aktualny stan środowiska i przewidywane jego zmiany w aspekcie planowanego dalszego rozwoju wymuszają konieczność zrównoważonego rozwoju poprzez realizację przedsięwzięć proekologicznych. Istotnym problemem jest dokonanie zobiektywizowanego wyboru celów oraz kierunków interwencji.

Zadania i cele w zakresie ochrony środowiska wyznaczone w Programie ochrony środowiska są spójne z zadaniami wyznaczonymi w programach ochrony środowiska na szczeblu wyższym oraz uwzględniają cele zawarte w innych strategiach, programach i dokumentach programowych do realizacji ochrony środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Wskazane cele wyznaczają stan jaki należy osiągnąć w 2025 r., są identyfikowane na podstawie analizy obszarów problemowych występujących na terenie gmin. Powinny być mierzalne, realistyczne i terminowe.

Ze względu na odległy termin oraz trudności w otrzymaniu środków finansowych na realizację wielu projektów Gminy nie sprecyzowały zadań planowanych na lata 2026–2029.

Realizacja założeń Programu ochrony środowiska dla Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi jest związana z poprawą stanu środowiska. Zmiany wartości wskaźników i mierników charakteryzujących elementy środowiska będą stanowiły wymierny efekt realizacji założeń Programu.

Wyznaczono następujące cele i kierunki interwencji dla gmin należących do EZGOK do osiągnięcia do roku 2025:

Klimat i powietrze

Cel: Zmniejszenie niskiej emisji

Kierunki interwencji:

- Zmniejszenie niskiej emisji z transportu,
- Zmniejszenie niskiej emisji z budynków użyteczności publicznej oraz komunalnych,
- Zmniejszenie niskiej emisji z budynków mieszkalnych jednorodzinnych.

Cel: Kontrola nad wprowadzanymi zanieczyszczeniami do atmosfery

Kierunek interwencji:

- Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza.

Cel: Rozwój odnawialnych źródeł energii

Kierunek interwencji:

- Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Cel: Redukcja zużytej energii

Kierunek interwencji:

- Modernizacja energochłonnej infrastruktury oświetlenia ulic.

Cel: Osiągnięcie wymaganych standardów jakości powietrza

Kierunki interwencji:

- Prowadzenie monitoringu powietrza,

Klimat akustyczny

Cel: Zapewnienie mieszkańcom dobrego klimatu akustycznego

Kierunki interwencji:

- Zmniejszenie emisji hałasu z transportu drogowego,
- Wprowadzenie monitoringu hałasu zwłaszcza na terenach zagrożonych hałasem komunikacyjnym,
- Minimalizacja emisji hałasu komunikacyjnego,
- Uwzględnianie w planowaniu przestrzennym strefowania hałasu – rozgraniczania terenów o zróżnicowanej funkcji,
- Ograniczenie emisji hałasu pochodzącego z sektora gospodarczego.

Pole elektromagnetyczne

Cel: Minimalizacja oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego na zdrowie człowieka i środowisko

Kierunki interwencji:

- Prowadzenie monitoringu stanu środowiska pod kątem PEM,
- Prowadzenie bazy danych o urządzeniach będących emitorem PEM.

Gospodarka wodno-ściekowa

Cel: Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych

Kierunki interwencji:

- Poprawa jakości wód,
- Rozbudowa infrastruktury oczyszczania ścieków,
- Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki,
- Zmniejszenie zanieczyszczenia wód związkami organicznymi,
- Ochrona przed powodzią i podtopieniami.

Gleby

Cel: Racjonalne użytkowanie gruntów

Kierunki interwencji:

- Podniesienie poziomu wiedzy rolników w zakresie ochrony i racjonalnego użytkowania gleb,
- Dostosowanie upraw do specyfikacji gleb.

Gospodarka odpadami

Cel: Racjonalna gospodarka odpadami

Kierunki interwencji:

- Ograniczenie ilości odpadów trafiających bezpośrednio na składowisko oraz zmniejszenie uciążliwości odpadów,
- Wzrost poziomu odpadów przygotowanych do ponownego użycia i recyklingu,
- Rekultywacja zamkniętych składowisk odpadów,
- Likwidacja wyrobów azbestowych.

Zasoby przyrodnicze

Cel: Ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych

Kierunki interwencji:

- Ochrona bioróżnorodności gmin,
- Wzrost bioróżnorodności biologicznej gmin oraz utrzymanie i kształtowanie terenów leśnych.

Zagrożenie poważnymi awariami

Cel: Przeciwdziałanie poważnym awariom

Kierunki interwencji:

- Ochrona przed skutkami poważnych awarii.

Adaptacja do zmian klimatu i nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Cel: Przeciwdziałanie nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska

Kierunki interwencji:

- Ochrona przeciwpowodziowa,
- Ochrona przed suszą.

Edukacja ekologiczna

Cel: Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców gmin

Kierunek interwencji:

- Pobudzenie u mieszkańców odpowiedzialności za otaczające środowisko i wyeliminowanie negatywnych zachowań,
- Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców

Tabela 53. Cele, kierunki interwencji, wskaźniki i zadania wynikające z oceny stanu środowiska gminy należących do EZGOK

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Gmina	wskaźniki			Zadania	Podmiot odpowiedzialny
				Nazwa	Wartość bazowa (2021 r.)	Wartość docelowa		
Klimat i powietrze	Zmniejszenie niskiej emisji	Zmniejszenie niskiej emisji z transportu	Gminy należące do EZGOK	Długość zmodernizowanych dróg	2 odcinki/rok	2 odcinki/rok	Przebudowy dróg gminnych, wojewódzkich	Urzędy Miasta i Gmin Urząd Gminy SZDW
			Staszów	Odcinek obwodnicy	1	2	Budowa układu obwodnicowego	SZDW w Kielcach
		Oleśnica	Ilość nowowystawianych lub wyznaczonych tras	-	-	Budowa ścieżek rowerowych	Urzędy Miasta i Gmin Urząd Gminy SZDW	
		Pacanów		-	-			
		Połaniec		-	-			
		Staszów		1	1			
		Szydłów		-	-			
		Tuczępy	1	1				
		Zmniejszenie niskiej emisji budynków mieszkalnych jednorodzinnych	Oleśnica	Liczba nowych czynnych podłączeń gazowych do budynków mieszkalnych	50 podłączeń do budynków mieszkalnych / rok	50 podłączeń do budynków mieszkalnych/rok	Modernizacja i rozszerzenie zasięgu sieci gazowej	PGNiG, przedsiębiorcy, spółdzielnie mieszkaniowe, mieszkańcy
			Pacanów		15 podłączeń do budynków mieszkalnych / rok	30 podłączeń do budynków mieszkalnych / rok		
	Połaniec		5 podłączeń do budynków mieszkalnych / rok		20 podłączeń do budynków mieszkalnych/rok			
	Staszów		50 podłączeń do budynków mieszkalnych/rok		90 podłączeń do budynków mieszkalnych/rok			
	Szydłów		1 podłączenie do budynków mieszkalnych / rok		10 podłączeń do budynków mieszkalnych / rok			
	Tuczępy		30 podłączeń do budynków mieszkalnych / rok		30 podłączeń do budynków mieszkalnych / rok			
	Oleśnica		Liczba zmodernizowanych budynków / wymienione źródła ciepła		b. d.	b. d.		
	Pacanów							
	Połaniec							
Staszów								
Szydłów								
Tuczępy								
Zmniejszenie niskiej emisji z budynków użyteczności	Oleśnica	Liczba zmodernizowanych budynków /	-	1 / rok	Termomodernizacja budynków	Urzędy Miasta i Gmin Urząd Gminy		
	Pacanów		3 / 1 /rok	3 / rok				
	Połaniec		3 / rok	3 / rok				

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Gmina	wskaźniki			Zadania	Podmiot odpowiedzialny
				Nazwa	Wartość bazowa (2021 r.)	Wartość docelowa		
Klimat i powietrze		publicznej oraz komunalnych	Staszów	wymienione źródła ciepła	2 / rok	4 / rok		
			Szydłów		1 / rok	2 / rok		
			Tuczępy		1 / rok	1/rok		
	Kontrola nad wprowadzaniem zanieczyszczeń do atmosfery	Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza	Gminy należące do EZGOK	Liczba przeprowadzonych weryfikacji	5 kontroli/rok w Gminie	20 kontroli/rok w Gminie	Przeprowadzanie kontroli w gospodarstwach indywidualnych w zakresie przestrzegania zakazu spalania odpadów w kotłach i piecach	Urzędy Miasta i Gmin Urząd Gminy Straż Miejska Policja
	Rozwój odnawialnych źródeł energii	Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Oleśnica	Liczba powstałych instalacji OZE	55	b. d.	Montaż instalacji fotowoltaicznych Kolektory słoneczne Pompy ciepła	Urzędy Miasta i Gmin Urząd Gminy mieszkańcy prywatni inwestorzy
			Pacanów		-	b. d.		
			Połaniec		10	b. d.		
			Staszów		254	b. d.		
			Szydłów		1	b. d.		
	Tuczępy	b. d.	b. d.					
Redukcja zużytej energii	Modernizacja energochłonnej infrastruktury oświetlenia ulic	Gminy należące do EZGOK	Ilość wymienionych oprav	b. d. Szydłów 595	b. d.	Wymiana lamp rtęciowych na oprawy LED	Urzędy Miasta i Gmin Urząd Gminy	
Osiągnięcie wymaganych standardów jakości powietrza	Prowadzenie monitoringu powietrza	Gminy należące do EZGOK	Liczba przekroczeń wartości substancji w powietrzu na stanowisku pomiarowym	PM10: 1 BaP: 1	PM10: 1 BaP: 1	Prowadzenie monitoringu powietrza	WIOŚ Kielce	
Klimat akustyczny	Zapewnienie mieszkańcom dobrego klimatu akustycznego	Zmniejszenie emisji hałasu z transportu drogowego	Gminy należące do EZGOK	Długość zmodernizowanych dróg	2 odcinki / rok	2 odcinki/ rok	Przebudowa dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich	ZDP w Staszowie PZD w Busku Zdroju SZDW w Kielcach
		Wprowadzenie monitoringu hałasu na terenach zagrożonych hałasem komunikacyjnym	Pacanów Połaniec Staszów	Wyniki pomiaru hałasu	1 pomiar/rok w gminie Pacanów	3 pomiary/rok	Kontrola drogi krajowej 73 i dróg wojewódzkich w zakresie emitowanego hałasu	WIOŚ Kielce
		Ograniczenie emisji hałasu pochodzącego z sektora gospodarczego	Gminy należące do EZGOK Tuczępy	Liczba wydanych decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu	0 decyzji/ rok 1 decyzja/ rok	1 decyzja / rok 1 decyzja / rok	Ochrona mieszkańców przed hałasem z instalacji przemysłowych przez wydawanie decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu	Starostwa Powiatowe w Busku Zdroju i Staszowie
Pole elektro magnetyczne	Minimalizacja oddziaływania PEM na zdrowie człowieka i środowisko	Prowadzenie monitoringu stanu środowiska pod kątem PEM	Gminy należące do EZGOK	Wyniki pomiaru pól elektromagnetycznych	Brak przekroczeń	Brak przekroczeń	Pomiary monitoringowe pól elektro-magnetycznych na terenie zabudowy mieszkaniowej	WIOŚ Kielce
		Prowadzenie bazy danych o urządzeniach		Liczba zgłoszeń instalacji	Brak zgłoszeń	1 zgłoszenie/rok	Ochrona mieszkańców gminy przed promieniowaniem elektromagnetycznym przez	Starostwa Powiatowe w Busku Zdroju i

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Gmina	wskaźniki			Zadania	Podmiot odpowiedzialny
				Nazwa	Wartość bazowa (2021 r.)	Wartość docelowa		
		będących emitorem PEM					weryfikację składanych zgłoszeń instalacji wytwarzających promieniowanie elektromagnetyczne	Staszowie
Gospodarka wodno-ściekowa	Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych	Rozbudowa infrastruktury oczyszczania ścieków	Oleśnica	% skanalizowania Gminy	49,7	60 %	Budowa/rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej	PGKiM w Staszowie MPGK w Busku Zdroju
			Pacanów		19,8	70 %		
			Połaniec		94,0	100 %		
			Staszów		67,9	80 %		
			Szydłów		21,1	50 %		
			Tuczępy		18,1	40 %		
		Oleśnica	Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	174	10 / rok	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków (z wyjątkiem gminy Połaniec)	Właściciele nieruchomości	
		Pacanów		43	5 / rok			
		Połaniec		49	-			
		Staszów		145	10 / rok			
		Szydłów		21	5 / rok			
		Tuczępy		446	5 / rok			
	Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki	Oleśnica	% ludności korzystająca z sieci wodociągowej	97,2	100 %	Budowa/rozbudowa wodociągów	PGKiM w Staszowie MPGK w Busku Zdroju	
		Pacanów		85,5				
		Połaniec		100,0				
		Staszów		89,7				
		Szydłów		85,1				
		Tuczępy		99,6				
Zmniejszenie zanieczyszczenia wód związkami organicznymi	Pacanów Połaniec	Ilość przeprowadzonych szkoleń	2 szkolenia/ rok	2 szkolenia/ rok	Propagowanie dobrych praktyk rolniczych wśród rolników	Firmy prywatne		
Ochrona przeciwpowodziowa	Retencja wód w celu zapobieżenia powodziom	Połaniec	Ilość polderów	0	2	Budowa polderów	PGW Wody Polskie	
		Staszów		0	2			
	Rozbudowa obwałowań Wisły	Połaniec	Realizacja zadań wskazanych w Aktualizacji Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym			Podwyższenie – rozbudowa korpusu wału	PGW Wody Polskie	
Gleby	Racjonalne użytkowanie gruntów	Podniesienie poziomu wiedzy rolników w zakresie ochrony i racjonalnego użytkowania gleb	Pacanów Połaniec	Ilość przeprowadzonych szkoleń	2 szkolenia/ rok	2 szkolenia/ rok	Organizacja szkoleń obejmujących Zasady Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych	Urzędy Miast i Gmin
		Dostosowanie upraw do specyfiki gleb	Oleśnica	Liczba mpzp z zapisami dotyczącymi ochrony terenów rolniczych, leśnych i cennych przyrodniczo przed nieodpowiednim zagospodarowaniem	2	b.d.	Uwzględnienie w mpzp terenów ochrony gruntów rolniczych, leśnych i cennych przyrodniczo przed nieodpowiednim zagospodarowaniem	Urzędy Miast i Gmin Urząd Gminy
	Pacanów		-		b.d.			
	Połaniec		12		20			
	Staszów		4		30			
	Szydłów		3		b.d.			
Tuczępy	1	b. d.						

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Gmina	wskaźniki			Zadania	Podmiot odpowiedzialny
				Nazwa	Wartość bazowa (2021 r.)	Wartość docelowa		
Gospodarka odpadami	Racjonalna gospodarka odpadami	Ograniczenie ilości odpadów trafiających bezpośrednio na składowisko oraz zmniejszenie uciążliwości odpadów	Oleśnica	% mieszkańców, którzy złożyli deklaracje śmieciowe /	99,99 / 100	100 % / 100 %	Objęcie wszystkich mieszkańców systemem odbioru odpadów oraz selektywnego zbierania odpadów	Urzędy Miast i Gmin Urząd Gminy
			Pacanów		99,99 / 100			
			Połaniec		100 / 100			
			Staszów	% mieszkańców prowadzących selektywną zbiórkę	80 / 100			
			Szydłów		100 / 98			
		Tuczepy		85,4 / 100				
		Likwidacja azbestu	Oleśnica	Ilość usuniętego azbestu (Mg)	108	Zgodnie ze złożonymi wnioskami	Dofinansowanie utylizacji materiałów zawierających azbest dla osób fizycznych w ramach Programów usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gmin należących do EZGOK	Urzędy Miast i Gmin Urząd Gminy
			Pacanów		343,795			
			Połaniec		61,515			
			Staszów		228,694			
Szydłów	56,69							
Tuczepy								
Zasoby przyrodnicze	Ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych	Ochrona form ochrony przyrody i innych obszarów cennych przyrodniczo	Oleśnica	Powierzchnia obszarów prawnie chronionych	5 338,00 ha	Utrzymanie status quo i bieżący monitoring	Koordynowanie funkcjonowania form ochrony przyrody	GDOŚ
			Pacanów		12 458,00 ha			
			Połaniec		9,20 ha			
			Staszów		7 539,00 ha			
			Szydłów		10 790,00 ha			
		Tuczepy	5 022,00 ha					
		Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów: przywrócenie/utrzymanie właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków fauny i flory w ramach sieci Natura 2000	Pacanów	Ilość ustanowionych planów zadań ochronnych	1	4	Opracowanie planów ochronnych dla obszarów chronionych Wykonanie zadań ochronnych wynikających z PZO dla obszarów Natura 2000 Ustanowienie i wdrożenie monitoringu realizacji działań ochronnych, w tym na obszarach Natura 2000	RDOŚ
			Połaniec					
		Ochrona zespołów przyrodniczo - krajobrazowych	Staszów	Powierzchnia chronionych zespołów przyrodniczo - krajobrazowych	1,41 ha 19,79 ha	Utrzymanie status quo i bieżący monitoring	Ochrona i zarządzanie zespołami przyrodniczo – krajobrazowymi	Urząd Miasta i Gminy Urząd Gminy
			Tuczepy					
		Ochrona pomników przyrody	Pacanów,	Ilość pomników przyrody	2		Utrzymanie status quo i bieżący monitoring	Urzędy Miast i Gmin
			Połaniec		6			
			Staszów		15			
Szydłów	4							
Tworzenie zielonej infrastruktury	Oleśnica	cmentarze	1,90 ha	1,90 ha	Urządzenie terenów zieleni, w tym skwerów oraz bieżące utrzymanie zieleni	Urzędy Miast i Gmin Urząd Gminy		
	Pacanów	cmentarze	5,44 ha	5,44 ha				
	Połaniec	Zieleńce	5,5 ha	5,5 ha				
	Staszów	Parki, zieleńce, zieleni osiedlowa	58,37 ha	74,72 ha				
Szydłów	cmentarze		3,80 ha	3,80 ha				

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Gmina	wskaźniki			Zadania	Podmiot odpowiedzialny
				Nazwa	Wartość bazowa (2021 r.)	Wartość docelowa		
			Tuczępy	Parki, zieleńce, zieleń osiedlowa, cmentarze	4,32 ha	4,32 ha		
Edukacja ekologiczna	Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców gmin	Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców	Gminy należące do EZGOK	Ilość przeprowadzonych akcji edukacyjnych we wszystkich ww. obszarach interwencji	10 / rok / gminę	10 / rok / gminę	<p>Akcja sprzątanie świata, konkursy szkolne, opracowanie i rozpowszechnianie na tablicach ogłoszeń plakatów i informacji propagujących gromadzenie odpadów w sposób selektywny, kolportowanie wśród mieszkańców „Informatora” o ustawie utrzymania czystości i porządku w gminie.</p> <p>Kampania społeczna na rzecz przeciwdziałania spalania odpadów w gospodarstwach domowych oraz wypalania traw.</p> <p>Eksponowanie funkcji społecznych lasu – edukacja społeczeństwa w zakresie wiedzy leśnej, konieczności przestrzegania norm obowiązujących w lesie, idei zrównoważonego rozwoju lasów (w oparciu o programy edukacji leśnej społeczeństwa)</p>	EZGOK Urzędy Miast i Gmin Urzędy Gmin

Źródło opracowanie własne

Osiągnięcie zakładanych celów możliwe będzie dzięki realizacji przedsięwzięć zaplanowanych przez Gminy należące do EZGOK oraz inne jednostki realizujące działania na ich terenie. W Programie zostały uwzględnione:

- zadania własne gmin, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji gmin,
- zadania koordynowane pozostałe zadania, związane z ochroną środowiska i racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych, które są finansowane ze środków gmin, przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla gminnego, powiatowego, wojewódzkiego i centralnego.

Krajowe źródła finansowania:

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) w Warszawie stanowi największą w Polsce instytucję finansującą inwestycje proekologiczne. Priorytetem objęte są zadania realizowane z udziałem bezzwrotnych środków Unii Europejskiej i innych bezzwrotnych środków zagranicznych, których realizacja służy osiągnięciu przez Polskę efektów ekologicznych określonych w Traktacie Akcesyjnym. Ze środków NFOŚiGW dofinansowywane są zadania z zakresu:

- ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi,
- racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi,
- ochrona atmosfery,
- ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów.

W NFOŚiGW dostępne są trzy formy dofinansowania inwestycji proekologicznych:

- finansowanie pożyczkowe (pożyczki, kredyty udzielane przez banki ze środków NFOŚiGW, konsorcja, linie kredytowe NFOŚiGW obsługiwane przez banki),
- finansowanie dotacyjne (dotacje inwestycyjne, dotacje nieinwestycyjne, dopłaty do kredytów bankowych, umorzenia, rozłożenia na raty),
- finansowanie kapitałowe (obejmowanie udziałów lub akcji, zakładanie lub dekapitalizowanie istniejących spółek w celu realizacji inwestycji gwarantujących osiągnięcie efektu ekologicznego).

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW) w Kielcach jest publiczną instytucją finansową, realizującą politykę ekologiczną województwa świętokrzyskiego. Realizując swoją misję, Fundusz koncentruje się na wspieraniu działań proekologicznych podejmowanych przez administrację publiczną, przedsiębiorców, instytucje i organizacje pozarządowe oraz zarządzaniu środkami europejskimi ukierunkowanymi na ochronę środowiska i gospodarkę wodną. Działalność finansowa skupia się głównie na wspieraniu przedsięwzięć w zakresie:

- ochrony i zrównoważonego gospodarowania zasobami wodnymi,

- gospodarki odpadami i ochronie powierzchni ziemi,
- ochrony atmosfery,
- ochronie różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemu,
- edukacji ekologicznej,
- zapobiegania poważnym awariom,
- zarządzania środowiskowego w regionie,
- profilaktyki zdrowotnej.

Zagraniczne źródła finansowania:

W 2020 r. skończyła się perspektywa unijna 2014-2020. W latach 2014-2020 Polsce przyznano 82,5 mld euro w ramach polityki spójności Unii Europejskiej.

Opracowane przez Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju założenia Umowy Partnerstwa określają strategię wykorzystania środków polityki spójności, a także obszary, które będą wspierane. Założenia Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027 są elementem prac nad Umową Partnerstwa na lata 2021-2027 (UP) która wynika z art. 7 projektu rozporządzenia ogólnego. Zgodnie z jego treścią państwa członkowskie UE przygotowują dokument, w którym określą warunki efektywnego i skutecznego korzystania z funduszy na okres od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2027 r. Polska, podobnie jak w perspektywie 2014-2020, przygotowuje Umowę Partnerstwa w celu określenia strategii wykorzystania środków polityki spójności i koordynacji w zakresie określenia obszaru wsparcia.

Umowa Partnerstwa określa strategię interwencji funduszy europejskich – łączy cele rozwojowe Polski z wyzwaniem Unii Europejskiej.

W dniu 30 listopada 2021 r. Rada Ministrów przyjęła projekt Umowy Partnerstwa, który będzie przedmiotem oficjalnych negocjacji z Komisją Europejską. Umowa Partnerstwa została następnie oficjalnie przekazana do Komisji Europejskiej w dniu 15 grudnia 2021 r. Zgodnie z rozporządzeniem unijnym 2021/1060, regulującym realizację polityki spójności, Komisja Europejska ma 4 miesiące od czasu przekazania UP przez państwo członkowskie na wydanie decyzji zatwierdzającej UP.

Biorąc pod uwagę kierunek wskazany przez KE i Radę UE nowa perspektywa finansowa będzie skoncentrowana na następujących celach:

- Cel Polityki 1 – bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki promowaniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej (a smarter Europe),
- Cel Polityki 2 – bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa (a greener, low-carbon Europe),
- Cel Polityki 3 – lepiej połączona Europa (a moreconnected Europe),
- Cel Polityki 4 – Europa o silniejszym wymiarze społecznym (a moresocial Europe),
- Cel Polityki 5 – Europa bliżej obywateli (a Europe closer to citizens).

- Cel Polityki 6 - Umożliwienie regionom i obywatelom łagodzenia społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu.

Założenia Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027 (ZUP) są elementem prac nad Umową Partnerstwa na lata 2021-2027 (UP), która wynika z art. 7 projektu rozporządzenia ogólnego 1 . Zgodnie z jego treścią państwa członkowskie UE przygotowują dokument, w którym określą warunki efektywnego i skutecznego korzystania z funduszy na okres od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2027 r.

4 marca 2022 r. Zarząd Województwa Świętokrzyskiego przyjął zaktualizowany projekt programu regionalnego *Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027*. 15 marca 2022 dokument ten został oficjalnie przedłożony Komisji Europejskiej, a to oznacza rozpoczęcie formalnych negocjacji programu. Do województwa świętokrzyskiego trafią środki unijne w wysokości 1 mld 403 mln euro, które służyć będą rozwojowi regionu świętokrzyskiego.

Dzięki projektom realizowanym w ramach nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej województwo świętokrzyskiego chce wzmacniać swój potencjał gospodarczy, społeczny i terytorialny, pobudzać konkurencyjność i innowacyjność oraz stymulować swój rozwój we wszystkich dziedzinach. Z ogólnej kwoty unijnych funduszy - ponad 1 mld euro zostanie przeznaczony na tzw. projekty twarde, inwestycyjne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, zaś pozostała kwota na projekty miękkie współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego+.

W projekcie programu zaproponowano 9 priorytetów. Dla środowiska są to następujące priorytety:

Priorytet 2: Region przyjazny dla środowiska

Cel szczegółowy 2 (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych

Cel szczegółowy 2 (ii) Wspieranie energii odnawialnej z dyrektywą (UE 2018/2021, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju

Cel szczegółowy 2 (iii) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyka związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego

Cel szczegółowy 2 (v) wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej

Cel szczegółowy 2 (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczenie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia

Priorytet 3: Mobilność miejska

Cel szczegółowy 2 (viii) Wspieranie zrównoważonej multimedialnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki niskoemisyjnej

Priorytet 4: Dostępne świętokrzyskie

Cel szczegółowy 3 (ii) Rozwój i udoskonalenie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej

Najważniejsze wyzwania, przed którymi stoi województwo, to zanieczyszczenie środowiska i zmiany klimatyczne, zwalczanie skutków zagrożeń naturalnych, zatrzymanie i odwrócenie niekorzystnych procesów demograficznych, wzmocnienie potencjałów i wyeliminowanie niekorzystnych cech gospodarki regionalne (konieczność podniesienia innowacyjności), racjonalne oraz prorozwojowe gospodarowanie przestrzenią wojewódzką oraz podniesienie standardu życia mieszkańców regionu, poprawa i rozwój infrastruktury technicznej i społecznej.

Podstawę do inwestowania środków europejskich z perspektywy finansowej na lata 2021–2027 będzie stanowiła Polityka ekologiczna państwa 2030. Rolą PEP2030 jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego Polski oraz wysokiej jakości życia dla wszystkich mieszkańców.

Celem głównym Polityki Ekologicznej Państwa 2030 jest rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców, który odpowiada wprost celowi z obszaru „Środowisko” w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR). PEP2030 doprecyzowuje zapisy SOR i przedstawia praktyczne rozwiązania dla poszczególnych kierunków interwencji.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej od 2008 roku pełni rolę Krajowego Punktu Kontaktowego LIFE oraz wspiera polskich Wnioskodawców proponując nowatorski i jedyny w Europie program dodatkowego współfinansowania projektów.

W poniższej tabeli przedstawiono szczegółowy harmonogram realizacji działań na terenie gmin do roku 2025.

Tabela 54. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem do roku 2025

Obszar interwencji	Gmina	Zadanie	Szacunkowe koszty realizacji zadania				Źródło finansowania	Podmiot odpowiedzialny za realizację
			2022	2023	2024	2025		
Klimat i powietrze	Oleśnica	Termomodernizacja budynków Urzędu Miasta i Gminy			1 161 821,52 zł		Budżet Gminy Środki unijne	Urząd Miasta i Gminy
		Termomodernizacja budynku PSP w Pieczonogach	700 000,00 zł				Budżet Gminy Środki unijne	Urząd Miasta i Gminy
		Wymiana oświetlenia ulicznego na terenie gminy Oleśnica (703 szt.)	1 659 629,90 zł				Budżet Gminy	Urząd Miasta i Gminy
		Przebudowa dróg gminnych na terenie gminy Oleśnica		2 000 000,00 zł			Budżet Gminy	Urząd Miasta i Gminy
		Budowa ścieżki rowerowej na terenie Gminy Oleśnica		6 000 000,00 zł			Budżet Gminy	Urząd Miasta i Gminy
	Pacanów	Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej Gminy Pacanów		5 000 000,00 zł			Budżet Gminy Polski Ład Pro	Urząd Miasta i Gminy Zarządca obiektu
		Modernizacja obiektów oświatowych Zespołu Publicznych Placówek Oświatowych w Wójczy		2 000 000,00 zł			Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych – PGR Budżet Gminy	
		Wymiana oświetlenia ulicznego na terenie gminy Pacanów		b.d.			Budżet Gminy	Urząd Miasta i Gminy
	Połaniec	Przebudowa dróg na terenie gminy na odcinku ok. 10 km		b.d.			Budżet Gminy	Urząd Miasta i Gminy
		Termomodernizacja budynku ZPO w Ruszczy		8 000 000,00 zł			Budżet Gminy RPOWŚ,	Urząd Miasta i Gminy Zarządca obiektu
		Budowa nowoczesnego budynku Przychodni Zdrowia przy ul. Rusczańskiej w Połańcu, wyposażonego w instalację fotowoltaiczną o mocy 40 kW		15 000 000,00 zł			Budżet Gminy Środki unijne	Urząd Miasta i Gminy Zarządca obiektu
		Budowa nowego budynku przedszkola i żłobka w Połańcu na Osiedlu Północ, wyposażonego w instalację fotowoltaiczną o mocy 17 kW		15 000 000,00 zł			Budżet Gminy Środki unijne	Urząd Miasta i Gminy Zarządca obiektu
		Budowa inkubatorów przedsiębiorczości na strefie inwestycyjnej B przy ul. Wyzwolenia w Połańcu (budynek A – 35 paneli 10 kW, budynek B1/B1 – 120 paneli 49 kW)		17 500 000,00 zł			Budżet Gminy Środki unijne	Urząd Miasta i Gminy Zarządca obiektu
		Budowa instalacji c.o. w zabytkowym budynku dworku w parku w Ruszczy, w ramach renowacji budynku przewiduje się budowę pompy ciepła z wymiennikiem gruntowych o mocy ok. 80 kW.		325 000,00 zł			Budżet Gminy Środki unijne	Urząd Miasta i Gminy Zarządca obiektu
		Termomodernizacja budynków oświatowych na terenie miasta Połaniec		1 500 000,00 zł			Budżet Gminy Środki unijne	Urząd Miasta i Gminy Zarządca obiektu
		Budowa dróg asfaltowych i chodników o łącznej dł. ok. 1 400 mb wraz z kd oświetleniem i kanałem technologicznym (Osiedle Krakowskie)	3 791 589,07 zł				Budżet Gminy	Urząd Miasta i Gminy
		Budowa dróg asfaltowych i chodników o łącznej dł. ok. 1 100 mb wraz z kd oświetleniem i kanałem technologicznym (Osiedle w rejonie ul. Zrebińskiej)	3 091 089,09 zł				Budżet Gminy	Urząd Miasta i Gminy
		Budowa dróg asfaltowych wraz z chodnikami o łącznej dł. ok. 1 000 mb (Osiedle w rejonie ul. Lipowej)				b.d.	Budżet Gminy	Urząd Miasta i Gminy
		Budowa dróg asfaltowych wraz z chodnikami o łącznej dł. ok. 1 000 mb (Osiedle Południe III)				b.d.	Budżet Gminy	Urząd Miasta i Gminy

Obszar interwencji	Gmina	Zadanie	Szacunkowe koszty realizacji zadania				Źródło finansowania	Podmiot odpowiedzialny za realizację
			2022	2023	2024	2025		
Klimat i powietrze	Staszów	Modernizacja budynku ratusza	7 128 560,77 zł				Budżet Gminy RPO WŚ	Urząd Miasta i Gminy Zarządca obiektu
		Termomodernizacja budynku PZOZ, montaż instalacji fotowoltaicznych	941 106,14 zł				RPO WŚ, NFOŚiGW, WFOŚiG	Urząd Miasta i Gminy Zarządca obiektu
		Termomodernizacja budynku kotłowni SPZZOZ, montaż instalacji fotowoltaicznych	255 465,80 zł				RPO WŚ, NFOŚiGW, WFOŚiG	Urząd Miasta i Gminy Zarządca obiektu
		Termomodernizacja budynku spalarni odpadów medycznych ze stacją dializ SPZZOZ	530 040,40 zł				RPO WŚ, NFOŚiGW, WFOŚiG	Urząd Miasta i Gminy Zarządca obiektu
		Wymiana źródła ciepła w lokalnej kotłowni SPZZOZ	1 135 000,00 zł				RPO WŚ, NFOŚiGW, WFOŚiG	Urząd Miasta i Gminy Zarządca obiektu
		Modernizacja lokalnej sieci ciepłowniczej SPZZOZ	955 000,00 zł				RPO WŚ, NFOŚiGW, WFOŚiG	Urząd Miasta i Gminy Zarządca obiektu
		Wymiana oświetlenia ulicznego na oprawy LED (614 sztuk)	1 190 250,00 zł				Budżet Gminy	Urząd Miasta i Gminy
		Budowa układu obwodnicowego m. Staszów					Budżet Gminy ŚZDW, RPO WŚ	Starostwo Powiatowe ŚZDW
		Przebudowa ulicy Kościuszki i Towarowej w Staszowie (kontynuacja)	9 701 728,25 zł				Budżet Gminy	Urząd Miasta i Gminy
		Budowa ulicy Słonecznej w Staszowie			738 704,00 zł		Budżet Gminy	Urząd Miasta i Gminy
		Przebudowa i remont ulicy Południowej w Staszowie			1 169 462,65 zł		Budżet Gminy	Urząd Miasta i Gminy
		Budowa ulicy Poziomkowej w Staszowie			3 546 512,52 zł		Budżet Gminy	Urząd Miasta i Gminy
		Przebudowa ulicy Targowej w Staszowie			3 856 590,63 zł		Budżet Gminy	Urząd Miasta i Gminy
	Szydłów	Termomodernizacja budynku użyteczności publicznej – Szkoła Podstawowa w Szydłowie			2.200.000,00 zł		Budżet Gminy, RPO WŚ	Urząd Miasta i Gminy
		Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy oraz innych budynków użyteczności publicznej			3 000 000,00 zł		Budżet Gminy, RPO WŚ	Urząd Miasta i Gminy
		Zwiększenie udziału OZE w wytwarzaniu energii – montaż kolektorów słonecznych, instalacji fotowoltaicznych, pomp ciepła na budynkach będących własnością gminy Szydłów)			1 500 000,00 zł		Budżet Gminy, RPO WŚ	Urząd Miasta i Gminy
		Poprawa efektywności energetycznej budynków znajdujących się na terenie gminy Szydłów			3 000 000,00 zł			
		Remont odcinka drogi gminnej nr 390026T Jabłonica – starodroże od km 0+100 do km 0+325	150 000,00 zł					
		Przebudowa i budowa dróg na terenie gminy Szydłów			2.500.000,00 zł		Budżet Gminy	Urząd Miasta i Gminy
	Tuczępy	Montaż kolektorów słonecznych			4 000 000,00 zł			
Montaż pomp ciepła				3 000 000,00 zł				
Wymiana nośników energii na ekologiczne w budynkach administracji publicznej/ szkołach				4 000 000,00 zł				

Obszar interwencji	Gmina	Zadanie	Szacunkowe koszty realizacji zadania				Źródło finansowania	Podmiot odpowiedzialny za realizację
			2022	2023	2024	2025		
Klimat akustyczny	Tuczępy	Termomodernizacja budynków administracji publicznej/ szkół	2 000 000,00 zł					
		Budowa farmy fotowoltaicznej przez przedsiębiorstwo Elekrownia Słoneczna Tuczępy 1 Sp. z o.o. w miejscowości Dobrów	4 436 485,14 zł				Środki własne RPO WŚ	Elekrownia Słoneczna Tuczępy 1 Spółka z o. o.
		Budowa farmy fotowoltaicznej przez przedsiębiorstwo Elekrownia Słoneczna Tuczępy 2 w miejscowości Dobrów	4 635 274,28 zł				Środki własne RPO WŚ	Elekrownia Słoneczna Tuczępy 2 Spółka z o. o.
		Przebudowa dróg gminnych	6 000 000,00 zł				Budżet Gminy	Urząd Gminy
		Budowa ścieżek rowerowych	100 000,00 zł				Budżet Gminy	Urząd Gminy
	Oleśnica	Przebudowa dróg gminnych na terenie gminy Oleśnica (zadanie tożsame z ochroną powietrza)	2 000 000,00 zł				Budżet Gminy	Urząd Miasta i Gminy
		Budowa ścieżki rowerowej na terenie Gminy Oleśnica (zadanie tożsame z ochroną powietrza)	6 000 000,00 zł				Budżet Gminy	Urząd Miasta i Gminy
	Pacanów	Przebudowa dróg na terenie gminy na odcinku ok. 10 km (zadanie tożsame z ochroną powietrza)	b.d.				Budżet Gminy	Urząd Miasta i Gminy
	Połaniec	Budowa dróg asfaltowych i chodników o łącznej dł. ok. 1 400 mb (Osiedle Krakowskie) (zadanie tożsame z ochroną powietrza)		3 240 708,37 zł			Budżet Gminy Budżet Państwa	Urząd Miasta i Gminy
		Budowa dróg asfaltowych i chodników o łącznej dł. ok. 1 100 mb (Osiedle w rejonie ul. Zrębińskiej) (zadanie tożsame z ochroną powietrza)		2 707 217,84 zł			Budżet Gminy Budżet Państwa	Urząd Miasta i Gminy
		Budowa dróg asfaltowych wraz z chodnikami o łącznej dł. ok. 1 000 mb (Osiedle w rejonie ul. Lipowej) (zadanie tożsame z ochroną powietrza)				b.d.	Budżet Gminy	Urząd Miasta i Gminy
		Budowa dróg asfaltowych wraz z chodnikami o łącznej dł. ok. 1 000 mb (Osiedle Południe III) (zadanie tożsame z ochroną powietrza)				b.d.	Budżet Gminy	Urząd Miasta i Gminy
	Staszów	Budowa układu obwodnicowego m. Staszów DW nr 764 (zadanie tożsame z ochroną powietrza)	b.d.				Budżet Gminy ŚZDW, RPO WŚ	Starostwo Powiatowe ŚZDW
		Przebudowa ulicy Kościuszki i Towarowej w Staszowie kontynuacja (zadanie tożsame z ochroną powietrza)	9 701 728,25 zł				Budżet Gminy	Urząd Miasta i Gminy
		Budowa ulicy Słonecznej w Staszowie (zadanie tożsame z ochroną powietrza)	738 704,00 zł				Budżet Gminy	Urząd Miasta i Gminy
		Przebudowa i remont ulicy Południowej w Staszowie (zadanie tożsame z ochroną powietrza)	1 169 462,65 zł				Budżet Gminy	Urząd Miasta i Gminy
		Budowa ulicy Poziomkowej w Staszowie (zadanie tożsame z ochroną powietrza)	3 546 512,52 zł				Budżet Gminy	Urząd Miasta i Gminy
Przebudowa ulicy Targowej w Staszowie (zadanie tożsame z ochroną powietrza)		3 856 590,63 zł				Budżet Gminy	Urząd Miasta i Gminy	
Szydłów	Remont obiektu mostowego	3 000 000,00 zł				Budżet Gminy	Urząd Miasta i Gminy	
	Remont odcinka drogi gminnej nr 390026T Jabłonica – starodroże od km 0+100 do km 0+325 (zadanie tożsame z ochroną powietrza)	150 000,00 zł						
	Przebudowa i budowa dróg na terenie gminy Szydłów (zadanie tożsame z ochroną powietrza)	2.500.000,00 zł				Budżet Gminy	Urząd Miasta i Gminy	
Tuczępy	Przebudowa dróg gminnych (zadanie tożsame z ochroną powietrza)	6 000 000,00 zł				Budżet Gminy	Urząd Gminy	

Obszar interwencji	Gmina	Zadanie	Szacunkowe koszty realizacji zadania				Źródło finansowania	Podmiot odpowiedzialny za realizację
			2022	2023	2024	2025		
		Budowa ścieżek rowerowych (zadanie tożsame z ochroną powietrza)	100 000,00 zł				Budżet Gminy	Urząd Gminy
Gospodarowanie wodami i gospodarka wodno – ściekowa	Oleśnica	Rozbudowa sieci wodociągowej w m-ści Brody	331 630,10 zł				Budżet Gminy Środki unijne	Urząd Miasta i Gminy
		Rozbudowa sieci wodociągowej w m-ści Kępie	303 487,88 zł				Budżet Gminy Środki unijne	Urząd Miasta i Gminy
		Rozbudowa i przebudowa oczyszczalni ścieków w Oleśnicy (kontynuacja)	7 968 384,84 zł				Budżet Gminy Środki unijne	Urząd Miasta i Gminy
		Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Oleśnica	5 511 449,09 zł	12 137 527,79 zł			Budżet Gminy Środki unijne	Urząd Miasta i Gminy
	Pacanów	Budowa uzupełniającej sieci wodociągowej w m. Kwasów	23 000,00 zł				Budżet Gminy	Urząd Miasta i Gminy
		Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Słupia.	2 721 149,37 zł				Budżet Gminy, RPO WŚ	Urząd Miasta i Gminy
		„Rozbudowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach gminy Pacanów leżących w zlewni oczyszczalni ścieków w m. Słupia”	6 500 000,00 zł				Budżet Gminy, Polski Ład	Urząd Miasta i Gminy
		Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Kwasów	3 900 000,00 zł				Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych - PGR Budżet Gminy	Urząd Miasta i Gminy
	Połaniec	„Budowa odcinków sieci wodociągowej na terenie Miasta i Gminy Połaniec” wykonanie sieci rozdzielczej na terenie Gminy Połaniec o dł. ok. 2,5 km	380 000,00 zł				Budżet Gminy Środki unijne	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Połańcu
		Modernizacja oczyszczalni ścieków - Ocieplenie wiaty na wozy asenizacyjne; Budowa komory fermentacyjnej zamkniętej; Budowa suszarni osadu; Budowa stacji fotowoltaicznej	2 500 000,00zł				Budżet PGK w Połańcu WFOŚiGW	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Połańcu
	Staszów	Wykonanie kanalizacji sanitarnej w mieście Staszów: ul. Plac, os. Małopolskie, ul. Mickiewicza, dł. planowanej sieci kanalizacyjnej 3,825 km	3 868 350,00 zł				Budżet Gminy, PROW	PGKiM w Staszowie
		Przebudowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej ul Południowa w Staszowie	389 154,45 zł				Budżet Gminy, PROW	PGKiM w Staszowie
		Przebudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w miejscowości Kurozwęki	250 700,00 zł				Budżet Gminy, PROW	PGKiM w Staszowie
		Przebudowa sieci kanalizacji deszczowej ul. Opatowska w Staszowie	350 000,00 zł				Budżet Gminy, PROW	PGKiM w Staszowie
		Budowa sieci wodociągowej na terenie miejscowości Jasień		500 000,00 zł			Budżet Gminy, PROW	PGKiM w Staszowie
		Budowa kanalizacji sanitarnej w raz z oczyszczalnią na terenie miejscowości Jasień		4 500 000,00 zł			Budżet Gminy, PROW	PGKiM w Staszowie
	Szydłów	Modernizacja 4 ujęć wody na terenie gminy Szydłów	1 000 000,00 zł				Budżet Gminy	Urząd Miasta i Gminy
		Przebudowa odcinka sieci wodociągowej w miejscowości Wolica	300 000,00 zł				Budżet Gminy	Urząd Miasta i Gminy
		Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Gacki	7 000 000,00 zł				Budżet Gminy	Urząd Miasta i Gminy
		Rozbudowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Gacki	7 000 000,00 zł				Polski Ład Budżet Gminy	Urząd Miasta i Gminy

Obszar interwencji	Gmina	Zadanie	Szacunkowe koszty realizacji zadania				Źródło finansowania	Podmiot odpowiedzialny za realizację
			2022	2023	2024	2025		
		Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej w Szydłowie	150 000,00 zł				Budżet Gminy	Urząd Miasta i Gminy
		Montaż przydomowych oczyszczalni ścieków	3 000 000,00 zł				Budżet Gminy	Urząd Miasta i Gminy
	Tuczepy	Modernizacja sieci wodociągowej	59 000 000,00 zł				Budżet Gminy	Urząd Gminy
		Budowa/rozbudowa sieci kanalizacyjnej	24 000 000,00 zł				Budżet Gminy	Urząd Gminy
Gleby	Pacanów	Szkolenia przeprowadzane wspólnie z Izłą Rolniczą i Świętokrzyskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego	b. d.				Budżet Gminy, PROW, Środki własne rolników	Urząd Miasta i Gminy
	Połaniec	Szkolenia przeprowadzane wspólnie z Izłą Rolniczą i Świętokrzyskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego	b. d.				Budżet Gminy, PROW, Środki własne rolników	Urząd Miasta i Gminy
	Szydłów	Adaptacja zdegradowanych terenów przemysłowych po zakończonej działalności oczyszczalni ścieków	600 000,00 zł				Budżet Gminy	Urząd Miasta i Gminy
		Szkolenia chemizacyjne dla rolników	b. d.				Środki własne	Firmy prywatne
Gospodarka odpadami	Oleśnica	Realizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest	Koszty będą uzależnione od ilości złożonych wniosków				Środki UE, WFOŚiGW	Urząd Miasta i Gminy
	Pacanów	Realizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest	Koszty będą uzależnione od ilości złożonych wniosków					Urząd Miasta i Gminy
	Połaniec	Zamknięcie składowiska odpadów innych niż obojętne i niebezpieczne w Luszyca	1 060 000,00				Środki własne Fundusze krajowe i zagraniczne	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Połańcu
		Realizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest	Koszty będą uzależnione od ilości złożonych wniosków				Środki UE, WFOŚiGW	Urząd Miasta i Gminy
	Staszów	Realizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest	Koszty będą uzależnione od ilości złożonych wniosków				Środki UE, WFOŚiGW	Urząd Miasta i Gminy
	Szydłów	Realizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest	Koszty będą uzależnione od ilości złożonych wniosków				Środki UE, WFOŚiGW	Urząd Miasta i Gminy
	Tuczepy	Realizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest	Koszty będą uzależnione od ilości złożonych wniosków				Środki UE, WFOŚiGW	Urząd Gminy
Zasoby przyrodnicze	Oleśnica	Pielęgnacja terenów zielonych	b. d.				Budżet Gminy	Urząd Miasta i Gminy
	Pacanów	Wykonanie nasadzeń kwiatów w parku, pielęgnacja zieleni	b. d.				Budżet Gminy	Urząd Miasta i Gminy
	Połaniec	Urządzanie terenów zieleni w tym skwerów, parków	200 000 zł	200 000 zł	200 000 zł	200 000 zł	Budżet Gminy	Urząd Miasta i Gminy
		Nasadzenie drzew i krzewów	300 000 zł.	300 000 zł.	300 000 zł.	300 000 zł.	Budżet Gminy	Urząd Miasta i Gminy
	Staszów	Pielęgnacja zieleni miejskiej	690 000,00 zł	750 000,00 zł	75 000,00 zł	800 000,00 zł	Budżet Gminy	Urząd Miasta i Gminy
	Szydłów	Wykonanie nasadzeń kwiatów i krzewów, pielęgnacja zieleni	b. d.				Budżet Gminy	Urząd Miasta i Gminy
Tuczepy	Nasadzenia kwiatów , ochrona istniejących drzew na skwerku, utrzymanie terenów zielonych w czystości	4 000,00 zł				Budżet Gminy	Urząd Gminy	
Edukacja ekologiczna	Oleśnica	Prowadzenie corocznej akcji „Sprzątanie świata”, w której uczestniczą szkoły z terenu Gminy	b. d.				Budżet Gminy	Urząd Miasta i Gminy
		Artykuły w gminnej gazecie						
	Pacanów	Prowadzenie co roku kampanii edukacyjno- informacyjna w formie ulotek z zakresu postępowania z odpadami komunalnymi, sposobu segregacji odpadów	b. d.				Budżet Gminy	Urząd Miasta i Gminy
Połaniec	Liczne konkursy plastyczne, literackie i wiedzy ekologicznej, apele ekologiczne, wydawanie gazetek tematycznych	80 000 zł / rok				Środki własne, Fundusze zewnętrzne	Urząd Miasta i Gminy	
Połaniec	Prowadzenie kampanii edukacyjno- informacyjnej w formie ulotek z zakresu postępowania z odpadami komunalnymi, sposobu segregacji odpadów							

Obszar interwencji	Gmina	Zadanie	Szacunkowe koszty realizacji zadania				Źródło finansowania	Podmiot odpowiedzialny za realizację
			2022	2023	2024	2025		
Edukacja ekologiczna	Staszów	Konkursy z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, przeprowadzone w placówkach oświatowych na terenie gminy Staszów	16.000,00 zł/ rok				Budżet Gminy	Urząd Miasta i Gminy
		Prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie segregacji odpadów przy współpracy RCEE w Rzędowie						
	Szydłów	Edukacja ekologiczna w SP polegająca na organizacji konkursów ekologicznych oraz akcja sprzątnięcia świata	b. d.				Budżet Gminy	Urząd Miasta i Gminy
		Przeprowadzenie spotkań informacyjnych dla mieszkańców gminy Szydłów na temat ochrony powietrza	2 000 000, 00 zł					
		Przeprowadzenie spotkań edukacyjnych dla mieszkańców gminy Szydłów na temat prawidłowej segregacji odpadów	2 000 000, 00 zł					
	Tuczepy	Projekt polegający na wspólnym sprzątnięciu (dzieci wraz z rodzicami i dziadkami) najbardziej zaśmieconych miejsc w gminie	12 000 zł				Budżet Gminy	Urząd Gminy

Źródło: Urzędy Miast i Gmin, Urząd Gminy

8. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

8.1. SYSTEM INSTYTUCJI ZAANGAŻOWANYCH W REALIZACJĘ PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Nadrzędną zasadą realizacji Programu ochrony środowiska jest realizacja wyznaczonych zadań przez określone jednostki, m.in.:

- Podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu Programem (Miasta i Gminy, Powiaty),
- Podmioty realizujące zadania Programu (Miasta i Gminy, Powiaty, RZGW, Nadleśnictwa, ZGKiM, MPGK, zarządcy dróg oraz inne jednostki działające na omawianym terenie, realizujące swoje zadania),
- Podmioty kontrolujące przebieg realizacji i efekty Programu ochrony środowiska (WIOŚ, RDOŚ, Urząd Marszałkowski, Starostwa, Gminy),
- Społeczność Gmin, jako główny podmiot odbierający wyniki działań Programu.

8.2 WYKAZ INTERESARIUSZY ZAANGAŻOWANYCH W PRACĘ NAD PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA

Interesariusze Programu to podmioty (osoby, społeczności, instytucje, organizacje), które uczestniczą w tworzeniu projektu Programu lub są zainteresowane wynikami jego realizacji.

Wyróżniamy interesariuszy:

- Wewnętrznych – Urzędy Miast i Gmin w Oleśnicy, Pacanowie, Połańcu, Staszowie i Szydłowie oraz Urząd Gminy w Tuczępach.
- Zewnętrznych – mieszkańcy Miast i Gmin należących do EZGOK, przedsiębiorstwa oraz instytucje publiczne działające na omawianym terenie.

8.3 UWARUNKOWANIA REALIZACYJNE PROGRAMU

Realizacja Programu odbywać się będzie poprzez wykorzystanie przez władze samorządowe instrumentów prawnych, ekonomicznych, finansowych i społecznych.

Uwarunkowania prawne

W celu realizacji polityki ochrony środowiska państwa na poziomie regionalnym Ekologiczny Związek Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Rzędowie zgodnie z art. 17 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska został obligowany do sporządzenia programu ochrony środowiska dla gmin należących do EZGOK. Projekt Programu podlega zaopiniowaniu przez Zarządy Powiatów, a następnie uchwaleniu przez Rady Miast i Rady Gminy. Z wykonania programu Ekologiczny Związek Gospodarki

Odpadami Komunalnymi w Rzędowie sporządza co 2 lata raport, który przedstawia Radom Miast i Radzie Gminy. Realizacja Programu ochrony środowiska dla Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Rzędowie na lata 2021 – 2024 odbywać się będzie zgodnie z przepisami prawa polskiego i unijnego, w szczególności przy uwzględnieniu zasady zrównoważonego rozwoju.

Uwarunkowania ekonomiczne

Zadania z zakresu ochrony środowiska są bardzo kosztowne. Gminy muszą korzystać z zewnętrznych źródeł finansowania. Konieczne jest zabezpieczenie odpowiednich środków finansowych na realizację najważniejszych celów niniejszego Programu. Główne źródła dochodu wspomagające realizację Programu to źródła:

Instytucjonalne:

- Budżety własne jednostek samorządu terytorialnego,
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach,
- Fundusze pomocowe Unii Europejskiej na lata 2014-2020,
- Budżet Państwa,
- Banki.

Przedmiotowe:

- administracyjne kary pieniężne wymierzane za niedopełnianie standardów określonych decyzjami administracyjnymi,
- grzywny,
- opłaty za korzystanie ze środowiska, realizowane zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci”,
- kary i opłaty za brak pozwoleń w zakresie ochrony środowiska,
- środki mieszkańców i przedsiębiorców,
- dotacje, spadki i darowizny.

Uwarunkowania przestrzenne

Planowanie przestrzenne zapewnia warunki równowagi przyrodniczej w procesie organizacji przestrzeni dla potrzeb społeczności i prognozowania rozwoju gospodarczego. Kierunek ten jest zgodny z zasadniczymi celami polityki Unii Europejskiej zawartymi między innymi w dokumencie Europejskiej Perspektywy Rozwoju Przestrzennego. Krajowe przepisy dotyczące konieczności przedstawiania zagadnień dotyczących ochrony środowiska w planach zagospodarowania przestrzennego zawarte są w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2022 poz. 503).

Uwarunkowania społeczne

Główne uwarunkowania społeczne Programu to dostęp do informacji i sprawiedliwość rozstrzygnięć spraw z zakresu środowiska. Prawo do informacji i udziału obywateli jest zasadą konstytucyjną, zapewnioną w art. 74 Konstytucji RP. Polska podpisała także i jako

jeden z pierwszych krajów ratyfikowała Konwencję o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska, tzw. Konwencję z Aarhus. Nakazuje ona zagwarantowanie udziału społeczeństwa w przygotowaniu planów i programów mających znaczenie dla środowiska i określa podstawowe obowiązki organów państwowych w zakresie zapewnienia udziału społecznego w postępowaniach dotyczących środowiska.

8.4 PROCEDURY MONITORINGU, PRZEGLĄDU STOPNIA REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Zgodnie z art. 18 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2021 poz. 1973, z późn. zm.), Ekologiczny Związek Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Rządzie jest zobowiązany sporządzać co dwa lata raporty z wykonania Programu Ochrony Środowiska, które następnie przedstawia Radom Miast i Radzie Gminy i przekazuje organowi wykonawczemu Powiatów.

Wdrażanie Programu ochrony środowiska powinno podlegać regularnej ocenie w zakresie:

- efektywności wykonania zadań,
- aktualności zidentyfikowanych problemów ekologicznych oraz adekwatności podjętych działań,
- stopnia realizacji Programu w odniesieniu do stopnia realizacji założonych działań i przyjętych celów,
- rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- przyczyn ewentualnych rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- niezbędnych modyfikacji Programu.

Dla prawidłowego przebiegu monitoringu realizacji celów i zadań Programu ochrony środowiska dla Ekologicznego Związku Gospodarki Komunalnymi niezbędna jest okresowa wymiana informacji ze Starostwami Powiatowymi w Staszowie i Busku Zdroju oraz pozostałymi jednostkami organizacyjnymi, w zakresie stopnia zaawansowania realizacji poszczególnych zadań.

Niemożność mierzenia i monitorowania wszystkiego, jak również związane z tym koszty narzucają konieczność stosowania specjalnie do tego celu opracowanej listy wskaźników monitorowania realizacji Programu ochrony środowiska. Pomiar w obrębie gmin należących do EZGOK wykonywane są przede wszystkim przez Starostwa Powiatowe i WIOŚ w ramach krajowego programu monitoringu środowiska oraz przez inne instytucje na zlecenie Urzędów Miast i Gmin oraz Urzędu Gminy.

Posługiwanie się powszechnie zaakceptowanymi wskaźnikami stwarza możliwość dokonywania wiarygodnych porównań osiągnięć we wprowadzaniu w życie koncepcji zrównoważonego rozwoju, a dobrze dobrane wskaźniki umożliwiają uporządkowanie i stworzenie lepszego systemu bazy danych.

Wskaźniki dla niniejszego Programu ochrony środowiska dla Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi z siedzibą w Rzędowie na lata 2022 – 2025 z perspektywą do 2029 r. zostały przedstawione w tabeli 53. W opracowaniu przy określaniu wskaźników przyjęto jako stan wyjściowy rok 2020, ponieważ większość danych statystycznych dostępnych na poziomie Gmin przy opracowywaniu Programu pochodziła z tego roku.

Proponowana tabela wskaźników nie jest ostateczna ani kompletna, może być modyfikowana bądź weryfikowana przy sporządzaniu raportów z wykonanych zadań środowiskowych. Tabela zawiera jedynie najistotniejsze wskaźniki mówiące o stopniu realizacji Programu, które na dzień sporządzania dokumentu wydają się być najistotniejsze. Ponadto przyjęto takie wskaźniki, które można w prosty sposób zweryfikować bądź obliczyć, co zdecydowanie ułatwi pracę przy sporządzaniu oceny realizacji (raportu) Programu ochrony środowiska. Podczas sporządzania raportu z wykonania Programu ochrony środowiska w celu określenia oceny efektów działalności środowiskowej należy się odnieść do aktualnie dostępnych danych Głównego Urzędu Statystycznego, Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Urzędów Miast i Gmin i Urzędu Gminy. W przypadku braku danych za rok dla którego przedmiotowy raport będzie wykonany, jako stan wyjściowy należy przyjąć dostępną, najbardziej aktualną wartość wskaźnika, gdyż ona w porównaniu ze stanem wyjściowym i tak zobrazuje efekt realizacji Programu.

9. SPIS TABEL

Tabela 1. Ocena realizacji zadań wskazanych w POŚ	15
Tabela 2. Klasyfikacja strefy świętokrzyskiej wg kryterium ochrony zdrowia.....	23
Tabela 3. Klasyfikacja strefy świętokrzyskiej wg kryterium ochrony roślin	24
Tabela 4. Wielkość emisji pyłowych i gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych	25
Tabela 5. Sieć gazowa na terenie gmin należących do EZGOK.....	26
Tabela 6. Analiza SWOT, obszar interwencji – powietrze.....	33
Tabela 7. Cele rekomendowane w Wytycznych MŚ w kontekście potrzeb wynikających z oceny stanu w obszarze interwencji – ochrona klimatu i jakości powietrza – ocena.....	33
Tabela 8. Zestawienie długości dróg w obrębie poszczególnych gmin	34
Tabela 9. Analiza SWOT, obszar interwencji - hałas	38
Tabela 10. Cele rekomendowane w Wytycznych MŚ w kontekście potrzeb wynikających z oceny stanu w obszarze interwencji – zagrożenie hałasem – ocena.....	39
Tabela 11. Wyniki badań poziomów PEM w środowisku w latach 2017 - 2019 r.....	40
Tabela 12. Analiza SWOT, obszar interwencji – pole elektromagnetyczne.....	41
Tabela 13. Cele rekomendowane w Wytycznych MŚ w kontekście potrzeb wynikających z oceny stanu w obszarze interwencji – pola elektromagnetyczne – ocena.....	42
Tabela 14. Jednolite części wód występujące na terenie gmin należących do EZGOK oraz ich stan wg Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły	45
Tabela 15. Ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych badanych w latach 2014-2019.....	48
Tabela 16. Wykaz zbiorników wodnych znajdujących się na terenie gmin należących do EZGOK	51
Tabela 17. Zestawienie długości wałów przeciwpowodziowych.....	52
Tabela 18. Jakość wód podziemnych punktach badawczych w latach 2019 – 2020.....	56
Tabela 19. Ocena stanu JCWPd	58
Tabela 20. Analiza SWOT obszar interwencji – wody powierzchniowe i podziemne.....	58
Tabela 21. Cele rekomendowane w Wytycznych MŚ w kontekście potrzeb wynikających z oceny stanu w obszarze interwencji – gospodarowanie wodami – Ocena	59
Tabela 22. Ujęcia wody na terenie gmin należących do EZGOK.....	60
Tabela 23. Długość sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.....	61
Tabela 24. Zestawienie istniejących oczyszczalni ścieków.....	61
Tabela 25. Ewidencja zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni.....	61
Tabela 26. Analiza SWOT, obszar interwencji – gospodarka wodno – ściekowa.....	63
Tabela 27. Cele rekomendowane w Wytycznych MŚ w kontekście potrzeb wynikających z oceny stanu w obszarze interwencji gospodarka wodno-ściekowa – Ocena.....	64

Tabela 28. Siarka rodzima (tys. ton)	64
Tabela 29. Kamienie łamane bloczne (tys. ton)	64
Tabela 30. Kruszywo naturalne (tys. ton)	65
Tabela 31. Surowce ilaste ceramiki budowlanej (tys. m ³)	65
Tabela 32. Wapienie i margle (tys. ton)	65
Tabela 33. Analiza SWOT, obszar interwencji – zasoby geologiczne	66
Tabela 34. Cele rekomendowane w Wytycznych MŚ w kontekście potrzeb wynikających z oceny stanu w obszarze interwencji zasoby geologiczne – Ocena	66
Tabela 35. Zestawienie użytkowania gruntów na terenie gmin	67
Tabela 36. Zestawienie osuwisk występujących na terenie gmin należących do EZGOK.....	68
Tabela 37. Struktura własnościowa lasów na terenie poszczególnych gmin.....	69
Tabela 38. Analiza SWOT, obszar interwencji – gleby	70
Tabela 39. Cele rekomendowane w Wytycznych MŚ w kontekście potrzeb wynikających z oceny stanu w obszarze interwencji gleby – Ocena.....	71
Tabela 40. Regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych w Regionie 5 Gospodarki Odpadami Komunalnymi na terenie gmin będących członkami EZGOK oraz instalacje przewidziane do zastępczej obsługi tego regionu	71
Tabela 41. Składowiska odpadów na terenie gmin należących do EZGOK	73
Tabela 42. Informacja o osiągniętych w roku 2020 poziomach recyklingu	75
Tabela 43. Analiza SWOT, obszar interwencji – odpady	77
Tabela 44. Cele rekomendowane w Wytycznych MŚ w kontekście potrzeb wynikających z oceny stanu w obszarze interwencji gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów – Ocena	77
Tabela 45. Wykaz pomników przyrody znajdujących się na terenie gmin należących do EZGOK	96
Tabela 46 Wykaz obiektów w wpisanych do rejestru zabytków	102
Tabela 47. Analiza SWOT, obszar interwencji – zasoby przyrodnicze.....	104
Tabela 48. Cele rekomendowane w Wytycznych MŚ w kontekście potrzeb wynikających z oceny stanu w obszarze interwencji – zasoby przyrodnicze – Ocena	105
Tabela 49. Analiza SWOT, obszar interwencji – zagrożenia poważnymi awariami.....	106
Tabela 50. Cele rekomendowane w Wytycznych MŚ w kontekście potrzeb wynikających z oceny stanu w obszarze interwencji zagrożenie poważnymi awariami – Ocena	106
Tabela 51. Analiza SWOT, obszar interwencji – adaptacja do zmian klimatu i nadzwyczajne zagrożenia środowiska.....	107
Tabela 52. Analiza SWOT, obszar interwencji – edukacja ekologiczna	108
Tabela 53. Cele, kierunki interwencji, wskaźniki i zadania wynikające z oceny stanu środowiska gminy należących do EZGOK.....	112

Tabela 54. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem do roku 2025	121
--	-----

10. SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1 Lokalizacja gmin należących do EZGOK	14
Rysunek 2 Przebieg dróg krajowych i wojewódzkich na terenie gmin należących do EZGOK	36
Rysunek 3 Główne źródła PEM na terenie gmin należących do EZGOK.....	41
Rysunek 4 Zlewnie JCWP na terenie gmin należących do EZGOK.....	44
Rysunek 5 Lokalizacja JCWPd i GZWP na terenie gmin należących do EZGOK	57
Rysunek 6 Lokalizacja obszarów chronionych na tle gmin należących do EZGOK.....	81
Rysunek 7 Lokalizacja obszarów Natura 2000 na tle gmin należących do EZGOK	94
Rysunek 8 Przebieg korytarzy ekologicznych oraz lokalizacja Zespołów Przyrodniczo - Krajobrazowych.....	95